

Naročnina mesečna
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja co-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

4 uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate.
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva ulica št. 6.

Pot do mira

Ze davno ne šteje nihče več sestankov, konferenc in pogajanj najpovplivnejših evropskih državnikov, ki naj postavijo, če mogoče, na noge našo ubogo Evropo, katera je tako zelo povita z vsemi mogočimi pakti, da se sploh nič več ne more ganiti. Umetnost vladanja ni nikdar bila morda tako odvisna od hitrih odločitev, kakor danes. Vodilni politiki so neprestano na potu in celo letalo je postalo prepočasno za njih namene. Vsa moderna sredstva so v službi, da se svetu objasni zadnje, nepremakljivo stališče, onkraj katerega govori potem samo še meč. Toda vedno se, hvala Bogu, pokaže, da je v tem zadnjem, nespremenljivem stališču še vedno mogoče najti razpoko, skozi katero more smukniti nasprotna stranka in povedati še eno besedo. To je še vedno dobro znamenje. Kajti vojna je tako nekaj strašnega in groznega, da se je treba vprašati, če je med odgovornimi voditelji evropske politike kdo, ki bi se jo upal izzvati po določenem načrtu in brez nujne, življenjske potrebe, ako nima popolne gotovosti, da jo bo tudi dobil. Pri sedanjih razmerah pa ni nikogar, ki bi to popolno gotovost imel. In to nas navdaja z upanjem, da bomo vojni strahoti zaenkrat le usli.

Pravimo: zaenkrat! Kajti zdi se, da ni ne časa ne prostora za načrte, ki bi zajele daljšo dobo. Živimo v času hitrih, nepričakovanih odločitev. Svet se kuha v hudi mrzlici, ko narodi ravno le še bolj po nagonu kot po treznem razumu. Toda če bodo hoteli obstati, se bodo morali končno le povrniti k večno starim in večno novim resnicam, ki nam v globljih temeljih in pri sami korenini odkrivajo vprašanje vojne in mira. Ne smemo namreč ostati na površju in motriti mirovni problem le iz zrelisča mednarodnih političnih pogodb med posameznimi državami in raznimi političnimi pisarnami, ki so pisane na papir in zajamčene z oboroženo silo. Trajnjšega mira ne bomo imeli vse dotlej, dokler ne bo priklil iz notranje potrebe narodov in dokler mirovne obveze ne bodo tekale od človeka do človeka, od srca do srca, od duše do duše. To bo šele prava mirovna ozračje, v katerem bodo morebitni mednarodni spori kaj hitro splahneli. O utrditvi mednarodnega mira velja v spremenjeni obliki beseda, ki jo je nekoč Clemenceau v zbornici zaklical socialistom: »Vi hočete predrugačiti bodočnost. A najprej je treba spremeniti ljudi, ki bodo predrukali bodočnost!« Danes vsakdo razvija mirovni program. Toda, bilo bi potreba najprej med ljudmi vzbuditi ljubezen do mira, in sicer od človeka do človeka. Šele potem bo notranje utrjena mirovna vez objela narode.

Ako po dvajsetih letih od svetovne vojne zopet stojimo tako rekoč na pragu novega mednarodnega klana, je to dokaz, da se vodilnim politikom ni posrečilo, da bi mirovnemu mehanizmu, ki so ga ustvarile mirovne pogodbe, vdihnili dušo, duha solidarnosti in spravljivosti in novih, bolj človeških nazorov o mednarodnih odnosih. Čeprav so civilizirani in kulturni narodi gotovo v jedru miroljubni, se je med nje neprestano sejalo toliko sovraštva in mrznje, da je sredi sovražnega trnja klica miru čisto izhtrala in bila ona proglašena za negotni plevel. Pri velikih narodih, ki odločujejo o usodi Evrope, ni skupne, brezpogojne volje do mira in zato tudi ne onih predpogojev, ki življenje med narodi napravljajo znošno in prijetno. Tako se dobosledno uresničuje beseda sv. pisma: Govore o miru, a pripravljajo vojne!

Največji sovražnik miru je moderna, tako imenovana realna ali stvarna politika, ki ljubi dovršena dejstva, kateri je sila in državna moč edini izvor in temelj vsega prava in ki vse vrednote podreja političnim uspehom. Moderna državna politika je proglasila narod za edino božanstvo in državno vsemogočnost za najvišjo vrednoto, kateri je vsa načela in ideje treba zapostaviti. Ta absolutna nacionalizem je prežet brezobzirnega sovraštva do političnega nasprotnika. Malikovanje pred lastnim narodom in lastno državo ter brezobzirna mrznja do vsega, kar leži izven tega kroga, to je najizrazitejša značilnost sodobne politike. Ta politika računa edino le s silo in ima izključno zaupanje v meč. Pretiran in poganski nacionalizem je tisti, ki je Evropo spreminil v eno samo vojaško taborišče.

Nasprotno pa je mirovna misel v svojem jedru vera v Boga. Ta vera stavlja zahteve, ki jih je navedel že veliki mirovni papež Benedikt XV. v svoji mirovni poslanici v avgustu leta 1917: »Prekvašenje mednarodnih odnosov s krščanskimi pravnimi načeli, sporazumni mir iz etičnih nagibov, nadnarodna, v veri zasidrana pravna načela, na katerih naj temelji obvezno mednarodno razsodišče.« Med spetimi narodi v Evropi se te dni rahlo oblikuje želja po novi mednarodni konferenci, ki naj likvidira sedanje neznošno stanje. Na tej konferenci naj bi bil sklenjen mir brez prehodne vojne. Če bi pričakovana konferenca sprejela za temelj svojega dela gornje papeževе smernice, bo narodom prihranjenega mnogo gorja in sožitje med narodi bo postav-

Diplomatski razgovori so v polnem teku:

Velesile pripravljajo konferenco za splošen sporazum

Berlin, 30. avgusta. AA. Reuter: Čisto na lepej se stopila v ospredje možnost angleško-nemškega sporazuma na široki osnovi, in o tem današnji jutranjki obširno pišejo. Tako n. pr. pravi dr. Silex v listu »Allgemeine Zeitung«, da je Hitlerjev namen ustvariti podlago za resničen in trajen angleško-nemški sporazum.

Berlin, 30. avgusta. AA. DNB: »Berliner Börsen Zeitung« piše: Pozdraviti je treba okoliščino, da se v londonskih uradnih krogih na podlagi mnogih zasnov voditelja rajha in njegove pripravljenosti za odstranitev vzrokov vseh nesoglasij opaža voljnost Londona za praktično sodelovanje za ureditev vseh spornih vprašanj. To dejstvo je treba pozdraviti z iskreno željo, da se mir reši, vendar ne sme nihče dvomiti, da se more ozračje popraviti samo tedaj, če se izpolni jasna zahteva voditelja rajha glede Gdanske in koridorja.

Seja angleške vlade

London, 30. avgusta. AA. Reuter: V zvezi z današnjo vladno sejo je Reuterjev parlamentarni urednik izvedel, da do tega trenutka še ni bila napovedana naslednja vladna seja. Današnja seja je bila očitno posvečena preučevanju odgovora vodje rajha na angleško noto.

London, 30. avgusta. AA. Reuter: Vladna seja se je končala ob 12.55. Prvi je prišel iz predsedstva vlade lord Halifax.

London, 30. avgusta. AA. Reuter: Diplomatski urednik Reuterja je iz uradnih krogov izvedel, da je zelo verjetno, da so na današnji vladni seji razpravljali o odgovoru, ki ga bodo poslali na snočnje sporočilo Hitlerja. Hitlerjev odgovor je obsežen ter ima tri in pol strani pisane s strojem.

Angleška vlada je že odgovorila Hitlerju

London, 30. avgusta. AA. Reuter: Reuterjev diplomatski urednik je izvedel, da bo angleški odgovor na sporočilo vodje rajha poslan v Berlin še popoldne ali proti večeru. Po obvestilih Reuterjevega diplomatskega uradnika je možno, da bo na to noto spet prišel kak odgovor iz Berlina. Angleška vlada je o vseh svojih sklepih in postopkih redno obveščala francosko in poljsko vlado. Prav tako je iz vljudnostnih razlogov obveščala o svojih sklepih vlado Združenih držav.

London, 30. avgusta. AA. Reuter: Iz diplomatskih krogov se izve, da je bilo besedilo najnovejše nemške note, ki je ponoči prispela v London, sporočeno preko angleškega veleposlanika v Varšavi poljskemu zunanjemu ministru.

Zopet tajinstveni nemški potnik v Londonu

London, 30. avgusta. b. »Star« poroča, da bo prišlo na letališče Croydon skrivnostno letalo, ki je odletelo davi ob 5 v London. Letališče je za-

sedlo vojaštvo in ne bo nikomur dovoljen dostop. Kdo je skrivnostni potnik, ki ga angleška vlada noče izdati, še ni znano.

Načrt za sporazum

Varšava, 30. avgusta. b. Poluradna »Gazeta Polska« se bavi danes z načrtom, ki ga naj bi sprejeli Nemčija in Poljska kot najugodnejšo rešitev medsebojnih sporov. Načrt je podoben načrtu za ureditev grško-turških odnosov iz leta 1912,

London, 30. avgusta. b. Še vedno ni znana vsebina nemškega odgovora, ki je prispela snoči v London in ki so jo danes z vso skrbnostjo preučevali člani britanske vlade. Politični krogi trdijo, da so zahteve rajha ostale nespremenjene. Nemška vlada je še enkrat poudarila željo, da pride do sporazuma z Anglijo. Mislijo, da bodo diplomatska pogajanja trajala nekaj dni ter poudarjajo, da bo Anglija storila vse, kar je v njeni moči, da pride do sprejemljive rešitve vseh spornih vprašanj v svobodnih pogajanjih, da se Evropa izogne nepotrebnim vojni.

Britanska vlada pa je mnenja, da je treba dati za to vsekakor gotova jamstva, ki bodo preprečila ponovitev slične krize v bodočnosti.

Davi navsezgodaj so obiskali Downingstreet zunanji minister lord Halifax, sir Cadogan in sir John Simon. Prav tako so visoki zaupniki za dominijske imeli sestanek popoldne ob 11. Vlada še ni sprejela sklepa za sklicanje parlamenta.

London, 30. avgusta. b. Nemški odgovor na zadnjo angleško noto so preučevali danes ministrski predsednik Chamberlain in njegovi najbližji sodelavci. Zunanji minister lord Halifax se je razgovarjal s Chamberlainom do tridelet na 2 zjutraj. Tem razgovorom so prisostvovali tudi sir Wilson, sir Cadogan, sir Robert Vansittard in državni tajnik Butler. Nato je lord Halifax še nekaj časa delal v Foreign Officeu popoldne sam. Danes je bila seja angleške vlade.

Varšava, 30. avg. AA. Stefani. Poljska je ukazala splošno mobilizacijo. V smislu tega ukaza se morajo vsi moški od 18. do 40 let takoj javiti svojim poveljstvom. V uradnem sporočilu se utemeljuje izredni vojaški ukrepi s trditvijo, da zbiranje nemških čet ob poljski meji, predvsem pa vkrakanje nemške vojske na Slovaško ogroža Poljsko. Sporočilo tudi pravi, da politika poljske vlade ostane nespremenjena in ta politika je politika lojalnega sodelovanja z vsemi državami.

Varšava, 30. avgusta. AA. Reuter: Danes popoldne so objavili in nalepili po vseh mestih ukaz

Kralj Leopold in kraljica Viljemina posredujeta za mir

Nemčija zelo ugodno sprejema posredovanje

Pariz, 30. avg. AA. Havas: Francoska in britanska vlada sta večeraj popoldne ugodno odgovorili belgijski vladi glede na uslugo, ki jo je ta ponudila za miroljubno ureditev sedanje krize. Francoska vlada je v svojem odgovoru posebno poudarila, da je slej ko prej zvesta miru in voljni za najboljšo voljo pomagati pri vsaki poskusu za razplet krize. Francoska vlada še ni dobila nobenega sporočila, da bi holandska vlada pripravljala kaj podobnega kakor belgijska vlada za miroljubno ureditev sedanjih razmer.

Varšava, 30. avg. AA. Pat: Tudi poljska vlada je pristala na to, da podpre pobudo kralja Leopolda in kraljice Viljemine za miroljubno ureditev vseh nesoglasij med državami. V svojem odgovoru se poljska vlada sklicuje na brzojanko, ki jo je predsednik poljske republike poslal predsedniku Rooseveltu, brzojanko, ki v imeu Poljske pristaja načelno na takšno posredovanje.

Varšava, 30. avg. AA. Pat: Agencija Pat je dobila dovoljenje, da objavi tole sporočilo: Po nalogu svojih vladarjev, sta se belgijska in holandska vlada obrnili do poljske, francoske,

ljeno na zdrave temelje. Le preveč je namreč resnična beseda, ki jo je zapisal Nemec Förster: »Resnična in čista domovinska ljubezen je mogoča le tedaj, ako nad tem, kar je narodnega, ljubimo še nekaj, kar je nadnaravno, to je versko pravno idejo.«

To je pot, ki narode vodi do mira. Brez tega pa bo mir ostal odvisen od ostrine meča. Ne smemo napovedovati, katero pot bo krenila Evropa. Toda naj bi se tudi zgodilo

nemške, britanske in italijanske vlade s predlogom, v katerem ponujata posredovanje kralja Leopolda in kraljice Viljemine za miroljubno ureditev spora med temi državami.

V svojem odgovoru se poljska vlada sklicuje na Rooseveltovo brzojanko, katere načelo je Poljska sprejela. Ko pristaja na takšno pobudo, pripominja suverena poljska vlada, da se ne misli spuščati v proučevanje podrobnosti tega vprašanja, ker še ni nobena izmed teh pobud doživela doslej pristanka nemškega rajha.

Berlin, 30. avgusta. AA. DNB: Ponudba za posredovanje belgijskega kralja in holandske kraljice je bila v nemških političnih krogih sprejeta zelo simpatično. Napori obeh suverenov, da se ohrani mir in zavest odgovornosti, ki se je pokazala v teh naporih, dobivajo tukaj največje priznanje. Izmenjava misli med Nemčijo in Veliko Britanijo dokazuje, da so težnje nemške vlade vzporedne s težnjami obeh suverenov, kakor tudi to, da je bila z nemške strani že podvzeta pobuda, katere rezultat odvisi sedaj od sklepov, ki bodo izdani v Londonu in a katere je treba počakati.

karkoli, ohranili bomo pogumno zaupanje, ki nam ga daje vera, ono krščansko zaupanje, ki nas uči, da končno Bog vodi usodo narodov. Pomanjkanje takšnega zaupanja bi bilo le znamenje, da smo se tudi mi odvrgli od prave poti in da ne verujemo v svojo pravično stvar, iz katere nam raste prepričanje, da na zemlji niso uničeni narodi, ki hodijo po poti pravice in niso nikoli drugim delali krivice in nasilja. Drin

na podlagi katerega bi se izmenjale manjšine. Stroški za izvedbo tega načrta se cenijo na 100 milijonov funtov.

Berlin, 30. avgusta. b. Nemški tisk izjavlja danes v svojih komentarjih, da bi Nemčija želela, da pride do sporazuma z Anglijo. »Frankfurter Zeitung« poroča, da kancelar Hitler niti sedaj ni izgubil izpred oči svojih ciljev, da pride do sporazuma z Anglijo o vseh velikih problemih, ki se tičejo obeh narodov. Gonjo proti Poljski pa nemški tisk neusmiljeno nadaljuje.

Pogajanja bodo trajala več dni

O vsebini nemškega odgovora v Londonu ni ničesar znanega. Iz Berlina poročajo, da sta se Hitler in Henderson zelo prijazno pogovarjala. Pri ločitvi mu je podal Hitler obe roki. Diplomatski dopisnik »Daily Telegrapha« pa je mnenja, da pretirani optimizem ni na mestu, kajti Hitler je še povečal svoje zahteve do Poljske in je zahteval praktično obnovo nemške in ruske predvojne meje.

Pred važno izjavo nemške vlade

Berlin, 30. avgusta. TG. Ves dan so bili v berlinski kancellarski palači zelo važni razgovori in neprestano so prihajale v palačo vodilne osebnosti nemške vlade.

Nocoj se zaključujejo ti posveti s sejo in pričakujejo, da bo še nocoj objavljeno važno sporočilo nemške vlade. To sporočilo nemške vlade pričakujejo že cel teden.

Ves dan so bile zbrane okoli palače velikanske množice ljudstva, ki čakajo na potek dogodkov in na nocojšnjo izjavo.

Splošna mobilizacija na Poljskem

o mobilizaciji vseh izvežbanih rezervistov do 40. leta starosti. Poročajo, da ta ukrep ne bo zasegel večjega števila ljudi, ker je že dozdaj pod orožjem večina izvežbanih rezervistov, ki so mlajši od 40 let. Objavljeni so tudi predpisi o rekviziciji avtomobilov, motornih koles in navadnih koles. Toda ta rekvizicija za zdaj ni splošna, pač pa se bo izvajala le s posamičnimi ukazi. Objavljen je ukaz o omejitvi točenja alkoholnih pijač. Na pristojnem mestu poudarjajo, da poljska vlada s tem ukrepom ne želi nikogar izzvati, pač pa da je bil ta ukrep izdan samo zaradi ukrepov na drugi strani.

Varšava, 30. avgusta. AA. Havas: Danes zjutraj so v Varšavi nalepili na stotine lepakov s slikami maršala Rydz-Smiglega, obkroženega z letali, tanki, topovi in korakajočimi četami. Na lepaku so napisane besede, ki jih je pred nedavnim izrekel maršal Rudz-Smigly sam: Na silo se odgovarja samo s silo. Na lepaku stoji zapisano tudi tole: Premagali bomo napadalca. V primeru vojne bodo vsi moški brez ozira na starost in vse ženske postale vojak.

Borze se pomirjujejo

London, 30. avgusta. b. Zaupanje, ki je zavladalo v Vel. Britaniji, je prišlo danes do izraza v ceni zlata, ki je poskočila za 18.50 na 1.58 šilinga in 6 penc. Nasproti dosedanjim tendenci se je zlato zelo mnogo kupovalo. Funt se je spet popravil nasproti dolarju. Padanje tečajev na borzah je ustavljeno.

Letalski promet se zopet odpira

Amsterdam, 30. avg. AA. Stefani. Letalski promet na progi Amsterdam—Milan, ki so ga začasno ukinitili, bo v kratkem spet obnovljen. Lufthansa pa sporoča, da bo promet na letalski progi Amsterdam—Berlin funkcioniral tudi v primeru vojne.

London, 30. avg. AA. Stefani. Letalska družba Coms je objavila, da je vpostavljen letalski promet med Londonom in Rimom, ki je bil pred tednom prekinjen.

Rim ponoči ne bo razsvetljen

Rim, 30. avg. AA. Stefani. Od danes zvečer bodo v Rimu ugasnjeni vsi svetlobni napisi, in sicer zaradi nevarnosti zračnih napadov. Izdani so že vsi ukrepi, da bi se prestolnica za primer dejanske nevarnosti zavila v popolno temo.

Rim, 30. avg. AA. DNB. Policija je ukazala, da se morajo od nedelje, 3. septembra, vsi javni lokali zapirati ob 23. uri. Ukrepi za zatemnitev Rima so že izvršeni. Od danes zvečer je prepovedano vsem trgovinam razsvetljevati izločbe ter uporabljati svetlobno reklamo.

Hrvati so popolni gospodarji v svojem domu

Govor inž. Košutića na seji hrvatskega narodnega zastopstva. — Sporazum je sklenjen, da nadaljujemo v miru delo za gospodarski dvig domovine

Na seji hrvatskega narodnega zastopstva v torek, dne 29. t. m., o kateri smo poročali v večerjšnji številki »Slovenec«, je imel predsednik HSS in predsednik hrvatskega narodnega zastopstva dr. Maček govor, v katerem je izjavil:

Sporazum, ki sem ga bil sklenil že pred nekaj meseci z vladnim predsednikom Cvetkovičem, ni bil odobren in izgledalo je, da bomo morali Hrvati iskati drugih potov, kar bi nam, kakor priznavam, ne bilo lahko, a bi bili v to prisiljeni. Pozneje so se razmere vendarle izpremenile in se je sestavila posebna anketa strokovnjakov, katerim je bila zaupana naloga, da sporazum sestavijo v taki obliki, ki bi bila sprejemljiva tako za nas, kakor za Srbe. Od začetka smo nameravali ustvariti končnoveljavni sporazum, toda nasprotstva so bila takva, da bi bili morali pogajanja zopet prekiniti, če bi se ne bil našel iz tega noben izhod. Zato sem smatral, da bi bilo najbolj pametno in smoteno, da napravimo za sedaj vsaj delen sporazum, to je, da tisto, glede česar smo dosegli že soglasje, takoj formuliramo in izvedemo, to pa, v čemer se nismo mogli sporazumeti, odgodimo za pozneje. V sporazumu, ki smo ga sklenili, je prvič najvažnejša stvar hrvatsko narodno ozemlje, zakaj bitna oznaka vsakega naroda je, da ima svoje narodno ozemlje. Ker se tudi v tem oziru nismo mogli docela sporazumeti, smo zaenkrat pristali na tisti obseg Hrvatske, kakor je določen v sporazumu. Toda mi smo v sporazum postavili posebno klavzulo, da se bo določil končnoveljavni obseg Banovine Hrvatske šele takrat, ko se bo preurejala, oziroma preuredila vsa država.

Zakaj povsem drugače bo izgledalo ozemlje Banovine Hrvatske, ako bo v novo preurejeni skupni državi, recimo, tudi avtonomna Vojvodina ali ne, ali bo v njej avtonomna Bosna ali ne itd. itd. To vprašanje je ostalo torej odprto.

Drugo, kar je važno, je, da ima narod na svojem območju v svoji roki. Kar se tega tiče, smo dosegli, da moremo hvala Bogu reči,

da smo Hrvati sedaj popolni gospodarji v svoji domovini, ki se imenuje Hrvatska.

V kompetenco Banovine Hrvatske se bodo sedaj prenesli, in sicer v naglem tempu, za kar se bodo poborili Hrvati, ki so v skupni vladi, vsi posli, razen poslov zunanje politike, armade, železnice in pošte. Toda tudi te kompetence še niso končnoveljavne in se bodo ob priliki preureditve skupne države uredile končnoveljavno.

Končnoveljavne tudi niso naše finančne kompetence, ker je določeno samo to, da se mora zavarovati hrvatska finančna samostojnost.

Nismo še popolnoma na čistem, kateri dohodki naj služijo Banovini Hrvatski, a kateri dohodki naj pripadajo skupni državi.

Mislil, če smo napravili že tak korak naprej, da ne bo težko določiti tudi to.

Posebno važno je za nas, da smo po 20 letih postavili svojo bodočnost na temelje hrvatskega državnega prava. To hrvatsko državno pravo je označeno v tem, da hrvatskega bana ne imenuje ne skupni ministrski predsednik, kateri tudi nima pravice, da bi ga predlagal,

ampak da ga imenuje kralj sam

potem, ko zasliši predsednika hrvatskega sabora. Dokler hrvatski sabor ni izvoljen, je bil sedanji ban dr. Šubišić imenovan na moj nasvet. Imenovanje hrvatskega bana ne sopolpiše nihče drugi, kakor ban sam kot znak, da on ni odvisen od nikogar drugega, kakor samo od kralja in od hrvatskega naroda.

Po uredbi, ki je že izdana, se bo v najkrajšem času zbral hrvatski sabor. Zato bomo v najkrajšem času dobili zakon o volitvah in bomo izvedli volitve v sabor. Prvi ukaz o volilnem redu za hrvatski sabor bo izdal kralj s podpisom bana z naredbo, pozneje bo pa samo sabor kompetenten, da določi volilni red in sklene svoj poslovnik.

Bolgarski in romunski tisk o sporazumu

Ves bolgarski tisk iskreno pozdravlja sporazum med Srbi in Hrvati. »Zarya« piše, da ima srbsko-hrvatski sporazum ogromen pomen za Jugoslavijo in za bodočnost Balkana. Pod centralisti so narodne meje v Jugoslaviji hoteli izbrisati, so jo razdelili v geografske pokrajine in prepovedali hrvatsko in slovensko ime. Toda narodi so to borbo proti njihovi eksistenci hrabro vzdržali in vlada g. Cvetkovića se je lotila rešitve hrvatskega vprašanja. Danes je Jugoslavija prava skupnost srbskega, hrvatskega in slovenskega naroda s polno narodno svobodo vsakega.

»Utro« je objavilo telefonsko poročilo iz Beograda: »Tudi Slovenci bodo dobili avtonomijo«, v katerem pravi, da je srbsko-hrvatski sporazum eden največjih dogodkov v zgodovini Jugoslovancev. Kakor Hrvati, pa bodo tudi Slovenci po novi uredbi o sporazumu dobili vse svoje narodne pravice in narodno samooblast v svojih zadevah in mejah.

»Dnes« je prinesel o sporazumu uvodnik, v katerem poudarja, da je Cvetkovič z uspehom končal nalogo, ki jo je bil prejel od kneza namestnika. S sporazumom so zaključena 20 letna trenja in spori med jugoslovanskimi narodi v Jugoslaviji. Jugoslavija je dosegla ogromen notranji uspeh, ki pa je velikega pomena tudi za vso Evropo, ki preživlja enega svojih najtežjih momentov. Jugoslavija je sedaj zares zedinjena in močna ter je

Danes prva seja nove vlade

Beograd, 30. avgusta. m. Z. Jutranjim brzojavom so se vrnili iz Zagreba v Beograd minister za notranje zadeve Stanoje Mihailović, minister za pošto, brzojav in telefon dr. Torbar in minister brez listnice dr. Bariša Smoljan. Podpredsednik dr. Vlado Maček, ki je današnji dan preživel na svojem posestvu v Kupincu, se bo vrnil jutri zjutraj. Za jutri popoldne je sklicana prva seja vlade, kateri bodo prisostvovali vsi člani Cvetkovičevega kabineta.

Stari radikali se posvetujejo

Beograd, 30. avgusta. m. Na stanovanju Miloša Trifunovića se so danes sestali člani bivšega glavnega odbora bivše radikalne stranke. Poleg delegatov iz notranjosti države so se sestanka udeležili vsi člani iz Beograda, med njimi bivši ministri dr. Vintić, Krsta Miletić, Ante Radojević, Miloš Bobić, dr. Dukan Peleš in bivši narodni poslanec Stojan Spagier. Ob pol 2. je bila dopoldanska konferenca prekinjena ter se je nadaljevala

iz ekspozicije dr. Mačka se razvil, da so Hrvati, kar se tiče bana, dobili mnogo več, nego so imeli pod Mađarsko, v kateri je moral ban predlagati skupni ogrski ministrski predsednik, kateri je imenovanje bana tudi moral sopolpisati. Manjka pa v sporazumu kvota, to je del, ki ga bo Hrvatska morala plačevati za posle skupne države, kar je bilo v hrvatsko-ogrski pogodbi točno določeno in se je v gotovih posledicah po novo nastalih razmerah in potrebah lahko izpreminjalo.

Na seji hrvatskega narodnega zastopstva, katero je bil dr. Maček otvoril z govorom, ki smo ga prinesli na prvem mesu, je dobil za predsednikom stranke besedo inž. Avgust Košutić, čigar govor je bil dolg in jako odločen.

Košutić je najprej obračunal z unitaristi, ki so bili zapovedali, da šolska deca na Hrvatskem ne sme več dobiti v roke nobene knjige, v kateri bi bila omenjena hrvatska domovina. Kdor je nosil samo malo hrvatsko zastavico, je bil kruto kaznovan. Hrvatska, ki je bila od teh krivičnikov obojena na smrt, da se popolnoma izbrisi z evropske karte, je sedaj vstala iz groba in bo zopet to, kar je bila nekdanj. ona bo še več: Hrvatska bo svobodna (viharini klici »živio«) in v njej bo vladala pravica. Avgust Košutić je nato prešel na delo predsednika dr. Mačka, ki se ni bal nobenih muk, da hrvatski narod pripelje do svobode. Res je sicer, je dejal Košutić, da tu in tam stojijo pod vtičem, kakor da ta razvoj političnih razmer ni bil toliko plod dobre volje in uvidevnosti, kolikor strahu pred tem, kaj se bo na evetu zgodilo. Na vsak način imajo strah oni, ki so mislili, da bodo mogli nad Hrvati še dalje vladati s silo, ti ljudje pa morejo imeti strah in naj ga le imajo, če bi namreč zopet kdo skušal bezati v pravice hrvatskega naroda na svobodo, toda pomnijo naj, da bo taka politika doživela gotov polom.

Treba je na drugi strani priznati, da je tieta stranka, ki je napravila z nami sporazum, spoznala, da je prešel čas taktiziranja kakor je bilo to pod prejšnjimi režimi, in da je treba dogovor s hrvatskim narodom iskreno skleniti in izvesti. Mi smo seveda imeli upravičene razloge, da smo bili napram raznim izjavam rezervirani in mečeca maja smo se, kakor veste, zbrali kot hrvatsko narodno zastopstvo v Zagrebu ter sklenili, da se sporazum mora skleniti, če pa bi druga stran tega ne hotela, smo rekli: skupaj se ne bomo več vozili! To stališče hrvatskega narodnega zastopstva je predsedniku dr. Mačku olajšalo njegova prizadevanja za sporazum.

Nato je izjavil Košutić, da je napačno, če kdo misli, da ima sporazum služiti samo za to, da bi mogli v Evropi nasprotni dogodkom, ki se sedaj v njej odigravajo, nastopiti v izvestnem smislu, kakor to nekateri želijo. Hrvati so sklenili sporazum v prvi vrsti za to,

da se bodo v miru lotili dela za boljše bodočnost Hrvatske in za njen gospodarski napredek, ki je bil tako zanemarljiv, da je Hrvatska podobna pogorišću. Cilj politike sporazuma ni, da bi se pripravili na napad ali na kakikoli narod v Evropi, ali pa da bi se pridružili napadalcu, naj bo na tej ali na oni strani (veliko pliskanje in odobravanje), ampak mi želimo iz vsega srca samo to, da v miru pristopimo na delo, da uredimo svojo domovino.

Nato se je inž. Košutić zahvalil srbskemu narodu, ki je odločno zavrzel stališče za sporazum. To je gotovo znamenje, da sporazum ne pomeni edinega in zadnjega koraka, ampak da se bo v soglasju s srbskim narodom dokončno izpopolnil. Boka torej še ni končana, zorka še vedno so mračne sile, ki se pripravljajo na podzemsko akcijo, da bi delo narodnega sporazuma uničili. Gre tukaj za osebne račune pokvarjenih politikov, ki čutijo, da so izgubili igro. Toda to nas ne plaši. Zaka, uroda Hrvatske leži v trdnih rokah, iz katerih svobodne Hrvatske ne bo mogoče nikoli več iztrgati.

tako postala važen činitelj miru v Evropi in na Balkanu.

Bukarešta, 30. avgusta. AA. (Havas.) Vsi jutranji časopisi objavljajo slike o sprejemu predsednika vlade Dragiša Cvetkovića in podpredsednika dr. Vlada Mačka v Zagrebu in slike, ki predstavljajo zapisrsko nove vlade. Posamezni časopisi ponovno komentirajo srbsko-hrvatski sporazum ter poudarjajo njegov izredni pomen. Tako pravi »Semanul« v svojem članku med drugim tole: Vesti o mednarodnem položaju so obrnile pozornost od dogodka, ki bi ob drugačnih razmerah vsekakor zbudil največje zanimanje. Gre za srbsko-hrvatski sporazum, s katerim se okrepjuje Jugoslavija. Z njim se končuje doba političnih trenj med Srbi in Hrvati v Jugoslaviji. Glavna zasluga pripada nj. kr. Vis. knezu namestniku, ki je vložil ves svoj trud v to, da se sporazum sklene, pri čemer ga je podpirala vztrajnost ministrskega predsednika Cvetkovića, v katerega vladi je danes pet zastopnikov Hrvatov. S sporazumom je likvidirana preteklost in ta sporazum predstavlja novo dobo državnega življenja. Z modrostjo nj. kr. Vis. kneza namestnika, s taktiko ministrskega predsednika Dragiša Cvetkovića in s patriotizmom zastopnikov Hrvatov se je posrečilo priti do rešitve tega vprašanja, ki ima evropski pomen.

popoldne ob 5. Po konferenci so udeleženci konferencie časnikarjem izjavili, da so na konferenci razpravljali o sporazumu, ki sta ga sklenila predsednik vlade Dragiša Cvetković in voditelj Hrvatov dr. Maček, in o stališču ki ga bodo zavzeli staroradikalni napram sporazumu. Popoldnanska seja ob času, ko to poročamo, še traja. Verjetno je, da se bo konferenca staroradikalov nadaljevala še jutri dopoldne. Po konferenci bodo staroradikalni objavili svoje stališče do sporazuma Dragiša Cvetkovića — dr. Maček.

Vladni predsednik odpotoval iz Niša

Niš, 30. avg. AA. Danes ob 7.30 je predsednik vlade Dragiša Cvetković odpotoval z letalom v Beograd. Na letališče so predsednika Cvetkovića sprejeli ban moravske banovine Krasojević, podban Nagulić z načelniki banske uprave, več bivših narodnih poslancev, banskih svetnikov in mestnih svetnikov ter mnogo strankarskih in osebnih prijateljev s predstavniki JRZ, Jugorasa, Slovenskega Juga in drugih organizacij. Predsedniku Cvetkoviću so priridili prisrčne manifestacije in mu izrazili željo, da bi ga spet kmalu

videli v svoji sredi skupno z dr. Mačkom. Cvetković se je zahvalil za sprejem in prisrčne manifestacije, ki so mu jih priredili za njegovega obiska v Nišu. Cvetković je zagotovil prisotno, da bo še naprej z vsemi silami skušal graditi složno, močno in trdno Jugoslavijo. V času svojega bivanja v Nišu in Niški banji je Cvetković sprejel večje število delegacij raznih društev in političnih predstavnikov iz najbolj oddaljenih krajev moravske banovine, ki so mu izrazili svoje in svojih prijateljev zadovoljstvo zaradi srečne in pravične rešitve hrvatskega vprašanja. V Nišu se je predsednik vlade nenavadno vneto zanimal za izvedbo občinskih del. Zelo se je zanimal tudi za napredek Niške banje, da bi to zdravilišče prišlo čimprej v vrsto najmodernejših in najbolj urejenih toplic v državi. Upravitelj zdravilišča inž. Marković je Cvetkoviću izčrpano poročal o delu, zlasti pa glede graditve poti, parkov in ostalih potreb zdravilišča iz kredita 20 milijonov dinarjev. Cvetković je bil zelo zadovoljen z delavnostjo svojih prvih sodelavcev v Nišu.

Čestitke inozemskih zastopnikov dr. Mačku

Zagreb, 30. avgusta. b. Danes okrog 9 dopoldne sta prispela v Kupinac francoski generalni konzul Gueyraud in angleški konzul Rapp, ki sta po nalogu svojih vlad čestitali dr. Mačku k doseženemu sporazumu med Srbi in Hrvati. Neposredno nato je prišel v Kupinac tudi generalni konzul Italije Gobbi, ki je prav tako po nalogu svoje vlade čestital dr. Mačku. Dr. Maček se je zahvalil za čestitke in izrazil vladam Francije, Anglije in Italije svojo zahvalo.

Minister Čubrilović v Ljubljano

Beograd, 30. avgusta. m. Kmetijski minister dr. Branko Čubrilović, ki se je davi vrnil iz Banjaluke v Beograd, je s svojim pomočnikom obšel vse urade kmetijskega ministristva ter se zanimal za delo posameznih oddelkov. Jutri zvečer potuje v Ljubljano na otvoritev kmetijske razstave.

Čestitka ameriških Slovencev

Cleveland, 30. avgusta. Slovenci iz župnij sv. Vida, sv. Lovrenca in sv. Kristine čestitajo ob sporazumu predsedniku vlade Dragiši Cvetkoviću in dr. Korošcu ter se jima zahvaljujejo. Živeča Jugoslavija! — Gombač, Babnik, Ponikvar, Oman, Grdina, Resnik, Debevec, Kuhar, Zakrajšek.

Šef kabineta prosvetnega ministra

Beograd, 30. avgusta. AA. Z odlokom prosvetnega ministra je bil postavljen za šefa kabineta ministristva prosvete Milan Trojanović, odvetniški pripravnik iz Beograda.

Novi turški poslanik

Beograd, 30. avgusta. m. S snočnim vlakom je odpotoval iz Carigrada v Beograd prvi turški poslanik na našem dvoru Tefik Kamil Koberler. Na železniški postaji ga je sprejel in pozdravil v imenu zunanjega ministra dr. Cincar Markovića vršilec dolžnosti šefa protokola dr. Franje, v imenu turškega poslanništva pa odpravnik poslov Furuzam Feluk ter ostalo osebje turške ambasade. Novi turški poslanik spada med najuglednejše turške diplomate ter je na glasu tudi kot ugledni profesor in pravnik. Svojo kariero je začel kot profesor za mednarodno pravo na šoli političnih znanosti. Kot najboljši strokovnjak za mednarodno pravo je turška vlada imenovala Koberlerja za državnega podtajnika v zunanjem ministristvu. Pred svojim novim službenim mestom v Beogradu je bil Koberler turški poslanik v Sofiji in Madridu. Neposredno pred imenovanjem za poslanika je pa služboval v zunanjem ministristvu v Ankari.

Seja Zveze ekonomistov

Beograd, 30. avgusta. m. V Beogradu je imela danes izredni občni zbor Zveza ekonomistov v Beogradu. Na običnem zboru sta bila soglasno izvoljena začasna člana, bivši finančni minister Vojin Gjuričić in sedanji minister za telesno vzgojo ljudstva Jevrem Tomić. Na običnem zboru so bili tudi pregledani in sprejeti referati za drugi kongres ekonomistov kraljevine Jugoslavije v Beogradu, ki se bo vršil v času od 2. do 6. septembra.

Šah v Zagrebu

Zagreb, 30. avg. b. Šahovski turnir se je končal takole: 1. in 2. Gligorić iz Beograda in Rajković 5 in pol točke. Gligorić je dobil naslov mojstra. 3. in 4. Sorli in Šubarić 4 točke. 5. in 6. prof. Gabrovec in Rabar 5 in pol točke. 7. in 8. Jerman in Šiška 1 in pol točke. Snoči ob 20 so bile razdeljene nagrade finalnega tekmovanja in so dobili: Gligorić 600 din, Rajković 500 din, Šubarić 400, Sorli 300 din.

Osebnosti

Beograd, 30. avg. m. V Narodnem gledališču v Ljubljani je napredoval v 7. pol. skupino Anton Nefal, član tega gledališča v 8. pol. skupini. — Na pošto Maribor 2 je prestavljen Anton Ševčič, poštini uradnik na pošti Maribor 1.

Režim živilskih kart v Nemčiji

Berlin, 30. avgusta. TG. Nemške radijske postaje so te dni večkrat ponovile svojim poslušalcem navodila o tem, kako se naj uporabljajo karte in legitimacije za živež. Za prihodnje štiri tedne je Nemcem s kartami živež razdeljen takole:

Suhega mesa, mesa ali mesa v konzervah dobi vsaka oseba 70 gramov na teden; mlečnih izdelkov, mleka, sira, surovega masla ali pa olja in masti 60 gramov na dan; sladkorja 280 gramov na teden za osebo; marmelade 110 gramov na teden za osebo ali pa v zameno 65 gramov sladkorja; kave ali njenega nadomestila 32 gramov na teden za osebo; mleko pa se deli dnevno takole: otroci stari manj kot 6 let dve desetini litra na dan, če pa ima otrok zdravniški izkaz, dobe zanj še pol litra več na dan, isto količino dobe matere z majhnimi otroci.

Delavci, ki delajo v težkih obratih, bodo prejeli dodatke mesa in sicer 150 gr na teden.

Vsaka oseba ima pravico do 150 gramov mila za štiri tedne. Premog, tekstilni izdelki in posode iz plovčevine se še ne prodajajo na legitimacije. Nemške radijske postaje pa opozarjajo večkrat na dan, da kruh in moka, krompir in zelenjava še niso na karte. Vsa taka opozorila pa se končujejo z besedami nemškim gospodinjstvom, da naj bodo varčne. Pri tem so napovedovali tudi nekoliko hudomušne in poudarjajo, da bi v Nemčiji zmanjkalo celo črnila, če bi gospodinjstvo ne bile pametne in bi mislile, da se morajo čez mero oskrbeti tudi s črnilom. Zato morajo vsi zatirati

Zakaj je bila odpovedana proslava v Tannenbergu

Pripravi se vojaška zveza med Rusijo in Nemčijo

Bruselj, 30. avgusta. TG. List »Luxemburger Wort« objavlja vest, da je nemška vlada zato odpovedala proslavo v Tannenbergu, ker v Berlinu računajo, da bodo lahko sedanjo nenapadno pogodbo med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo spremeni-li v vojaško zvezo med Nemčijo in so se zato z odpovedjo proslave v Tannenbergu ognili vsemu, kar bi lahko žalilo ruske vojaške kroge.

Berlin, 30. avg. b. »United Press« poroča, da je za koncentracijo ruskih čet na vzhodni meji Poljske značilen uvodnik »Völkischer Beobachter«, ki pravi, naj si na Poljskem ne delajo iluzij, da je nenapadni pakt med Nemčijo in Rusijo samo na papirju.

Nova japonska vlada

Tokio, 30. avgusta. AA. Reuter: Nova japonska vlada je sestavljena takole: Predsednik vlade in zunanji minister Nobujukiabe, vojni minister general Sunrohuhata, mornariški minister podadmiral Jošida, finančni minister Aoki, notranji minister in minister za socialno politiko Ohara.

Tokio, 31. avgusta. AA. DNB: Ko je cesar odobril listo nove vlade, ki mu jo je predložil general Abe, so novi ministri v cesarjevi navzočnosti prisegli.

Tokio, 30. avgusta. AA. DNB: Današnji jutranjki pišejo rezervirano o novi vladi. »Tokio Asahi Simbun« pravi, da je razmerje med ministrskim predsednikom Abejem in vojsko ter političnimi gospodarskimi krogi nevtravno.

»Niči Simbun« piše, da dober vojak ni treba, da bi bil tudi dober državnik. Po Hiranumuvine odstopu potrebuje Japonska čvrsto vlado.

»Miaho Simbun« misli, da bo nova vlada deležna podpore vsega naroda sprčo težavnega mednarodnega položaja.

»Kokumin Simbun« pa pravi, da mora Japonska usmeriti vse svoje sile za uvedbo novega reda na Daljnem vzhodu, to se pravi, da mora streti britanske vpliv. Ta politični cilj se nikakor ne more spremeniti.

»Tokio Niči Niči« zahteva tudi v bodoče dobro razmerje do Nemčije in Italije, ker se ti državi borita proti sedanjemu mednarodnemu statusu quo.

»Jakon Times«, ki je blizu zunanjega ministristva, pa meni, da so tisti dvorni krogi, ki so se zavzeli za imenovanje novega ministrskega predsednika, očitno mislili, da je general Abe osebnost, ki bo trčila na najmanjše težave pri vojski. To imenovanje pomeni obenem tudi priznanje velikega vpliva japonske vojske v sedanjih razmerah.

Tokio, 30. avgusta. AA. Stefani: Listi so z zadovoljstvom sprejeli novo vlado generala Abeja. Listi med drugim trdijo, da ustvarja neodvisnost Abeja od političnih strank zaupanje med ljudstvom. Treba pa je poudariti, da je nova vlada dejansko pod vplivom stranke Minseito. List »Kokumin« je pesimist glede bodočega zunanje politike vlade Abeja, zlasti pa zaradi morebitne obnove anglofilstva. List pri tej priliki trdi, da je zaradi novega reda v Aziji nujno potrebno, da se Velika Britanija odstrani iz Daljnega vzhoda.

Sovjeti zbirajo čete ob poljski meji

Moskva, 30. avgusta. AA. Havas: Agencija Tas demantira poročila tujih listov, da bi bile sovjetske vojaške oblasti umaknile čete z zahodne meje in poslane okoli 230.000 vojakov na Daljni vzhod. Agencija Tas je pooblaščenca sporočiti, da ta vest ni resnična. Nasprotno, sovjetska vojaška oblast so sprčo napetosti v Evropi in možnosti raznih presenečenj sklenile svoje garnizije na zahodu še pomnožiti.

Nemško-ruska pogodba že deluje

Berlin, 30. avgusta. AA. DNB: Nemška diplomatika in politična korespondenca polemizira proti nekim glasovom angleških listov, češ da obstoji sum glede nemško-sovjetskega nenapadnega pakta, ker se zmerom ni ratificiran. Korespondenca ugotavlja, da je po besedi tega pakta stopil ta pakt v veljavo na dan podpisa. Razen tega kaže vsa vsebina pakta odločno voljo obeh držav, da uredita svoje razmerje trajno na podlagi medsebojnega zaupanja. Ze danes, komaj teden dni po uveljavitvi pakta, se izvajajo že vse posledice iz njega in so zastopniki obeh držav v smislu klavzule o konzultiranju, ki jo vsebuje ta pakt, v stikih glede vprašanj, ki so v zvezi z nemško-poljskim problemom.

Izvoz živil iz Grčije prepovedan

Atene, 30. avg. AA. Stefani: Objavljen je odlok grške vlade, s katerim se prepoveduje izvoz živilskih potrebščin in goriva.

brezmiselno kopičenje raznih življenjskih potrebščin.

Gostilničarska in hotelirska zveza je objavila proglaš, da bodo poslej v vseh nemških gostinskih obratih poenostavili jedilne liste. V večjih hotelih in gostinah jedilni listi ne bodo mogli imeti več ko 10 jedil na razpolago. Kdor se bo pregrešil nad temi odredbami, bo kaznovan.

London, 30. avgusta. AA. (Reuter.) Iz Berlina poročajo, da so vse avtomobilske in motoklistične dirke v Nemčiji odložili za nedoločen čas, da prihranijo gorivo in ker je mnogo dirkačev mobiliziranih.

Italijanski parnik pogrešajo

Bombay, 30. avg. AA. Reuter. Do sedaj še ni nič znanega o italijanskem parniku »Conte Biancamano«, ki bi moral že včeraj prispeti v tukajšnje pristanišče. Na ladji se nahaja 700 potnikov.

Smrt blage matere

Včeraj je po dolgem trpljenju, ki ga je nad vse potrpežljivo prenašala, umrla v bolnišnici v Ljubljani gospa Julijana Jurec, žena železniškega sprevodnika, stanujoča v Ljubljani. Resljeva cesta 29. Čas pogreba blage rajnice bo pravočasno naznanjen v »Slovenec«. Težko prizadeti družini naše iskreno sožalje.

Napetost med Poljsko in Slovaško

Bratislava, 30. avgusta. b. Slovaški ministrski predsednik dr. Tiso je sporočil snoči po radiu, da bodo nemške čete rekvirirale od slovaškega ljudstva olje, hrano, bencin itd. in da se bodo nastanile pri civilnem prebivalstvu. Pri tem bodo slovaške oblasti nemške čete podpirale. Nemške čete bodo plačevale vse dobave v glavnem v slovaški valuti, sprejeti pa se mora tudi nemška valuta za odkup. Osebe, ki bi se prekršile proti temu ali delale ovire nemški armadi, bodo brez ozira na narodno pripadnost kaznovane od nemških vojaških sodišč.

Varšava, 30. avgusta. b. Poljska je vložila protest v Bratislavi zaradi proglašanja na slovaški narod, ki naj sodeluje z nemškimi četami pri vojaških pripravah proti Poljski. Uradno poročilo prav tako protestira proti izrazu »sovražnik«, ki

ga je slovaška vlada uporabila za Poljsko, ter smatra Poljska, da slovaška vlada nima nobenega nadzorstva več nad upravo svojih poslov. Poljska vlada je sklenila pozvati pod orožje še nekaj letnikov rezervistov, da zavaruje južno mejo.

London, 30. avgusta. b. V poljskem uradnem poročilu smatrajo zasedbo Slovaške za nov agresivni akt proti važnim poljskim interesom in ponovno ogrožanje poljske varnosti. Poljsko zunanje ministrstvo izjavlja, da se je položaj Poljske zaradi tega znatno poslabšal, odnošaji pa še bolj poostriili, ker je Poljska prisiljena, da izvede nove važne vojaške ukrepe. Diplomatski dopisnik »Daily Telegraph« poroča, da hoče Poljska s tem poročilom opozoriti, da Poljska lahko računa na pomoč Anglije, ako bi smatrala zasedbo Slovaške kot ogrožanje njenih interesov.

Važnost prijateljstva med Jugoslavijo in Italijo

Rim, 30. avg. Italijanska javnost beleži članek časnikarja Rino Alessija, ki je bil objavljen 30. avgusta v tržaškem »Piccolo«. Članek pravi, da je v tem tragičnem trenutku Evrope najbolj mirni prostor v območju Jadranskega morja. To je zasluga pakta med Italijo in Jugoslavijo, in ohranila ožina pomeni dobra vrata, skozi katera ne morejo gotovo intrige: od Jonskega morja do Jadrana je Italijanska monarhija budno na straži. Nihče ne bo mogel vdreti semkaj, da bi kalil vodo. Prijateljstvo med Italijo in Jugoslavijo ni sladkobno sentimentalno, kakor so mnoge druge pogodbe, ki zaradi tega vzbujajo dvom v svojo trdnost. Spominjamo se obiska jugoslovanskega predsednika vlade »Cvetkovića« v Trstu in izjave dr. Mačka, podpredsednika jugoslov. vlade, ki je izjavil svoje lojalno soglasje a politiko, ki sloni na prijateljstvu z Rimom. Še danes so nekateri, ki se dobričajo Jugoslaviji zato, da bi vzbujali dvome v Italijo, toda Italija dobro ve, da tisti, ki bi Jugoslavijo radi pognali v pustolovstvo, niso za njo nikoli ničesar naredili, ko so bili politično in finančno na vrhuncu svoje moči, pa so svoje zavetnike puščali na cedilu.

1. Italija in Jugoslavija imata skupne strategične in gospodarske interese na Jadranu, ki je za Jugoslavijo bolj važna, kakor za Italijo.

2. Obe državi imata enak interes na tem, da se ne vmešava na Jadranu nobena druga velika, ki bi rada imela na Jadranu oporišče za svoje politične in vojaške namene na Sredozemskem morju, ki se Jugoslavije ni ne tječejo.

3. Albanija ni več v rokah pustolovcev in je Jugoslavija na tej meji prav tako varna kakor na svojih drugih in končno: Italija želi konsolidacijo in moč Jugoslavije, ki je bila s sporazumom z dr. Mačkom izredno konsolidirana. Italija je to vedno želela, ker ve, da so Hrvati prav tako kakor Srbi za pošten in trden mir, da bo mogla država čim bolj napredovati. Mir z Jugoslavijo je bil od samega začetka eden največjih ciljev Mussolinija, ki bo skrbno pazil na to, da prijateljstva med Italijo in Jugoslavijo ne bo mogel nihče zastrupljati.

Italija upa v uspeh svojih prizadevanj za ohranitev miru

Rim, 30. avgusta. Italijanski listi objavljajo poročila o mednarodnem položaju pod naslovom »Traček luči na vihnem evropskem nebu. Pra-

Preziranje

Znani francoski pisatelj Henry de Montherlant je izdal knjigo esejev, ki so tako izvirni, kakor so vsa njegova dela. Med drugim beremo v njih:

Tudi preziranje spada med čednosti. Seveda ne tisto preziranje, ki izvira iz napuha in domišljavosti. Tisto preziranje imam v mislih, ki spada k spoštovanju. Le tisti, ki zna prav vrednotiti in spoštovati vse, kar je dobro, je zmožen preziranja, zaničevanje in gnusa, ki ga jaz mislim. Kdor grdobije in podlosti ne prezira, je z njo v zvezi. Nič ni vredno spoštovanje tistega, ki ne zna obenem prezirati, kar je preziranja vredno. Ošabnež ne prezira, ampak samo plemeniti človek. Če ošabnež gleda name z viška, tega ne smatram za preziranje, zato ker sam preziram ošabneža. Prezirati more po pravici samo tisti, ki ni sam preziranja vreden. Znamenje našega francoskega propadanja je, da Francija žalibog ni več sposobna preziranja in zato vse tolerira. Ničvredni rimski cesar Heliogabal ni hotel imeti sina, ker se je bal, da ne bi bil tak kakor on, namreč podel. Če bi pa bilo mene kaj nagibalo, da ne bi si želel sina, bi bilo le to, da bi se bal, da ne bi bil tak, kakor je toliko naših mladih ljudi. Mlad človek mora biti tak, da se mu vse slabo gnusi tako, kakor se gnusi človeku blato. Toliko sinov tako imenovane višje družbe je zapletenih v najgrše zadeve, od dolgoze zaradi kakšnih vlačug ali v druge umazane zadeve. Manjka jim namreč tisto, kar bi jim moralo že samo ob pogledu na take stvari zbuditi zavest, da je nasproti njim mogoče zavzeti samo eno stališče: ne biti podel z njimi in ne družiti se z njimi. Manjka jim gnusa, manjka jim preziranja. Nič me ni tako užalo-stilo, kakor če sem videl, v kakšni družbi se nahajajo mnogi mladi uradniki, pa celo častniki v naših kolonijah. Našim mladim ljudem, ki so iz najboljših krogov naše družbe, pa se to ne zdi samo zanimivo, ampak celo mislijo, da to človeku višje družbe naravnost pristojno. Nikoli bi si tak človek ne vzel življenja zaradi ženske, ki ni nič drugega kakor vlačuga, čeprav spada v družbo, ki si more zaradi svojega bogastva in elegantnih manir privoščiti vse, česar se ji zljubi.

* Service inutile. Paris, 1939.

Železniške omejitve na Madžarskem

Promet z Nemčijo in Slovaško ukinjen

Budimpešta, 30. avg. AA. MTI. Ravnateljstvo madžarskih državnih železnic poroča, da je na progi Budimpešta—Dunaj ukinjen promet motor-nih vlakov in treh brzih vlakov, med njimi tudi orient-ekspresa. Drugi vlaki na tej progi vozijo normalno. Ukinjena sta tudi dva brza vlaka med Madžarsko in Slovaško.

Budimpešta, 30. avg. AA. Havas. Železniški promet med Madžarsko, Nemčijo in Slovaško je ukinjen zaradi premajhnega blagovnega prometa. Ravnateljstvo madžarskih državnih železnic izjavlja, da gre za železniški progi Budimpešta—Bratislava in Budimpešta—Dunaj.

Francoska vlada bo vsak čas razpustila komunistično stranko

Paris, 30. avg. TG. Danes so se v Parizu razširile vesti, da misli francoska vlada resno na to, da bi prepovedala komunistično stranko na vsem ozemlju Francije in njenega imperija. Pričakujejo, da bo ukaz o razpustu stranke vsak čas objavljen.

Komunisti in njihovi zaščitniki so se zelo trudili, da bi preprečili razpust stranke in da bi dosegli, da bi nekateri komunistični listi zopet smeli izhajati. Bivši predsednik vlade Blum je sam odšel k predsedniku vlade Daladieru in posredoval, da bi »Humanité« zopet smela izhajati, češ da je v Franciji tako že uvedena cenzura... Toda dobil je takšno pojasnila, da je kmalu odnehal.

Oba glavna komunistična dnevnika »Humanité« in »Ce Soir« sta bila ustavljena že prejšnji teden. Ta prepoved izhajanja je zelo prizadela komunistične poslance, ki so sklicali posebno sejo v parlament in pričeli razpravo na ta način, da so hkrati poslali brzojavne čestitke Hitlerju in Stalinu, da sta podpisala nenapadno pogodbo. Nato

so začeli napadati vlado zaradi preganjanja komunistov in sklenili, da bodo poslali posebno poslanstvo k predsedniku vlade in notranjemu ministru, da bi protestirali proti ukinitvi tiska.

K predsedniku vlade Daladieru sta vodila odposlanstvo Capron in Dutilleul. V vojni ministrstvo so sicer še lahko prišli, Daladier pa je odklonil, da bi jih sprejel. V notranje ministrstvo je vodil zastopstvo sam voditelj stranke in senator Marcel Cachin. Notranji minister Albert Sarraut pa je odklonil sprejeti komunistične odposlane.

Sicer pa delavstvo v velikem številu zapuša komunistično stranko. Znane avtomobilske tovarne Renault blizu Pariza so imele 1200 organiziranih komunističnih delavcev. V enem dnevu jih je 800 izstopilo iz stranke in vrnilo članske izkaznice.

Paris, 30. avgusta. AA. Stefani: V dobro poučenih krogih se širijo glasovi, da bo vlada prepovedala francosko komunistično stranko.

Izredne odredbe v Angliji

London, 30. avgusta. TG. Pred nekaj dnevi je bila v Angliji objavljena »Bela knjiga« izrednih odredb za slučaj vojne nevarnosti, ki pa so stopile takoj v veljavo. Med izrednimi odredbami so najbolj zanimive naslednje:

Eno prvih načel je to, da je vsem angleškim državljanom prepovedano obvešati z osebami, ki so v tuji službi ali pa ki so osumljene, da delajo za kakšno tujo državo ali tujo vplivno osebnost.

Prav tako je prepovedano nositi fotografske aparate s seboj v raznih delih dežele ali glavnega mesta, ki so utrjeni ali pa kako drugače določeni za obrambo. Fotografirajo morajo imeti posebno pismeno dovoljenje za slikanje v teh delih mesta.

Ministri, admirali ali pa njihovi zastopniki lahko vsak trenutek prepovedo dostop v kak del mesta ali pa v kako poslopje. Prav tako lahko ukažejo odstranitev vsega, kar bi na določenem mestu oviralo izvedbo načrtov državne obrambe.

Prav tako lahko unižijo vse naprave, ki bi ovirale izvedbo obrambnih načrtov.

Posebna uredba dovoljuje ministru za ljudsko zdravje in njegovim zastopnikom, da lahko zapleni vse zaloge živil in tudi odredi stanovanja za potrebe bolnikov ali ranjencev.

Vsa radijska služba preide takoj pod posebno nadzorstvo, da bi tako preprečili tujcem ali sovražnikom, da bi zase izrabljali angleško obveščevalno službo.

Šifrirani znaki so dovoljeni samo državnim oblastem, dovoliti pa jih mora posebej državni tajnik pri predstvedstvu vlade. Prav tako lahko poštna uprava dovoli omejitve izvoza poštne pošiljke v tujino.

Angleškim obmejnim oblastem je dovoljeno, da lahko preiščejo vsakogar, ki prihaja iz tujine v Anglijo ali pa zapuša Anglijo. Kdor se bo pregrešil nad temi predpisi, bo lahko kaznovan z največ 3 meseci zapora ali 100 funti denarne kazni. Če pa se pritoži zastopnik javne oblasti, se kazen lahko zviša na dve leti ali pa 500 funtov globe.

Mestne oblasti so že dobile pooblastila, da lahko ustavijo ali pa prekinajo dovajanje elektrike, plina, vode itd. Poljedelski minister pa lahko prepove obdelovanje polja ali pa ukaže sejati samo tiste sadeže, ki so najbolj potrebni.

Švicarska vlada dobi izredna pooblastila

Bern, 30. avg. AA. Havas. Zvezni svet je poslal zvezni skupščini, ki bi se morala danes sestati, poslanico, ki med drugim pravi:

Politična napetost v Evropi, to se pravi v vsem evetu, je zelo velika. Upanje v miroljubno rešitev, ki je toliko drago narodom, se zdi čisto obledelo. Računati moramo z nevarnostjo vojne. Stoletna politika naše države nam jasno nalaga naš dolžnost, to je, da ostanemo zvesti načelu nevtralnosti. To nevtralnost so v ostalem priznale množične države in je zajamčena z mednarodnimi pogodbami.

Zahlevamo od vas — pravi dalje poslanica — pooblastilo, da sporočimo tujim državam, da je švicarska konfederacija pripravljena ohraniti absolutno nevtralnost v primeru spopada. Toda takšni izjavi morajo slediti dejanja.

Vsi švicarji morajo biti trdno odločeni braniti to nevtralnost in varovati neodvisnost, nedotakljivost in varnost države pred vsakim napadom, pa naj pride od katerekoli strani. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da ves švicarski narod tudi ne misli drugače. Če dalje bolj napet položaj nas je prisilil do mobilizacije obmejnih čet. Mobilizacija ostalega dela vojske — to se razume — bo ukazana, kakor bodo pač pokazali dogodki.

Prosimo vas, da vzamete to v vednost in da odobrite ta prvi ukrep. Z vojaškimi ukrepi niso izčrpane vse možnosti, ki jih ima država in ki se jih bo morala poslužiti zaradi zagotovitve varnosti. Tem ukrepom morajo slediti ukrepi gospodarskega značaja. Treba je pomisliti na to, da oblast, ki so ima zvezni svet po obstoječem zakonu, ne bo vedno omogočala v danem trenutku izdati potrebne ukrepe. Zaradi tega smo prisiljeni zahtevati, kakor v avgustu mesecu 1914, da nam daste »zredna pooblastila, ki bi nam omogočila pravočasno izdati potrebne ukrepe z ozirom na sedanji položaj.

Bern, 30. avg. AA. Havas. Pristojna odbora narodnega in državnega sveta sta danes dopoldne sklenila, da se zakonskemu osnutku o popolnih pooblastilih vladi doda člen, v katerem bi bila predvidena ustanovitev skupščinskega posvetovalnega odbora, na katerega se bo vlada obračala tedaj, ko bo izdajala važne sklepe na podlagi dobljenih pooblastil.

Mesta naj se kolikor mogoče izpraznijo

Rim, 30. avgusta. Oficijozni članek v listih pravi, da Italija, ki noče vojne, se je pa ne boji, ako bi bila vsiljena, se intenzivno pripravlja za vsak primer. Prva je skrb za prebivalstvo za primer letalskih napadov. V tem oziru so po vseh mestih storjene že vse priprave in izdane vse uredb. Preskrbljeno je tudi za prehrano, ker je žetev bila v vseh panogah obilna in naravnost izredna in so se zgodili tudi veliki nakupi v inozemstvu. Najvažnejši pa je nujen nasvet vlade, da se večja mesta kolikor mogoče izpraznijo, tako da zapustijo mesto vsi oni, ki to morejo in smejo. Predvsem naj pošljejo v manjše kraje oziroma na kmete stareke, ženske in otroke, ne da bi čakali tozadevne vladne odredbe in prisilne evakuacije.

Zagrebska vremenska napoved: Večinsoma jasno.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno vedro in toplejše.

Odmevi Chamberlainovega govora Nemčija

Berlin, 30. avg. AA. DNB: Berlinski dopisnik lista »Hamburger Fremdenblatt« komentira včerajšnji Chamberlainov govor v spodnji zbornici in pravi med drugim: Anglija upa, da se zmerom obstoje tehnike možnosti pogajanj za ureditev sedanjih problemov. To je v imenu Velike Britanije izjavil njen ministrski predsednik. Nemčija je to politiko naglašala in izvajala pet mesecev, od oktobra 1938, do marca 1939, in pokazala pri tem kar največjo potrpežljivost in ustrežljivost. Toda Poljska ni pristala na ono veliko možnost, ki ji jo je Nemčija ponudila, temveč je v ostri obliki odklonila Hitlerjev predlog z dne 25. marca t. l. Poljska se je drznila zavzeti takšno negativno stališče zato, ker ji je Velika Britanija iznenada priskočila na pomoč. Nadaljnja zgodovina je znana. Čedalje Chamberlain govori, da je vprašanje poljske države pereče in nujno, in če zdaj poudarja, da obstoje možnosti za miroljubno ureditev teh sporov, izjavljamo, da ga držimo za besedo.

sedo. Varšava je pokopala upanje v mir, ko je odklonila nemški predlog. Varšava je slej ko prej pravi primer nepopustljivosti ter barikada proti velikim ciljem, za katerimi stremita po besedah britanskega ministrskega predsednika v enaki mer nemška in britanska vlada. Prav zato je Nemčija zmerom obžalovala, da vodi Velika Britanija takšno obkoljevalno politiko. Na žalost ni v govoru britanskega ministrskega predsednika nobenega migljaja o tem, kakšne so konkretne možnosti za popustitev napetosti. Kriza traja dalje.

Poljska

Varšava, 30. avg. AA. Reuter: Chamberlainov govor so navdušeno sprejeli i v uradnih krogih i v javnosti. V političnih krogih vidijo v govoru mirnost, a odločnost, ki kaže, da sta Velika Britanija in Poljska odločni odstraniti vsa nesoglasja na miren način, prav tako pa sta tudi odločni braniti poljske življenjske interese.

Položaj v luči francoskih listov

Paris, 30. avg. AA. Havas: Francoski jutranjki se bavijo z mednarodnim položajem in poudarjajo dejstvo, da še ni znana vsebina odgovora nemške vlade na angleško noto in da zaradi tega še ne morejo podati svoje sodbe glede tega obrata. Listi še naprej poudarjajo odločnost, enodušnost in trdnost francoskega javnega mnenja.

V listu »Jour Echo de Paris« poudarja Pietri, da še ni nobene spremembe v stališču Francije in Velike Britanije in da sta ti dve sili kakor dosedaj trdno odločeni, da posredujejo, če bi bila Poljska prisiljena braniti se z oroženo silo. Po drugi strani pa misli Pietri, da še niso izginili upi za mir in da še ni odklonjena nobena roka sprave. Nimamo namena zmanjšati ugleda Nemčije, pravim med drugim Pietri, vendar pa prav tako ni treba zahtevati od nas, da bomo prisilili Poljske, ki so za sedaj pokazali toliko veličino srca in duše, naj bi se pokorili.

De la Moëque pravi v »Petit Journal« med drugim, da je položaj za Francijo ugoden, medtem ko bi mogla nasproti stran po njegovem mnenju mnogo izgubiti ne samo v morebitni vojni, ki bi se začela v neugodnih okoliščinah, temveč tudi v krizi, ki bi se potegnila v nedogled. Na koncu svojega članka pravi, da sloga in odločnost fran-

coskega naroda nista prišli še prav nikoli v primernejšem času kakor sedaj.

»Journal« postavlja vprašanje, ali bo nemški odgovor Londonu nudil več možnosti za pogajanja, kakor pa jih je nudilo pismo Hitlerja francoskemu ministrskemu predsedniku. Pisec priznava, da obstoji velik jež med eno in drugo tezo, vendar pa izraža nado, da bo državnik, ki je pokazal, da zna tako dalekovidno razsojati, akušal izogniti se ogromnemu riziku, ki ga predstavlja splošno evropski spopad ter strahovite posledice, ki bi jih vojna prinesla v seboj.

Blum poudarja v socialističnem listu, da se sedaj ne dajo več rešiti spori s sile in grožnjami. Nasprotno, če bi prenehali poskuski z uporabo takih sredstev, bi bila rešitev sedanje krize s sporazumom še mogoča. Blum pravi, da je srečen, ker je Chamberlain včeraj postavil enako mnenje glede položaja. Listi poleg tega razpravljajo o etališču Španije.

»Ere Nouvelle« misli, da se Francija lahko zanese v špansko nevtralnost, obenem pa poudarja, da je to rezultat modre politike, ki jo je francoski zunanji minister Bonnet vodil do te države. General Franco je izpregovoril, pravi list: Vemo, da so njegove besede iskrene, in d. nanje lahko računamo.

Ameriške oblasti zadržujejo tuje parnike

Preiskali so tudi »Normandie«

Washington, 30. avg. AA. Havas. V zvezi s sklepom ameriških oblasti, da preiščejo nemški parnik »Bremen«, preden bo zapustil ameriške vode, je Roosevelt izjavil poročevalcem listov, da je namen tega ukrepa ameriške vlade ugotoviti, ali niso tuje potniške ladje morda oborožene.

Washington, 30. avgusta. AA. Havas. »Nord-deutscher Lloyd« je protestiral v zunanjem ministertvu zaradi zadržanja parnika »Bremen« v newyorški luki.

Newyork, 30. avgusta. AA. Reuter. Francoska ladja »Normandie« je dobila iz Pariza nalog, naj do nadaljnjega ustavi potovanje.

Newyork, 30. avg. AA. Reuter. Pristaniška

oblastva so zadržala v newyorški luki britanska potniška parnika »Aquitania« in »Transilvania« in francoski parnik »Normandie«, da so jih preiskali ameriški cariniki.

Newyork, 30. avg. AA. Havas. Upravnik pristaniške carinarne v Newyorku je odredil, da mora več tujih oceanskih parnikov, med njimi tudi »Bremen«, »Normandie«, »Aquitania« in »Transilvania«, ostati v pristanišču, da jih bodo mogli cariniki preiskati. Filadelfijska carinarnica je naročila financarskim obrežnim ladjam, naj izsledijo nemški tovorni parnik »Wigland«, ki je v soboto odplul iz Filadelfije v Norfolk, a se odtlej še ni javil.

Stabilnost dinarja

Dinar naslonjen na dolar

Mednarodna politična napetost v zadnjih dneh je povzročila znaten padec angleške funta in v zvezi s njim tudi v manjši meri francoskega franka. Ta padec je pripisovati dejstvu, da je angleški devizni izravnalni sklad prenehal intervenirati za stabilnost funta šterlinga v primeri z dolarjem, ker hoče Anglija obstoječe zlate rezerve porabiti za event. druge potrebe, ne samo za vzdrževanje deviznih tečajev.

Ker je na funt vezanih veliko število deviz (po zadnjih podatkih so imele naslednje države stalno relacijo svojih valut do angleškega funta), je za te države nastal problem, kako pretrgati vezi s funtom in spraviti lastno valuto v relaciji do drugih stalnejših valut.

Na funt so bile vezane naslednje države v naslednjih stalnih relacijah po najnovejšem stanju: Argentina 1 funt je bil 17 pezov, Bolivija 140 bolivijanov, Iran 80 41alov, britska Malaja 1 singaporski dolar je bil 2 šilinga in 4 penija, Japonska 1 jen je bil 1 šiling in dva penija, Avstralija 1 angleški funt je bil 1.25 avstralskega funta, Nova Zelandija: 1 angl. funt je bil 1.25 novozelandskega funta. V Evropi so bile naslednje relacije vezane na funt: Danska 22.40 krone za 1 funt, Estonka 18.16 kron, Finska 227 mark, Francija 179 frankov, Grčija 550 drahem, Islandija 22.15 kron, Norveška 19.90 kron, Portugalska 110 eskudov in Švedska 19.40 kron. Tudi naša država je držala dolgo časa stalen tečaj funta na 238, nato pa na 258.

Zaradi tega je tudi pri nas postalo aktualno vprašanje, na katero valuto naj naslonimo dinar. V torek se je sestel devizni odbor in je določil, da bo naša država nadalje vzdrževala obračunavanje svobodnih deviz na dosedanjih podlagi dolarja, ki znaša okoli 55 din za dolar. S tem je dinar povezan na valjavo, katere vrednost je stalnejša kot je vrednost ostalih tudi važnih valut in je odpadla velika nevarnost za našo zunanjo trgovino, da bi trpela škoda zaradi vezav na manj stalno valuto. S tem je zagotovljena tudi stabilnost dinarja, kar je v interesu našega gospodarstva. Nadalje je sklenil devizni odbor v korist naših izvoznikov, da se vsem onim izvoznikom, ki so izvršili do vključno 28. avgusta izvoz, obračunajo tečaji angleškega funta in francoskega franka na bazi, ki obstojala pred padcem funta in franka. Istočasno je tudi devizni odbor sklenil, da morajo nabavljati uvozniki iz neklirinskih držav, ki imajo plačati svoje obveznosti v angleških funtih in francoskih frankih, te devize po tečajih, ki so veljali pred padcem, odn. zmanjšanjem vrednosti teh deviz.

Črška borza javlja v sredo nekoliko višje tečaje za funt in francoski frank, dočim so notacije za Bruselj, Newyork in Amsterdam popustile. Na naših borzah je sedaj najvažnejši tečaj dolarja, ki znaša na svobodnem tržišču 55 din (za dolar). Med ostalimi devizami je popustil edino Amsterdam, dočim so druge devize nekoliko narasle. Med uradnimi tečaji je zopet bil zabeležen tečaj za Milan Trst v nekoliko nižji višini kota pretekli teden.

Sicer pa ukrep naše države ni osamljen glede priključka dolarju. Iz Osla poročajo, da je Norveška banka uradno sklenila opustiti funt šterling kot bazo za norveško krono. Pričakujejo tudi, da bodo podobno sklenile tudi druge skandinavske države, med njimi se izrecno navajata Finska in Švedska.

Število valut, ki imajo fiksno razmerje z dolarjem, je znatno: na severnoameriški dolar so vezane valute teh držav: Brazilija, Čile, Kolumbija, Kostarika, Ekvador, Guatamala, Haiti, Honduras, Mehika, Nikaragua, Panama, Salvador in Venezuela. Ta skupina obsega torej samo ameriške države in je dobila sedaj prvega partnerja v Evropi z našo državo.

Za popolnost slike navajamo še, da imata Urugvaj in Turčija svoje valute navezane na francoski frank, kar pomeni, da bosta tudi ti dve državi morala poiskati drugo valuto za stalno relacijo.

Naša zunanja trgovina

Po uradni statistiki naše zunanje trgovine je znašala vrednost našega uvoza iz klirinskih držav 316.0 (lani julija 278.5) milij. din ali 72.85 (69.08) %. Izvoz pa je znašal julija letos v klirinske države 265.8 (186.0) milij. din ali 65.15 (75.8) %. Z deviznimi državami je bila trgovina naslednja: uvoz 117.8 (124.7) milij. din ali 27.15 (30.92) %, izvoz tja pa 142.1 (96.7) milij. din ali 24.85 (24.2) %. Naš pasivni trgovinski saldo s klirinskimi državami je znašal julija letos 50.2 milij. din, lani v juliju 92.5 milij. din. Naša aktivnost v trgovini z deviznimi državami je znašala julija letos 24.3 milij. din, dočim je znašala julija lani 28. milij. din.

Glavne uvozne države so bile julija letos naslednje (v oklepajih podatki za junij, vse v milij. din):

Nemčija 201.6 (203.8), Italija 51.0 (46.75), Češkomoravski protektorat 28.4 (23.3), severnoameriške Zedinjene države 25.4 (27.7), Anglija 23.9 (21.96), Madžarska 14.05 (20.3), Rumunija 12.65 (12.2) in Francija 12.0 (8.76).

Izvažali smo julija največ v naslednje države:

Nemčija 112.7 (116.35), češkomoravski protektorat 62.1 (45.9), Italija 44.4 (34.65), Anglija 29.57 (43.96), Madžarska 23.0 (37.1), Francija 21.57 (24.06), Belgija 19.4 (49.3), Švedska 12.44 (8.76), Grčija 12.2 (13.84) in Egipt 11.6 (9.0) milij. din.

Kino Union Tel. 22 21 Glasbena komedija veselga humorja **HERMAN THIMIG** v dvojni vlogi kot komponist in slab ljubavnik — Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Izvoz živine v Italijo. Iz Beograda poročajo, da je bil v ponedeljek 28. avgusta podpisan na Reki sporazum med našo državo in Italijo glede izvoza naših goved v Italijo. Po tem sporazumu bo znašal izvoz iz naše države v Italijo okoli 450 komadov tedensko. Od te količine odpade 50 glav na krave, ostalih 400 glav pa na vole. Nadaleje je dosežen tudi sporazum o cenah. Za vole bodo Italijani plačali 8 din kg franko Reka, prej pa so plačevali samo po 7.50 din. Nadaleje bodo Italijani plačali za krave 6.80 din za kg franko Reka, dočim je bila dosedanja cena 6.30 din za kg. Izvoz se bo začel še ta teden.

Gradba poštnege posloja v Kranju. Dolgoletna želja Kranjčanov se bo uresničila. Razpisana je namreč za 18. september prva licitacija za gradbo poštnege posloja v Kranju. Preračunska vsota znaša 1,545.854.47 din.

Prodaja. Dne 1. septembra bo pri glavni carinarnici v Ljubljani licitacija za prodajo več vrst svilenih tkanin, svilenih nogavic, kravati i. dr.

Gospodarstvo

Racioniranje potrošnje v Nemčiji

V nedeljo zvečer so Nemci po radiu zvedeli, da je nemška vlada sklenila uvesti karte za nabavo živil, katere Nemci imenujejo »Bezugsscheine«. Te karte so bile že dalje časa pripravljene, kar pisejo nemški listi, ne nanašajo se pa še vedno na nekatere vrste predmetov, ki se lahko kupijo brez karte. To so krompir, kruh, pšenična moka in ržena moka. Sicer so na kartah natisnjeni tudi odseki za nabavo teh predmetov, vendar se enkrat še ni nobenih omejitev. Tudi nabava sadja in zelenjave je popolnoma prosta. Nova naredba se nanaša tudi na one predmete, ki so se zadnje čase že težko dobili v Nemčiji.

V ilustraciji navajamo po nemških listih za naše bravce številke o dovoljeni nabavi raznih predmetov in količin.

Na 1 osebo se dobi:

700 gramov mesa ali mesnih izdelkov, tudi v konzervah tedensko 60 gramov mlečnih izdelkov, olja ali masti tedensko,

280 gramov sladkorja tedensko,

110 gramov marmelade (namesto marmelade se lahko kupi 55 gramov sladkorja na teden), zdrob in elično 150 gramov tedensko,

kava ali kavni nadomestki 63 gramov tedensko, čaj 20 gramov tedensko, mleko 0.2 litra dnevno.

K tem količinam pa pridejo še dodatne količine: 1. za otroke pod 6 leti 0.5 l mleka dnevno, torej 0.7 litra dnevno, 3. za noseče in doječe matere 0.3 l mleka, torej skupno 0.5 litra dnevno, 3. za težke delavce 50 gramov mlečnih izdelkov, olja ali masti dnevno in 430 gramov mesa tedensko, torej skupno 1.190 gramov mesa tedensko.

Nadalje se dobi: navadnega mila 125 gramov za 4 tedne ali slabšega mila 200 gramov na 4 tedne, 150 gramov gospodinjskega mila za 4 tedne, milnega praska 250 gramov za 4 tedne ali pa manjše količine drugega mila.

Posebej bodo oblastva določila, kakšne količine premoaga za domačo kurjavo se lahko dobi.

Na karte se dobe naslednje tekstilije. To so moške in ženske obleke, posteljno perilo, spodnje perilo ter perilo za gospodinjstvo in blago ter plenice, ki se prodajajo na meter.

Restavracije in zavodi dobe posebne karte. Zaenkrat dobe gostje v restavracijah hrano še brez kart, vendar se določene maksimalne količine na 1 osebo.

Uredba o svilarstvu

Belgrad, 30. avgusta. AA. Ministri svet je na predlog kmetijskega ministra in v sporazumu s ministrom za trgovino in industrijo ter s finančnim ministrom podpisal uredbo o svilarstvu. Na podlagi uredbe in zaradi uspešnega poosebevanja svilarstva se ustanavlja v Beogradu Privilegirana delniška družba državnih svilarstevskih trgovin s sledečo nalogo:

Da odkupi zapredke svilenih kokonov od domačih pridelovalcev po cenah, ki so enake cenam na svetovnih tržiščih in katere bo vsako leto določil kmetijski minister v sporazumu s ministrom za trgovino in industrijo ter po predhodnim zašiljanjem in s pristankom upravnega odbora.

Da predeluje svilene zapredke in proizvode vnovčuje, da po potrebi izdaja obveznice in sklepa posojila z državo garancijo ali brez nje do najvišjega zneska stvarno vplačanega kapitala. Izdajanje obveznic in sklepanje posojil z državnim jamstvom mora dobiti odobritev finančnega ministra. Nadalje ne odredbe o organizaciji in delu kakor tudi o družbenem osebu bo predpisal upravni odbor s svojimi statuti. Rok trajanja družbe je neomejen. Osnovna glavnica družbe bo znašala 30 milijonov din, ki se bo razdelila na 30.000 delnic vsaka za 1.000 din. Akcijski kapital 30 milijonov se bo vpisal takole: država vpiše 15.000 delnic, in državna hipotekarna banka 15.000 delnic. Vplačevanje delnic se bo izvršilo takoj, čim stopi v veljavo ta uredba, najkasneje pa do 1. septembra 1939. Država bo plačala svoje delnice na ta način, da bo izročila družbi v last in izrazo nepremičnine, stroje in inventar državnih evlinskih tovarn v Novem Sadu, Kneževcu in Pančevu, zemljišča in zgradbe državnih nadzorništev za svilarstvo v Novem Sadu, Pančevu, Beli Crkvi, Bački Falangi, Somboru, Subotici, Starem Bečuju, Starem Vrbasu, Titelu, Zablju, Zagrebu in Osijeku, ostanke še naprej last kmetijskega ministarstva. Morebitno povišanje družbenega kapitala se bo izvršilo z odlokom upravnega odbora in po odobritvi ministarstva za trgovino in industrijo v sporazumu s ministrom za kmetijstvo in finance. Upravni odbor družbe obseja iz sedem članov. Vanj pridejo po en predstavniki finančnega, trgovinskega, kmetijskega ministarstva in ministarstva za vojsko in mornarico, državne hipotekarne banke, Poštne banke in Privilegirane agrarne banke. Predsednik upravnega odbora je predstavnik finančnega ministarstva, njegov namestnik pa je predstavnik trgovinskega ministarstva. Upravni odbor upravlja celo družbeno imovino, opravlja in izvršuje vse posle v mejah te uredbe in družbenih statutih. Nadzorni odbor družbe obstoji iz pet članov. Mandat članov upravnega in nadzornega odbora traja tri leta. Družba mora imeti svoj rezervni sklad, ki bo služil za pokritje morebitnih izgub ter za povečanje osnovnega kapitala. Vse čisti dobiček se bo vnašal v rezervni

sklad vse dotlej, dokler ne doseže višine 60 milijonov din. Ko bo rezervni sklad dosegel to višino, bo minister za trgovino in industrijo na predlog upravnega odbora odobril povečanje osnovnega kapitala z vplačilom iz rezervnega sklada. Ko bo povečan osnovni kapital v breme rezervnega sklada, se bo od prihodnjega čietega dobička dotiralo 20% rezervnemu skladu, dokler ta ne bo dosegel višine 45 milijonov. Ostanek pa se bo sorazmerno razdelil delničarjem. Nadaljne odredbe določajo delo upravnega in nadzornega odbora, kakor tudi posebnega odbora, ki bo predlagal bilanco in poročila upravnega in nadzornega odbora pristojnim ministrom. V času 10 let, odkar bo stopila v veljavo ta uredba, se oproščajo vseh taks državnih in samoupravnih, kakor tudi drugih dajatev vsi posli, ki izvrizajo iz uredbe z izjemo sednjega postopka pred rednimi civilnimi sodišči. Imetje in dohodki družbe, kakor tudi kuponi delnic družbe, se oproščajo vseh državnih in samoupravnih davkov in dajatev kakor tudi dajatev katerekoli vrste, izvzemši skupnega in luksuznega davka, kakor tudi trošarine na predmete, ki jih bo družba uporabljala pri svojih instalacijah. Stroje, ki jih bo družba upražala, se oproščajo carine ter državnih in samoupravnih dajatev in skupnega davka na poslovni promet, v kolikor se ti stroji ne izdelujejo v državi, kar bo določilo ministarstvo za trgovino in industrijo. Družba ne spada pod odredbe 1 in 4 zakona o obtrih, toda za tovarniške naprave družbe se bo v skladu s § 34. obtnega zakona uporabljalo določilo IV. prvega dela istega zakona. Imovino direktorje svilarstva in državnih tovarn svile v Novem Sadu bo družba prejela takoj, čim bo registrirana pri sodišču. Z izročitvijo imovine družbi se ukinja direktorja, državni uradniki in uslužbenici pa pridejo v breme preračuna kmetijskega ministarstva, toda kmetijski minister jih bo razdelil po potrebi službe. Za povečanje odkupnih cen svilenih zapredkov od pridelovalcev, se odreja posebna kontrolna pristojbina 2 din za vsak kg uvoženega blaga iz št. 326 do zaključno št. 349 in 356 kakor tudi na kokone in odpadke od nepredene svile iz št. 74 uvozne carinske tarife. Kontrolno pristojbino bodo pobirale carinarnice in jo vlagale v sklad za pospeševanje svilarstva, kateri se nahaja pri Državni hipotekarni banki v Beogradu. Iz tega sklada se bodo izplačevale pridelovalcem zapredkov vsako leto zaradi povečanja cen svilenih zapredkov premije, ki jih bo določal kmetijski minister v sporazumu s finančnim in trgovinskim ministrom. Poleg tega bo 10% sredstev sklada služilo tudi za splošni napredek svilarstva, zlasti pa za sajenje murv in murvenih mladik, kakor tudi za proizvodnjo semenja jaje svilenih kokonov. Posli za pospeševanje svilarstva, ki so spadali v pristojnost direktorje svilarstva iz državnih tovarn svile, pridejo v pristojnost kmetijskega ministarstva.

Kino Sloga, tel. 27-30

Samo danes ob 16., 19. in 21. uri

Pavla Wessely, Atila Hörbiger, Peter Petersen in drugi. — Film prelope vsebine, ki obravnava problem prave medicine in padarstva ter dilemo med dolžnostjo in ljubeznijo

OGLEDALO ŽIVLJENJA

Znižanje cen sladkorja

Belgrad, 31. avgusta. AA. Na podlagi uredbe o spremembah in dopolnitvah uredbe o sladkoru pesi ter zakona o državnih trošarinah se z dnem 1. septembra letos znižuje državna trošarina na sladkor v znesku 50 par pri kg. Prav tako je predpisano, da se mora od 1. septembra znižati tudi cena sladkorja v prodaji za ta znesek znižane državne trošarine. V zvezi s tem se opozarjajo potrošniki sladkorja, naj vsak primer prekrska zgornjih odredb prijavijo pristojnim oblastem, da bi se uvelo postopanje proti brezvestnim trgovcem, ki bi prodajali sladkor po sedanji ceni.

Banovinski cestni sklad

Ban dr. Marko Natlačen je predpisal pravilnik o upravljanju banovinskega cestnega sklada naše banovine. Po tem pravilniku upravlja sklad ban, nakazovalno pravico pa sme prenesti tudi na pomočnika in načelnika tehničnega oddelka. Poleg izdatkov po uredbi o državnem in banovinskih cestnih skladih se izplačujejo v breme banovinskega cestnega sklada tudi nagrade osebam, ki se najame za voditev računsko-knjigovodstvenih in administrativnih poslov tega sklada. Posle upravlja finančni oddelek.

Nadalje je ban dr. Marko Natlačen predpisal tudi pravilnik za izvrševanje uredbe o banovinskem cestnem skladu. Po tem pravilniku se dohodki sklada nalagajo pri Drž. hip. banki, podružnici v Ljubljani. Večina dohodkov se odvaja po Poštni hranilnici. Prispevek za prekomerno izkoriščanje cest in prispevek od nepremičnin vzdolž sobodnih banovinskih cest se pobirajo v

letu 1938 v višini 50%, odmerijo in poberejo pa se za leto 1938 tedaj, ko se odmerijo in poberejo za 1. 1939. Ostale davčine se pobirajo v korist banovinskega cestnega sklada začeti z dnem 1. julija 1938.

Droblj po 2 din

Belgrad, 30. avgusta. AA. V zvezi z izdajanjem v obtoč novega kovanege denarja poročta Narodna banka, da so bili kovanci iz aluminijeve bronze za 2 din ekovani deloma s kalupi, izdelani v dunajski kovnici, večinoma pa s kalupi, izdelanimi v državni kovnici v Beogradu in da se zaradi tega javljajo neznatne razlike »na lizu« novih dvodinarskih kovancev. Krona novih dvodinarskih kovancev, skovanih po kalupih dunajske kovnice, je za 1 mm manjša in krona iste gvozdca, ki je bil po kalupih iz naše kovnice. Obe vrsti dvodinarskih novcev pa sta popolnoma pravilni. (Iz Narodne banke k. m. Jugoslavije.)

Dobave. Štab mornarice kralj. Jugoslavije v Zemun sprejema do 5. septembra ponudbe za dobavo plinskega, turbinskega in motornega olja; 9. septembra kotlovih in parovodnih cevi; 12. sept. raznega »Delta-metal«. — **Direkcija drž. rudnika** v Kakinju sprejema do 13. septembra ponudbe za dobavo ročne ali strojne opake. — **Centralna direkcija drž. rudarskih podjetij** v Sarajevu sprejema do 15. septembra ponudbe za dobavo tovarnega avtomobila za državni rudnik v Kakinju; 19. sept. za zavarovanje električne centralne drž. rudnika Velenje.

Dne 7. septembra bo pri štabu za utrjevanje v Ljubljani pismena pogodba za dobavo pribora za zvijanje armatur, škarij, nožev in klešč za žlico in kozjih nog iz kovanega jekla; 9. sept. lopat, krampov, svetrov za kamen, minerskih čistilnic, metalnih metrskih mer, trasirane vrvice raznih mer, pravokotnikov i. dr.

Dne 12. septembra bo pri štabu dravske divizije oblasti v Ljubljani licitacija za napravo električne razsvetljave v Ribnici.

Gradbeni oddelek ravn. drž. železnice v Ljubljani sprejema do 5. septembra ponudbe za dobavo topolovih ploščic, bitumena za vroči namaz ter strešne

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes, jutri in v soboto ob 20. uri dva odlična filma

Marika (Pomladanska parada)

Františka Gaal, Theo Lingner, Hans Moser, Adela Sandrock, Paul Hörbiger, Wolf Albach Retty. — Najslajnejša komedija sezone!

Premiera! HZI Šanghaja

Anna May Wong

POZOR! Opozarjamo, da je pričetek večernih predstav ob delavnikih ob 8. uri, ob nedeljah in praznikih ob 1/2 8., 1/2 9. — V torek, sredo in četrtak vedno nov film, **zlatana tona**. Nov Paramountov tehnik. — Za dodatek **Popay-Isa**.

Borze

Denar

Dne 30. avgusta.

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.30

Devizni promet na zagrebški borzi je znašal 1.067.840, na belgrajski 1.588.000 din. V efekth je bilo prometa na belgrajski borzi 981.00 din pri čvrsti tendenci.

Ljubljana — Uradni tečaji:

London 1 funt	192.40—195.60
Pariz 100 frankov	109.60—111.90
Newyork 100 dolarjev	4373.00—4438.00
Zeneva 100 frankov	965.00—1005.00
Milan-Trst 100 lir	228.45—231.55
Amsterdam 100 gold.	2351.00—2389.00
Bruselj 100 belg	741.50—753.50

Ljubljana — Svobodno tržišče:

London 1 funt	230.52—242.72
Pariz 100 frankov	136.50—138.80
Newyork 100 dolarjev	5470.00—5530.00
Zeneva 100 frankov	1237.93—1247.93
Amsterdam 100 gold.	2926.74—2964.74
Bruselj 100 belg	923.00—935.09

Ljubljana — Zasebni kliring:

Berlin 1 marka	14.20—14.40
----------------	-------------

Zagreb — Zasebni kliring:

Solun 100 drahem	31.65—32.85
------------------	-------------

Belgrad — Zasebni kliring:

Solun 100 drahem	31.90—32.60
------------------	-------------

Devize: Curih, 33. avgusta 1939 12. ura. Pariz 11.00, London 19.30, New York 442.50, Bruselj 74.75, Amsterdam 235.50.

Vrednostni papirj

Vojna škoda!

v Ljubljani 452 denar

v Zagrebu —

v Belgradu 454.50—455.50

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 98.50—99.50, vojna škoda promptna 452 denar, begl. obl. 84.50—85.50, dalm. agrarji 80.50—81, 8% Bler. pos. 100—101, 7% Bler. pos. 94 denar, 7% pos. DHB 99 denar. — Delnice: Trboveljska 176 blago.

Zagreb: Državni papirji: 7% invest. posojilo 99.50 denar, begl. obveznice 85 denar, 8% Blerovo posojilo 100—101 (101).

Delnice: Priv. agrarna banka 200 blago, Trboveljska 175 blago, Gutmann 51 blago, Sladk. tov. Osijek 80—81 (80).

Belgrad. Državni papirji: vojna škoda promptna 454.50—455.50 (456, 455), begl. obveznice 85—85.50 (85.50), dalm. agrarji 81—81.25 (81.25), 4% severni agrarji (58), 6% šumske obveznice 81—81.50 (81.75, 80.75), 70% Blerovo posojilo 98 denar (98.50).

Delnice: Priv. agrarna banka 208 denar (veliki komadi).

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Živinski sejmi

Mariborski sejem dne 29. avgusta. Prignanih je bilo 6 konj, 12 bikov, 94 volov, 242 krav in 5 telet, skupaj 359 komadov. Cene so bile: Voli: debeli 3.50—4.50, poldebili 3—3.50, plemeniki 4 do 5; biki za klanje 3—5; krave: klavne, debele 3.75—4.25, plemenke 3.50—4.50, klobasarice 2—2.75, molzne 3.75—4.50, breje 3.75—4.25; mlada živina 3.50—4.75, teleta 4—5.50. Prodanih je bilo 245 komadov. — Cene mesu so ostale nespremenjene.

Cene kmetijskih pridelkov v Trbovljah dne 27. avgusta: Govedina 10, teletina 12—20, svinjina 12—18, ovčje meso 8—10, mast 22, sveža slanina 17, prekajena 22, krompir 1.25, moka 3 do 3.25 din za 1 kg. Mleko 2.25 din za liter, jajca 9.50 do 10 din za 10 komadov.

Svinjski sejem v Mariboru 25. avgusta: Mladi prašiči 5—6 tednov 70—90, 7—9 tednov 155—120, 3—4 mesece 300—420, 5—7 mesece 430—510; mladi prašiči 1 leto stari 700—900 din za glavo. Mladi prašiči po živi teži 6—8.50, mrtve teže 8 do 11 din za 1 kg.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Ljubljanski okolici 28. avgusta. Voli I. 5.50—6, II. 5, III. 4—5; telice I. 5.50—6, II. 5, III. 4—4.50; krave I. 4—4.50, II. 3.50—4, III. 2.50—3; teleta I. 6.50—7, II. 6; prašiči špeharji 9—9.50, prkurtari 8—9 din za 1 kg žive teže. — Govejše meso I. 12—14, II. 10—12, III. 8—10; svinjina 14—18, slanina 17—19, svinjska mast 21; čisti med 18 do 20; surove kože goveje 8—11, telečje 13, svinjske 10 din za 1 kg. — Pšenica 190—200, ječmen 225, rž 200, oves 200—225, koruza 175, fižol 225, krompir 75—100, lucerna 90—100, seno 60—80, slama 50, jabolka I. 500—600, II. 300, III. 200; bruske I. 600, II. 300, III. 200; moka pšenična 225—325, koruzna 175—250, ajdova 350—500 din za 100 kg. Drva 1 m³ 100 din; mleko 2—2.50 din liter, surovo maslo 22—36 din 1 kg, jajca 0.60—0.75 din komad.

lepenke. — Dne 4. septembra bo pri štabu za utrjevanje v Ljubljani pismena pogodba za dobavo bifumena, katrana, karbolinuma ter jute; 5. terisane krovne lepenke in 30 komadov cira; 11. serisane meril za metal, žag, klešč štčipalk za armature, strojev za zvijanje železa ter podkovaškega orodja; 12. sept. bakrene vrvi in razne žice.

Med našimi rojaki v Belgiji

Po vsem svetu imamo Slovenci raztresene rojake, ki so šli za kruhom v tujino. Velik del najboljših sinov našega naroda, ki živi v tujini, služi tuju in je njegov kruh. Mnogo od naših izseljencev se v tujini tudi izgubi, tako da jih ne moremo več prištevati v naše narodno občestvo. Smo pa tega krivi tudi sami, saj se tako malo menimo za naše brate, ki so šli s trebihom za kruhom.

V Belgiji so se Slovenci začeli naseljevati že po vojni, potem ko so se zapirala vrata Združenih držav. Prvi so prihajali tja Slovenci iz Westfalije v Nemčiji. Kasneje pa so se selili tja Slovenci iz Francije. Šele l. 1928 se je začelo priseljevanje neposredno iz Slovenije. Slovenski izseljenci so zaposleni v Belgiji po premoških Limburga in Liège-ja ter v železarski industriji okrog Charleroi-ja v srednji Belgiji. Glavne naselbine so Winterslag, Zwartberg, Watershei ter Eysden in Framerie pri Monsu. Slovencev živi v Belgiji okrog 6000.

Obisk v teh naselbinah je za Slovence iz evropske Jugoslavije kaj poučen. Največ povedo ljudem obiski po slovenskih družinah. Naši rojaki so letos, ko so duhovi tako razburjeni, sicer epoletka nezaupljivi, vendar vsi z največjim veseljem pozdravijo Slovence iz domovine. Ponokod so Slovence tako veseli, da jokajo, ko odhajajo, drugod pa jim je za obisk vseeno.

V Winterslagu vlada med izseljenci prav zadovoljivo blagostanje, morda prav zato plahne v njih ljubezen do domovine. Marsikdo je dejal: »Za nas je domovina tista dežela, ki nam daje kruh.« Presenetljivo je, da otroci, ki so se rodili v Belgiji, večinoma ne znajo več slovenski, pač pa znajo flamsko, francosko in nemško. Starši na vprašanje, zakaj vendar ne naučijo otroka maternega jezika, marsikaj odgovarjajo, da nima pomena. Mnogi otroci seveda govorijo tudi slovenski, vendar le v dialektu staršev, njihov besedni zaklad pa je zelo boren. Verskega življenja med našimi izseljenci v Winterslagu ni mogoče točno določiti. Ena družina pravi, da hodijo Slovenci radi k maši, drugod nam povedo, da niti k slovenski maši ne hodijo. — Eno željo izseljencev v Winterslagu pa moramo omeniti: ena skupina se priporoča za učitelja, druga pa za duhovnika. To je tem bolj razumljivo, ker imajo Italijani in Poljaki svoje duhovnike in učitelje, Slovenci pa nič. Res zavedni Slovenci se starajo in umirajo in tretja generacija v Winterslagu že ni več slovenska. Čeprav je tudi še sedaj od časa do časa v Winterslagu slovenska maša, ki je najbolj veže naše raztresene brate. Druga vez naših bratov v Winterslagu pa je »Jugoslovansko podporno društvo sv. Barbare« z ženskim in moškim odsekom. Na žalost manjka društvu agilnih delavcev, ki bi dajali pobude.

V Zwartbergu živi 26 slovenskih družin. Tudi tu deluje društvo, vendar mu manjka razgibanosti. V verskem in narodnostnem oziru je v tej naselbini še slabše, kakor v Winterslagu. Obiski pri družinah so pokazali, da naši bratje komaj čakajo slovenskega učitelja in duhovnika. Posebno pa zahtevajo, naj naša država izposluje od belgijske, da bi imeli jugoslovanski naseljenici pravico do enakih pogojev, kakor drugi izseljenci. Ta zahteva je tem bolj upravičena, ker plačujejo Slovenci prav toliko zavarovalnine, kakor drugi, namreč okrog 60 frankov na 4 tedne. Zahteva, naj bi se država bolj brigala za svoje izseljence v tujini, je našla pri izseljencih v Zwartbergu tem večji poudarek zaradi tega, ker vidijo, kako Italijani vozijo z avtobusi svoje otroke v italijanske šole. Italijanski otroci dobivajo v šoli opoldne celo kosilo na državne stroške, po pouku pa jih zopet odpeljejo na domove. Druge narodnosti pa pošiljajo otroke svojih izseljencev vsako leto na počitnice v domovino, zato je razumljivo, da je mladina takih narodov tudi v izseljenstvu mnogo bolj zavedna.

V naselbini Watershei pastiruje med Slovenci pater Hugolin Prah. Vseh slovenskih družin je tam okrog 100. Tu je versko in narodnostno stanje nekoliko boljše, pozna se delo duhovnikov. Tudi med izseljenci je nekaj sposobnih organizatorjev; te bi morali vsaj za nekaj časa poklicati v domovino in jim dati pobud za delo. Vzporedno z zboljšanjem moralnega življenja raste tudi narodna zavest. Patru Prahu pomaga tudi učitelj Stoviček, ki deluje v Eysdenu. Skupno sta poživila delovanje starih društev in ustanovila tudi nova. Veliko pa je pomanjkanje dobrega časopisa in mnoge družine komaj čakajo, da jim pater prinese »Slovenec«, na katerega je naročen. Enkrat na mesec ima pater sv. mašo s slovensko pridigo. K tej sv. maši pridejo ponavadi skoraj vsi, tudi tisti, ki sicer ne obiskujejo cerkve. Manjka pa nekoga, ki bi vodil slovensko petje.

V Eysdenu živi 813 Slovencev. Tu je po službi delovnega učitelja g. Stovička življenje mnogo bolj razgibano. V naselbini kaj lahko slišite povsod slovensko govorico, čeprav je v njej še nekaj Čehov in Poljakov. Flamcev pa je

res malo. Društveno življenje je zelo živahno, imajo kar trije društva: Katoliško jugoslovansko društvo sv. Barbare, ki ima 132 članov, nadalje deluje pevsko društvo »Zvon«, v katerem se zbirajo vsi z desne in leve. Tretje je »Podporno društvo«, ki ima 80 članov. Je nekoliko levičarsko, a ne izrazito. Malenkostna naspotja med društvi, ki imajo slične naloge, so se pod spretnim vodstvom učitelja izgladila. Sedaj delajo vsa društva v lepi slogi, člani hodijo drug k drugemu na javne prireditve in tako dalje. Tudi v verskem življenju gre na boljše, hudo pa primanjkuje dobrega čtiva. Obisk pri g. učitelju, ki ima lepo knjižnico za slovenske otroke, pa je pokazal nekaj res presenetljivega. Učitelj ima namreč velike kupe knjig, ki niso za rabo. Tako ima po 75 izvodov »Kmetijskega koledarja«, »Več dobre kme« in prav toliko »Zadružništva I., II. in III. zvezek«. Pohvalno moramo omeniti založnika, ki je poslal te knjige zastoni. Žal za industrijsko in rudarsko delavstvo te knjige niso. Domovina bi morala paziti, kaj pošilja izseljencem in pošiljati najboljše in najprimernejše knjige. Koliko lažje delo bi imeli potem tudi vsi tisti požitrovalni delavci, ki skušajo obuditi naš rod v tujini.

Framerie pri Monsu leže med izrazito industrijskimi kraji, ki so zelo socialistični. V takem okolju živijo tudi Slovenci. Tu je precej takih, ki si ustvarjajo družine brez cerkvene in državne oblasti. Društvo v Framerie ni. Slovenci živijo razkropljeni, včasih pa tudi nemoralno življenje. Človeka, ki bi jih dvignil iz tega in jim pokazal višje cilje, nimajo. Zaupen obisk je odkril, da prihajajo v ta del Belgije v velikem številu zlasti delavci iz Francije. Predvsem taki, ki so jim v Franciji postala tla prevročja. To še najboljše označuje ozračje, v katerem morajo živeti naši Slovenci v tem delu Belgije. Točno število Slovencev je v tem delu težko ugotoviti, ker se mnogi ne javljajo na konzulatu.

Še dve koloniji sta, kjer živijo izseljeni Slovenci v skupinah. V Zolderju živi 16 slovenskih družin, v Berlingen pa 10. Drugi Slovenci so raztreseni po drugih industrijskih krajih in je z njimi težko priti v stik. Za te je nevarnost največja, saj so obdani od tujega naroda in se morajo vsaj narodnostno izgubiti. Prav bi bilo, če bi naša država skušala zbrati raztresene ude in jih povezati zopet skupaj.

Slovenjgoriški tabor pri Sv. Lenartu v Slov. goricah

v nedeljo, dne 3. septembra

Od 8 do pol 9: zbiranje udeležencev v parku na Cmureški cesti;
ob 9: sprevod skozi trg na taborno mesto pri Narodnem domu;
ob 9: cerkveni govor (dekan Fr. Sal. Gomišek);
ob pol 10: sv. maša z ljudskim petjem;
ob 10: blagoslovitev prapora MKZ Sv. Lenart v Slovenskih goricah;
ob pol 11: ljudsko zborovanje. Govorijo: zastopnik vlade, zastopnik KZ in drugih organizacij;
ob 14: ljudska igra: »Slovenskega kmeta poveste na prostem s petjem in godbo.
Tabor je stanovska prireditev kmetijske stanovske organizacije in manifestacija slovenske narodne misli ob severni meji.

Okrajna KZ, Sv. Lenart v Slov. gor.

plin, za vse prostore, kjer se hranijo eksplozivne snovi, velikega pomena bi bila tudi za medicino, kjer je treba večkrat osvetliti kake predmete, ki se ne smejo segreti, itd. itd. — mrzla luč bi bila za človeka velika pridobitev. Nevarnost požarov zaradi razsvetljave bi bila popolnoma odpravljena, svetlobna energija se ne bi več izgubljala v toplotno. Poleg tega pa gre tu najbrž za iznajdbo novega svetlobnega telesa, ki pozneje ne potrebuje nobene ohranjalne eile od zunaj, ne električnega toka, ne petroleja ali kaj podobnega. Bakterije se v laboratoriju tako kemično obdelajo, da svetijo določeno dobo — doslej že šest mesecev — to je pa tudi vse. Stroški s to lučjo bi bili torej samo ob nabavi. Ako se res posreči iznajdbo izpopolniti do praktične uporabnosti, nam bodo kmalu svetile bakterije iz morja, ki jih bomo morda v temi hranili doma kot sedaj vzglajice. Ponoči jih bomo postavili na mizo, ali pa obesili pod strop in bodo svetile kot — kresnice v pravljicah.

Papir iz krompirjevice

Nemški časopisi poročajo o novem tehničnem poskusu, ki je pred nekaj dnevi pokazal prvi uspeh večjega obsega: Casopis »Thüringer Gauzeitung« je v nedeljo zvečer v svoji nakladi izšel na papirju, izdelanem iz krompirjevice — kakor ljudstvo pravi krompirjevim stebelom. Po teh vesteh je pobudo za tovrstne poskuse dal Hitler sam, ki je februarja 1938 okrožnemu poveljniku Sauckelu izrazil domnevo, da je najbrž mogoče iz krompirjevice in njenih vlaken izdelovati papir, ker vsebuje veliko istih sestavin kot les. Okrožni poveljnik je nato res naročil laboratoriju neke tovarne za celulozo, naj stvar preišče in poskusi. Po daljšem delu in poskusih so kemiki res našli pot, kako se iz krompirjevice izdeluje staničnina, iz nje pa razni blagovi in papir. Poskus zgoraj imenovanega časopisa, ki je menda izšel v 100.000 izvodih, kaže, da je ta papir iz krompirjevice prav tako poraben kot dose-danji papir iz lesa. Nemška poročila so navdušena nad tem uspehom nemške kemije, ki bo državo spet v neki meri osvobodil od uvoza. — Ako se bodo poskusi tudi drugod tako obnesli, bo kmalu ves krompir pridobil na vrednosti; doslej so kmetovalci krompirjevice sežigali na njivah, ali porabljali za steljo.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Josefova voda« se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Obiščite

Beograjski jesenski sejem

od 7. do 17. septembra 1939

Največja gospodarska manifestacija v Jugoslaviji.
Najpopolnejši prikaz domače in tuje proizvodnje.
Radiorazstava. — Knjižni sejem.

Informacije: Uprava Beograjskega sejma, Beograd. Poštni predal 538.
Tel. 28-526, 28-802.

Polovična vožnja na vseh železnih in parniških.

Od lešcherbe preko petrolejke in žarnice do luči — iz bakterij

Iz Tokia prihajajo poročila o novi iznajdbi, ki ni nič manj revolucionarna in pomembna, kot je bila iznajdba žarnice: neki kemik, po imenu Hiroši Nakamura, ki je šele 29 let star in je uslužben v botaničnem oddelku cesarske univerze v Tokiju, je razglasil svetu, da je iznašel — mrzlo luč.

Mrzla luč je davni sen vseh kemikov. Vsa ereditva namreč, s katerimi si je doslej človek preganjal temo, imajo namreč to slabo stran, da dajejo tudi toploto, čeprav si jo človek zgolj pri razsvetljevanju ne želi. Zaradi toplote je vsaka luč obenem tudi nevarna, ker more povzročiti požar, poleg tega gre pa veliko energije v nič, v odvisno toploto. Vse tovarne žarnice se z najbolj globokomno kemijo trudijo, da bi izdelovale take žarnice, ki bi se pri gorenju čim manj segrevale. Dosegle so v tem oziru že precejšen napredek, toda še vedno se vsaka žarnica kmalu tako segreje, da je z golo roko skoraj ne moreš prijeti.

»Mrzla luč« je bila doslej samo v naravi. Kresnice se svetijo — brez gorkote. Tudi gnil les se svetli, ne da bi se ogreval. V morju so nekateri majhne živalice-bakterije, ki se svetijo in ostanejo mrzle. Umetna mrzla luč je bila doslej znana le na kazalcih nekaterih ur, ki se ponoči svetijo, ne da bi dajali kako gorkoto — toda tako pridobljena »mrzla luč« je za razsvetljavo še prešibka in — predraga.

Omenjeni japonski kemik je tudi oprl svojo iznajdbo na naravo. V botaničnem inštitutu je imel opraviti z raznimi bakterijami iz morske vode, ki se močno svetijo. Naravno traja njihova svetlobna jakost le do 10 dni. Nakamura se je po posebnem postopku, ki pa je ravno skrivnost njegove iznajdbe, posrečilo, svetlobnost teh bakterij

podaljšati že na šest mesecev — kar je že zelo trajna luč. Poleg tega se mu je posrečilo povečati naravno svetlobnost bakterij, da v njegovem laboratoriju žare mnogo močneje kot pa v morju! — Tako so ga dolgoletni poskusi pripeljali že čisto blizu k uresničitvi davnih sanj: le prenašati je treba še te bakterije, pa imamo »mrzlo luč«.

Na Japonskem seveda vlada za to iznajdbo izredno zanimanje. Mrzla razsvetljava bi bila zlasti izrednega pomena za razsvetljevanje vojaških skladišč, rudnikov, kjer nastajajo eksplozivni

»Španski konji« s žičnimi ovirami na nemško-poljski meji.

C I S T E K

XXXI. francoski socialni teden v Bordeauxu

Misel prirejanja periodičnih sestankov, na katerih naj bi se preučevali aktualni socialni problemi, je pokazala, da je plodovita. Danes skoro ni več kulturne dežele, kjer ne bi bile vsako leto podobne prireditve. Letos so imeli svoj socialni teden že celo v koloniji Tonkinu v Indokini, v Franciji sami pa je poleg glavnega v Bordeauxu bilo še nekaj pokrajinskih. Za metodo dela socialnih tednov je značilno, da vodstvo izbere med aktualnimi problemi enega samega, ki se mu zdi najprimernejši, nato prestudira, iz katerih vidikov ga je treba motriti, da bo v celoti zajet, in poišče za vsak vidik predavatelja specialista. Korrespondenca in sestanki med letom zagotove, da so predavanja lepo koordinirana. Predavanja izidejo potem v knjigi, ki predstavlja izčrpen katoliški odgovor na zastavljeni problem. Na sestankih samih pa imajo udeleženci priliko osebno spoznati vence najpomembnejših katoliških mislecev in učenjakov, se spoznavati med seboj in navezovati stike s tujci, ki se v vedno večjem številu udeležujejo teh tednov. Letošnji je imel nad dva tisoč udeležencev. Iz tujine so prišli poslušatelja socialna predavanja v Bordeaux iz Anglije, Argentine, Belgije, Brazilije, Čile, Holandije, Islandije, Kanade, Mehike, Nemčije, Ogrske, Peru, Poljske, Portugalske, Rusije, Španije, Venezuele in Združenih držav.

Letos je odbor izbral problem socialnih razredov v narodnem občestvu in v človeški družbi. Problem je razgrnil v uvodnem predavanju predsednik odbora za socialne tedne Eugène Duthoit po slovenski maši v čast sv. Duhu v bordeauxski stolnici, ki jo je daroval nadškof Feltn. E. Duthoit je takole razdrobil vprašanje: »Treba je priti na jasno, ali je razred zaključena in nedeljiva celota; ali je sam sebi namen, ki se uveljavlja z neusmiljenim večnim bojem proti vsemu, kar se mu stavi na prepoti, ali je pa nasprotno vedno samo del celote, ki ne more živeti sam zase ne podvzeti, da bi vse pod seboj spravil, ne da bi sam sebe uničil; del, ki najde v drugih razredih sorodjake in sočravljanje, s katerimi je povezan; del, ki najde zunaj narodnega občestva ljudi, ustvarjene po isti podobi, brez razlike razreda, narodnosti, plemena in barve kože; del, čigar blagor ni absoluten, ampak relativen, ki dosega svoj namen samo tedaj, če pozablja nase, da se žrtvuje. In če je resnica, da morajo razredi živeti harmonično v narodnem občestvu in v človeškem občestvu, kateri pogoji morajo biti izpolnjeni, da se to zgodi?«

Govornik vidl, da si stojita danes nasproti razredna in narodna misli in da je med njima borba. Ali je nujna? In borba med razredi samimi? Nekateri menijo, da v Franciji ni razredov, ampak samo okolja brez izrazitih mej. Res je, da zakoni ne stavijo težav prehodu iz enega v drug socialni razred, vendar ni mogoče zanikati dejstva, da obstajajo razredni duh, razredna zavest in razredni konformizem, ki živi v družini, v medsebojnem občejanju in celo v ustanovah, ki si jih kak razred osvoji. Nista samo dva razreda, posodojuči in proletarijski, saj vse v Franciji govori o »delavskem razredu« in o »srednjih razredih« v množini. So pa še v istem razredu razna okolja

in istemu okolju morejo pripadati ljudje raznih razredov. Poleg tega so pa še izvenrazredni, duhovnik, vojak, uradnik, politik, ki pripadajo vsem razredom.

Govornik ugotavlja, da proletariizacije delavstva nihče več ne smatra za nujno zlo, ker je minila doba, ko se je smatralo delo za blago. Nova zakonodaja je postavila delavski razred na čisto drugo podlago, zato se reintegrira v narodno celoto, dočim je kmetijski razred, ki je dosti bolj tradicionalni vdan, tej celoti vedno zvest ostal. Srednji razredi pa so se odlikovali po navezanosti na narodno celoto in niso ljubili razrednega boja. Ta dejstva pa kažejo, da je harmonija razredov mogoča. Da bi to še bolj osvetlil, se avtor spusti v točno določitev pojmov, nato pa poišče tiste velike osnove, na katerih mora sodelovanje razredov sloneti: 1. Imajo skupne dobrine. 2. Med seboj se izpopolnjujejo. 3. So deli narodnega občestva. 4. So deli človeškega občestva. 5. So deli cerkvenega občestva. Za realizacijo edinosti je pa treba junaških naporov.

Za tem govorom se je razvrstila pred poslušalci lepa vrsta znamenitih predavateljev: Historični pregled razvoja razredov je podal François Henri, dr. gimn. prof. iz Lilla, Marcel Prelot, prof. na jur. fak. in šoli za politične vede v Strasbourgu je razvil zgodovino pojma »razred« od rimske dobe dalje. Pierre-Henri Simon, prof. na lit. fak. katoliške univerze v Lillu, ki ga pozna naša javnost od lani z Bleda, je podal strukturo razredov v današnji Franciji. Zelo delikatna zadeva, ker se vse vprek govori o »classe ouvrière, classe paysanne, classes moyennes« itd., a meje so vse prej kakor določene. Georges Hourdin je pokazal, kako se življenje razreda na zunaj kaže. Analiziral je razredni duh in razredno organizacijo in podčrtal, da oba težita k razredni borbi.

ki se izgublja v zasledovanju neposrednih lastnih koristi brez ozira na celoto. Razredni duh se mora epremeniti v sredstvo socialne akcije, kakor skušajo narediti po razredih organizirana gibanja katoliške akcije.

Zanimivo je bilo zborovanje, namenjeno javnosti, na katerem sta govorila Zirnheld, predsed. strok. org. krščan. delavstva in Zamanski, predsednik zveze delodajalcev. Prvi je odgovoril na vprašanje, kam gre delavski razred Ključ temu, da je danes zaposlenost velika, je še dosti telesne in duševne bede med delavstvom. Še največja pa je duhovna, ker je delavstvo predolgo sledilo krivim prerokom. Toda tudi tu se krepko boljša. Zamanski je odgovarjal na vprašanje, kaj se pričakuje od delodajalcev. Dasi se zaradi pomanjkanja dajatev vsak dan množi število komisarijev, ki prevzemajo po odredbi oblasti podjetja mesto lastnikov, morajo delodajalci ohraniti pogum. Na svojih mestih morajo ostati kot organizatorji in voditelji.

Zborovanj se je udeležil pariški nuncij Valterl, ki je bil slovesno sprejet in cela vrsta francoskih cerkvenih dostojanstvenikov. V okviru tedna je bilo vse polno sestankov najrazličnejših gibanj in združenj, katerih člani so prišli v Bordeaux te dni. Prihodnje leto bo socialni teden v Arrasu, ki je prav interesantno mesto v severni Franciji, v čigar bližini je precej naših izseljencev. Kakor že imena predavateljev kažejo, daje glavni del kadra francoskih katoliških sociologov ravno severna Francija, ki je tudi najbolj industrializirana. Tam je tudi žosimski močan, tam se nahajajo mnoge katoliške socialne institucije, med drugim posebna šola, aneka katoliške univerze v Lillu za vzgojo duhovnikov, ki se posvečajo specialno delavstvu. Glinšek Franc.

Drole novice

Koledar

Cetrtek, 31. avgusta: Rajmund (Rajko) spoznavalec; Pevlin, škof.
Petek, 1. septembra: Egidij (Ilij, Tilen), opat; Verena, devica.

Novi grobovi

† Na gradiču Belnek pri Moravčah je umrl bivši admiral Daublesky. Rajnemu admiralu se imajo stotine naših mornarjev zahvaliti za življenje, ki jim ga je rešil po ponesrečenem uporu v Boki Kotorski l. 1917. Na zahtevo nemškega cesarja Viljema II. bi moral biti vsak drugi mornar ustreljen. Temu se je pa odločno upr admiral Daublesky in je zaradi tega sam padel v nemilost pri vrhovnem poveljstvu. Rajni je bil med našim narodom zaradi svojega takta in plemenitosti splošno spoštovan. Blagemu možu bodo vsi ohranili hvalečen spomin. Naj mu sveti večna luč! Žalujemo naše globoko sožalje!

† Na Glincah v Ljubljani je v 69. letu starosti umrl g. Jakob Debevec, posestnik. Zapušta vdovo in tri otroke, ki so vsi na ugodnih položajih. Pogreb bo danes ob 6 popoldne izpred hiše žalosni, Tržaška cesta 93 (Glinca) na pokopališču na Viču. Naj mu sveti večna luč! Žalujemo naše sožalje!

Osebnostne novice

== Izpit za naslednji rezervni podčastniki: za rezervnega inženirja-podporočnika inženirsko-tehnične stroke kaplar-dijak Josip Polinčič; za rezervnega sanitnega podporočnika kaplarji-dijaki dr. Gvido Cadež, dr. Zmagoslav Mahorič, dr. Borisav Mušič, dr. Lehel-Emil Ofner, dr. Stanko Banič, dr. Josip Krivanek, dr. Peter Držaj, dr. Josip Frene, dr. Franc Rakuš, dr. Milo Gavela, dr. Tibor Vajda, dr. Zvonimir Kolarič, dr. Bertold Brodar, dr. Ivan Hlo, dr. Vlado Jelenc, dr. Viljem Trojman, dr. Adam Boic in dr. Fran Zvanut; za rezervne lekarnarske pomočnike kaplarji-dijaki: Bogomil Brunet, Dušan Kastelic, dr. Egon Stare, Marjan Dermastia, dr. Miloš Levičnik, Dinko Šoljan, Branislav Mrav, dr. Vladimir Begič in Milan Loučarič; za rezervnega veterinarskega podporočnika kaplar-dijak Vinko Žic; za rezervne nižje vojniško-tehnične uradnike IV. razr. topniško-tehnične stroke kaplarji-dijaki: Ladislav Štroser, Franc Dereži, Mihael Bah, Avguštin Kokež, Josip Strinčič, Ivan Tome, Jožef Preinfalk, Viljem Leder, Viktor Škof, Milan Langus in Tomislav Vukelič; za rezervna nižja vojniško-tehnična uradnika IV. razr. geodetske stroke kaplarja-dijaka: Ivan Božič in Zvonimir Marčec.

Ne pozabi! Lutz

— Trgovski učni zavod v Ljubljani, Kongresni trg 2, vpisuje v svoj Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti redno vsak delavnik od 9 do 12 in od 3 do 7 popoldne. Tečaj je organiziran kot redna Enoletna trgovska šola in nudi svojim učencem vse ugodnosti, kot jih imajo učenci drž. trgovskih šol. Zavod se nahaja na Kongresnem trgu v bivših prostorih drž. dvorazredne trgovske šole in ima prostorne, najmodernejše učilnice. Zavod se je zavoljo svoje solidarnosti in svojih učnih uspehov pridobil izveten sloves in je po svojih pedagoških metodah in prvovrstnih učnih močeh najmodernejši in najuglednejši zavod te vrste. — Vsa podrobna pojasnila daje vodstvo zavoda ustno ali pisмено. Telefon Dopisne trgovske šole 29-56.

— Zahvala. Ob priliki slovesne izročitve reda sv. Save III. stopnje se podpisani g. odposlanec iz ministrstva, inšpektorju dr. Ivanu Bizjaku, g. okrajnemu načelniku Maršiču, g. županu Fr. Severju, g. prof. I. Severju in g. Lenarčiču, gg. občinskim odbornikom, domačemu učiteljskemu zboru, cerkvenemu pevskega zboru, nadalje darovalcem številnih šopkov, zastopnikom domačih društev in slednjim vsem ostalim udeležencem najtopleje in iskreno zahvaljuje. — Košir Franc, župnik v poklju na Ježici.

— Slovenska sreča: bodo govorila na velikem bojevnem taboru, ki bo na Brezjah 3. septembra t. l. v Ljubljani do njih, ki so izkpravili na bojni poljanah pred 25 leti. Tudi vaša dolžnost je, ako ljubite slovenski narod, da pridete! Ne oklevajte, kajti brez vas ne moremo dovršiti naše velike kulturne in socialne naloge! — Tedaj na svidenje!

— Razpis zdravniškega mesta Selnica ob Dravi. Okrajni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razpisuje zdravniško mesto v Selnici ob Dravi v svojstvu pogodbenega zdravnika. Rok za vlaganje prošnje je do 22. septembra 1939.

— Na ursulinski meščanski šoli v Mekinjah je vpisovanje 1., 2. in 3. septembra od 8—12 in od 14—18. K vpisovanju prinesejo učence zadnje šolske spričevalo in s 5 din kolkovano, točno izpolnjeno prijavo. Učence, ki se vpišejo na novo, prilože tudi krstni list. Otvoritev služba boža bo 11. septembra ob 8. Takoj nato se začne pouk. Gojenke morajo biti v zavodu 10. septembra do 17.

— Šolska kuhinja Nj. Vel. kraljice Marije pri Državni šolski polikliniki v Ljubljani obvešča dijaštvo, da mora do 6. septembra 1939 dvigniti rešene prošnje za prehrano v šolski kuhinji Nj. Vel. kraljice Marije na Državni šolski polikliniki, Aškerčeva cesta. Do 12. septembra 1939 morajo dijak(i)-inje vrniti od staršev podpisane prošnje istotam. Dijaki, ki se ne bi držali odrejenih terminov, izgube pravico do prehrane.

— Šolska vodstva opozarjajo na letošnji jesenski velesojem v Ljubljani od 2. do 11. septembra, ki bo prvenstveno posvečen našemu kmetijstvu. Velika kmetijska razstava bo nameščena v

žestih paviljonih tako, da zavzame skoraj ves razstavljeni prostor. Obsegala bo sledeče oddelke: Semeno gojstvo, Zelenjad, Sadje, Cvetlice, Čebelarstvo, Mleko in mlečni proizvodi, Vinarstvo, Solčavsko-jezerske ovce ter rjave in sanske koze. Perutnina, kuni in golobi, Ribe, Gobe, Zdravilna zelišča, Kmetijski stroji in orodja. Razstava akvarijev in eksotičnih ribic bo priključena razstavi cvetja. Gospodinska razstava bo poudarila važnost mleka in sadja v ljudski prehrani. Seveda bodo na velesojmu tudi razstave industrijskih in obrtnih izdelkov. Vse, kar rbo mladina videla na tej prireditvi, ki ji bo kar najbolje služila pri obdelovanju učne snovi tekom šolskega leta v praktičnem življenju.

— Na dr. Krekovi višji (učiteljski) gospodinski šoli v Ljubljani je vpisovanje 1. septembra. Učence, ki so se prijavile za 1. letnik višje (učiteljske) gospodinske šole, naj pridejo 3. septembra ob 15 v zavod k zdravniškemu pregledu. — Otvoritev služba boža bo 11. septembra ob 8. Gojenke morajo biti v zavodu 10. septembra. — Dne 1. oktobra bo na vpisovanje učenec za enoletno gospodinsko šolo dr. Kreka. Notranje gojenke naj se prijavijo vsaj do 15. septembra. Prospekti se dobijo na zavodu brezplačno.

— Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod« — s pravico javnosti — Ljubljana, Domobranska cesta 15, vpisuje sedaj redno vsak dan dopoldne in popoldne ob običajnih uradnih urah. Zavod je organiziran kot redna enoletna trgovska šola. Učenci in učence uživajo ugodnosti kot na drž. trgovskih šolah (veljavnost izpričeval, rodbinske doklade, vozne olajšave). Zavod je urejen po vzoru slavnih inozemskih šol in je največji in najmodernejši te vrste v naši državi. Lastno novo šolsko poslopje. Edinstvena strojeoplenica s 50 pisalnimi in računskimi stroji. Zavod ima vse prednosti sodobnega in odličnega učnega zavoda in zavzema vodilno mesto tej vrsti strokovnega šolstva. — Šolnina zmerna! Pojasnila in prospekti brezplačno na razpolago osebno ali pisмено. — Telefon dir. 48-43.

— Državna realna gimnazija v Novem mestu. Vpisovanje učencev v I. razred bo 5. septembra dopoldne, vpisovanje učencev s tujih gimnazij pa 8. septembra od 10 do 12. Pri vpisu je treba predložiti rojstni list, zadnje letno izpričevalo, s 50 din kolkovano prijavo in davčno potrdilo ter plačati predpisane takse. — Ravnateljstvo.

— Odkritje spominske plošče pok. dr. Vasu Saviču in dr. Mari Kučeri v državnem zdravilišču v Topolšici. Po smrti dr. V. Saviča in dr. Mare Kučera so se odločili bolniki, uslužbeni zdravilišča ter prijatelji pokolnikov, da jim postavijo spominsko ploščo v državnem zdravilišču v Topolšici. Izdelava spominske plošče s posvetilom je bila poverjena tverdi Vodnik iz Ljubljane, reliefe pok. dr. Saviča in dr. Kučera pa je izdelal akademski kipar g. Pengov iz Ljubljane. Spominska plošča bo postavljena na vidnem prostoru v ambulanci zdravilišča, ker je tukaj pokojni dr. Savič v plodnem in požrtvovalnem delu preživel največji del svojega življenja. Spominska plošča bo odkrita 31. avgusta dopoldne ob 11. O tem se obveščajo vsi bivši pacienti, prijatelji in spoštovani pok. dr. Saviča in dr. Kučera. Delo za postavitev te spominske plošče vodi Društvo za pomoč siromašnim bolnikom v Topolšici.

Pazi! Lutz peč!

— Kr. banska uprava se zaveda važnosti reje malih živali za naše gospodarstvo, zato bo priredila na jesenskem ljubljanskem velesojmu v času od 2. do 11. septembra prvo banovinsko razstavo malih živali. Razstavljalci bodo lahko predvsem rejske organizacije in poleg tega tudi neorganizirani rejci, da bo tako prireditelj čimbolj pestra in čimbolj popolna. Če hoče kdo razstaviti pa še pomotoma ni prejel prijavnice, naj jo zahteva od razstavnega odbora, Gajeva ul. 9-1, soba št. 6, Ljubljana.

Ne hodite na počitnice brez okusnih in izdatnih Slamičevih konzerv

— Opozarjamo na izredno ugodno priliko potovanja s posebnim vlakom v Beograd na dan 2. septembra t. l. Cena 145 din za osebo. Vse prijave in informacije sprejemajo vse biljetarne »Putnikat«.

— V Gorico-Trst ali v Padovo-Benetke, tridnevni romarski avtoizlet po Vipavski dolini (v tehnični izvedbi Tujekoprometne zveze) od 8. do 10. septembra. Romanje na Sveto goro in na grob sv. Antona v Padovo. Spotoma ogled vseh znamenitih krajev in zanimivosti. Cena: do Gorice 150, do Padove-Benetk 280 din. Vpisujemo samo še danes, Od 25. do 30. septembra šestidnevni romarski avtoizlet po sončni Dalmaciji. Vesela trgatve grozdja; izlet na ladjo na prekrasni otok Hvar. Romanje k Mariji lurški v Rajhenburg z izletom v Zagreb 23. in 24. septembra. Brezplačna podrobna pojasnila pošilja uprava »Po božjem svetlu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

Tkalnega mojstra

z večletno prakso rabimo v laneni stroki za gladke stroje, listovke in jacquard. — Samo pismente ponudbe naj se pošlje na Industrijo platnenih izdelkov d. d., Jarše pošta Domžale.

— V jeseni bo na velesojmu zopet veliko nagradno žrebanje. Dosedanja nagradna žrebanja na velesojmu so vzbudila obilo zanimanja. Zato se je velesojmska uprava odločila, da pripravi tudi obiskovalcem jesenskega velesoja ki bo od 2. do 11. septembra, nagradno žrebanje z bogatimi darili. Vsak obiskovalec velesoja iz tuzemstva, izveniški oni s permanentno ljubljansko legitimacijo, je deležen žrebanja. Odrta naj samo kupon od vstopnice, napiše nanj svoje ime in ga vrže v pripravljeno zapečateno žaro. Ob navzočnosti notarja bo 11. septembra popoldne na sejmišču javno žrebanje. Darila so bogata in praktična.

— Pri zaprtju, motnjah, v prebavi vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravno »Franz-Josef« gorenice.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 30. t. m. je objavljena »Uredba o spremembi in dopolnitvi uredbe o sladkorni pesi in zakona o državnih trošarinah, dalje »Dopolnitev uredbe o opravljanju višjega državnega strokovnega izpita računsko-blagajniških uradnikov v resoru ministrstva za gozdarstvo in rudnike, »Pravilnik o upravljanju banovinskega cestnega sklada dravske banovine« in »Pravilnik za izvrševanje uredbe o banovinskem cestnem skladu dravske banovine«.

— Poljedelstvo in tehnika. Naša država je pretežno agrarna. Kot taka producira več poljedelskih pridelkov kot jih rabi sama. Eksport teh pridelkov, ki tvorijo važno postavko v naši trgovinski bilanci, moremo s racionalno in kolikor mogoče intenzivno izrabo zemlje še dvigniti. To pa brez uporabe tehničnih sredstev ne gre. Poljedelstvo rabi tehniko za zvišanje svoje produktivnosti. Industrija za izdelovanje poljedelskih strojev se tudi pri nas že lepo razvija. Na razstavi poljedelskih strojev in orodja v okviru velike kmetijske razstave na jesenskem velesojmu v Ljubljani od 2. do 11. septembra bo velika izbira. Kmetijski gospodarji, ogledajte si to razstavo, da se seznanite z novimi modeli in pripomočki.

— Parfum ohrani svojo vonjavo, ako negujete telo s SANOPEDOM! Sicer pa se pomeša s neprijetnim duhom po potu in smrdi! Glavna zaloga za SANOPED: drogerija Jantigaj, Ljubljana, Krekov trg.

Po državi

• Razširjenje ceste Beograd-Pančevo. Cesta od Beograda do Pančeva ne ustreza več ogromnemu prometu, ki se razvija po njej. Zato jo bodo znatno razširili in jo vključili v mednarodno cesto, katero nameravajo zgraditi od Beograda do Bukarešte. V Pančevu nameravajo zgraditi še tretjo železniško postajo. Bavijo se tudi z načrtom, da bi zgradili čez Donavo nov most, ker je sedanji preobremenjen.

• Svojo ženo vrgel v vodo. Iz reke Moravice so pri Aleksincu potegnili truplo žene čevljarja Krunislava Zekoviča iz Aleksina. Poklicali so čevljarja, ki je začel glasno objektivati smrt svoje žene. Oblastem pa se je čevljar zdel sumljiv. Prijelo so ga in po daljšem oklevanju je čevljar priznal, da je sam vrgel ženo v vodo. Prišel je pijan domov. Žena ga je začela zmerjati, nakar sta se spopadla. Žena, ki je bila šibkejša, je morala odnehati in je zbežala. Mož je tekkel za njo in jo ob reki dohitel ter vrgel v vodo. Čevljarja so zaprli.

• V smrti, ker je hotel zmirati moža in ženo. Gjorgje Radič iz Horgoša je nasilnik brez primere. Pretepal je ženo in otroke, kadar se je napil. Te dni je vse skupaj spodil iz hiše. Iz usmiljenja do ubogih otrok je šel Stjepan k svojem stricu in ga hotel pregovoriti, da bi se spravil s svojo ženo in jo vzel z otroki nazaj domov. Strie se je pri tem tako razburil, da je zgrabil nož in Stjepana razparal trebuh. Oročniki so divjaka zaprli.

• Nadarjen otrok. V Radovištu imajo otroka, ki je star dve leti in pol, pa že zna lepo in razločno zapeti trideset raznih pesmi. Rade Karakušević, tako je ime otroku, se tudi sam spremlja s tolčenjem ob bobnenek, kadar poje.

• Pravoslavno romanje za mir. V Čajnici je že zelo stara božjepotna cerkev, v kateri je ikona Matere božje, za katero verniki verujejo, da ima čudodelno moč. Te dni prirajajo veliko romanje v Čajnico, da bi verniki prosili Boga in Mater božjo za mir na svetu.

• Bolgarski pevci v Pančevu. V nedeljo zvečer je z ladjo prispelo v Pančevo 100 bolgarskih pevcev in pevki, ki so vključeni v pevskem društvu »Petko Stojkovic« v Lomu v Bolgariji. V Pančevu so jim pripravili priščen sprejem. V ponedeljek zjutraj je bila v pravoslavni cerkvi Vnebohoda slovesna maša, pri kateri so peli bolgarski pevci. Po maši so pevci položili na spomenik kralja Petra I. vene. Zvečer pa so priredili koncert bolgarskih pesmi, ki je bil izredno dobro obiskan. Bolgarski pevci so doživeli lep uspeh.

Izberi! Lutz peč!

• Ženo in seba ustrelil. V neki trafiki v Temerinski ulici v Novem Sadu se je v terek popoldne odigrala krvava družinska žaloigra. 53 letni trgovec Lazar Sočij je ustrelil svojo ženo, ki je bila lastnica trafike, in nato se sebi poznal kroglo v glavo. Trgovec je bil takoj mrtev, žena pa je bila še toliko pri moči, da je klicala na pomoč. Sosedje, ki so prihiteli na njeno klice, ji niso mogli več pomagati. Žena je izdihnila v rokah svoje sestre, ki je prihitela v zadnjem trenutku. Kaj je Sočina privedlo do strašnega dejanja, ni znano. Zakonca sta se pred nekaj tedni sporazumela, da se ločita.

• Velik požar pri Djakovem. V oni preteklih noči je izbruhnil ogenj v kopici sena na posestvu Tiborja Löbla v Bračevcih pri Djakovu. Ogenj se je s kopice hitro razširil na gospodarska in stanovanjska poslopja. Ogenj je povsem uničil stanovanjsko hišo, hlev in žitnico, v kateri je bilo okrog 500 kvintalov pšenice, ječmena in ovsu. Požarna bramba je komaj utegnula rešiti pred ognjem sosednja poslopja. Škoda je ogromna. Kako je požar nastal, ni znano.

• Občinski predstojnik postal občinski sluga. Občinski predstojnik občine Sivac pri Subotici Pavle Schuhmacher je te dni dal ostavko na svojo službo in vložil prošnjo za službo občinskega sluga pri isti občini. Njegovo prošnjo je občinska uprava ugodno rešila in tako je bivši občinski predstojnik postal občinski sluga.

• Zaradi razočaranja v ljubezni v smrt. V bližini postaje Bikovi pri Subotici se je vrgla pod osebni vlak 19 letna Marica Vojnić. Dekle je našlo hitro smrt. Bilo je na tistem zaljubljenju v nekoga mladega posestnika, ki se je te dni poročil z neko drugo.

• Strela jo je ubila. V bližini vasi Bratiškove pri Šibeniku v Dalmaciji je zakonski par Eraković presenitela nevihta na odprtem polju. Mož in žena sta se zatekla pod oljčno drevo v bližini njune njive. Nenadoma pa je udarila v drevo strela in ženo na mestu ubila, mož pa je ostal od strele nedotaknjen.

• Redek plen hrvaških ribičev. V terek popoldne so ribiči v bližini Kraljevice ujeli velikega morskega psa, ki je dolg 5 metrov in tehta 20 kvintalov. Morski pes je popoldne začel v mrežo, ki so jo imeli ribiči razprostrto. Ko so ga ribiči opazili, so mu previdno zaprli odhod iz mreže, da jim ne pobegne. Ko je morska zverina opazila, da je ujeta v mreži, se je začela divje premetavati in trgati mrežo. Ko so ribiči uvideli, da s samo mrežo ne bodo kos pošasti, so uporabili strelno orožje in pošast ubili. Morskega psa so z ribiškim motornim čolnom prepeljali na Sušak, odkoder ga bodo odpemili v Zagreb, kjer ga bodo razstavili na zagrebškem sejmu.

• Z vrčem za mleko ga je ubil. V mlekaru v Vel. Zdencih pri Pakracu je prinesel mleko nato se je pojavil v bližini mlekarne je bil tudi Dušan Dobrijevič, ki se je začel z Jandaro prepirati in ga je na zadnje s praznim vrčem za mleko tako silo udaril po glavi, da se je Jandara zgrudil nezavesten na tla. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico, kjer pa je kmalu izdihnil. Dobrijeviča so orožniki aretirali in ga izročili sodišču.

Ljubljana, 31. avgusta

Gledališče

Razpis gledališkega abonmaja. V ponedeljek, 4. septembra se bo pričelo vpisovanje gledaliških abonementov za novo sezono. Lanskim abonementom bodo rezervirani njihovi sedeži do sobote, 9. sept. Opozarjamo na izredno ugodne cene abonmaja. Razpisani so: Premierski abonma, Red Sreda, Cetrtek in A ter B. Vsak abonement dobi v teku sezone 38 predstav: 20 dramskih in 18 opernih, odnosno operetnih. Mesečni obroki za sedeže so od 85—23 din za privatnike, za državne in samopravne nameščence, ki uživajo v abonmaju še prav poseben popust, pa se sučejo med 70—18 din. Obrokov je deset, in se plača prvi obrok pri vpisu. Prihlasi v veči dramskega gledališča od ponedeljka 4. do sobote 9. opoldne za lanske, od ponedeljka 11. do sobote 16. septembra pa za nove abonente.

Radio Ljubljana

Cetrtek, 31. avgusta: 12 Poslušajmo citraše (plošče) — 12.45 Poročila — 13.30 Napovedi — 13.30 koncert slovenske glasbe (Radijski orkester) — 14.30 Napovedi — 19.30 Napovedi, poročila — 19.30 Deset minut zabave — 19.40 Nac. ura: Spomini Save Telekije (Veljko Petrovič) — 20 Po domače (plošče) — 20.10 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 20.30 Dvospevi: g. Pina Kobau (sopran), g. Marija Tutta (alt) — 21.15 Reprodukcijski simfonični koncert — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Veseli zvoki (Radijski orkester).

Drugi programi

Cetrtek, 31. avgusta: Beograd: 20 Humor — 21 Nar. pesmi — 21.30 Kavarniška godba — Zagreb: 20 Opera — Praga: 19.30 Pisan konc. — Bratislava: 20 Flaubert: »Salambo« (igra) — 21 Ork. konc. — Solija: 19.15 Simf. konc. — Varšava: 21 Violina — 22 Angleške pesmi — 23.15 Kom. konc. — Budimpešta: 20.35 Igra — 22 Vok. konc. — 22.25 Plesna glasba — 23.30 Cig. ork. — Trst-Milan: 17.15 Vok. konc. — 21 Ital. serenade — 22.15 Bolgarski orkester — Rir-Bar: 21 Opera »Sapho« — Berlin: 19.15 Kom. konc. — Vrat-slava: Nar. gl. — Köln: 20.15 Vojaška godba — Monako: 20.15 Leharjeva opereta »Vesela vdova« — Strassbourg: 20.30 Plesna gl. — 21.45 Operetni konc. — Bukarešta: 20 Simfonični koncert.

Sestanki

Odbor barjanskega okrožja ZFO ima drevi ob 19 sejo v škofljskem dvorcu. Zaradi važnosti seje, je udeležba za vse odborne stareje strogo obvezna. — Tajnik.

FO Sv. Peter ima drevi ob osmih izredni se-stanek. Zato se naprošajo vsi člani, da se ga gotovo udeležijo.

Cerkveni vestnik

II. vnanja Marijina kongregacija pri uršulinkah v Ljubljani ima jutri, na prvi petek, ob 6 sv. mašo s skupnim sv. obhajilom. Pridite vse. Voditelj.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kural, Gospodarska cesta 4, in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

• Prijeta roparja. V Zagrebu sta na eni najprometnejši ulici napadla dva zločinca neko usmiljeno sestro in ji s silo odvzela 5000 dinarjev, nakar sta pobegnili. Policija ju je takoj začela zasledovati in ju je našla v neki krčmi, kjer sta se mastila za ukradeni denar. Na policiji sta priznala svoj zločin. Imela sta pri sebi še vseh 5000 din, katere je policija vrnila izropani usmiljeni sestra. Eden izmed zločincev je znani žepar Dragotin Okrajčić, drugi pa je Stjepan Jurak.

• Arelacija elegantne tihotapke. V današnjem času strogih valutnih predpisov zelo cvete tihotapstvo valut in deviz. Na Sušaku so te dni pri-jeli elegantno gospo, ženo zagrebškega mizarskega mojstra in ji zaplenili 1927 dolarjev, ki jih je nameravala poslati nekemu zagrebškemu trgovcu. Omenjena gospa je bila na letovanju v Opatiji in se je bavila s tihotapljenjem valut. Prejemala je denar iz Jugoslavije, kupovala dolarje in jih pošiljala v Pariz nikomur drugemu, kakor svojemu prvemu možu. Iz Pariza je šel denar po veliki francoski banki »Metropolitain« zopet nazaj. In tako so potovali dolarji iz države v državo, dokler omenjena gospa ni prišla v zapor.

Jesen je tu!

Dospelo je modno, lepo in trpežno angleško, češko in domače blago za dame in gospode. Prosimo, ogledjte si ga!

ČEŠNIK JANKO
LJUBLJANA LINGARJEVA

Anekdoti

Slikar Lenbach se je nekoč precej zaničljivo izrazil o slikarji nekega svojega tovariša. Dan nato se je pojavil pri njem brat razžaljenega in ga je pozval na dvoboj s pištolami. Lenbach si je od vrha do tal ogledal dičnega mladega gospoda in dejal:

»Sporočite svojemu gospodu bratu: jaz nisem topničar, jaz sem slikar!«

»Nikar tako prestrašeno ne glej, možek, samo par žepnih robcev bom kar hitro očel.«

Kaj pravite?

»Slov. narode« je hotel nekaj odgovoriti na naš »večernjak« »Kaj pravite?« o njegovih in »Jutrovič« alarmantnih posebnih izdajah, s katerimi sta ta dva lista skušala negotovitati javnost. Toda njegov odgovor ga je še bolj osmešil, ker se je postavil e pozor:

Mi smo junaki, korenjaki, kako nas gledajo ljudje;

papirnatu so naše čake in puške naše iz lesa!

Pri nas se gremo vojsko, pri »Slovenec« pa ne, tralala! Kako nas gledajo ljudje!

Kaj bo javnost odgovorila na tako reklamo, kaj pravite?

LJUBLJANA

Veseli otrok v Mostah

Pred nedavnim je mestna občina ljubljanska uredila veliki travnik ob leseni larni cerkvi v Mostah v otroško igrišče. Travniki je dolg 50 m in širok 50 metrov in bo na njem stala zidana meščanska farna cerkev, kadar bodo za to nabrana potrebna denarna sredstva. Začasnoma pa je ljubljanska občina z enostavnimi sredstvi uredila na njem posrečeno otroško igrišče, kakršnih bi morala imeti Ljubljana po več v vsakem kraju.

Na velikem travniku so postavili nekaj klopov, nato pa otrokom najbolj priljubljene naprave za zastojno zabavo. V dveh ograjenih kvadratih je na razpolago mivka, v kateri najmlajši drobijo kople tunele, peče hlebčke in se zabava po svoje. Če ne gre drugače, pa zasujejo najmlajšega v pesek in ga slovesno pokopljejo, potem pa zopet odkopljejo. Za starejši drobijo so seveda na razpolago druge atrakcije, ki so ves čas v prometu. Tako je prav lična gugalnica na vagalici, na kateri po dva in dva pogonjajo drug drugega in se držita za ročaje, ki so izdelani v obliki konjskih glav. Poseben veselje napravljajo mladini vrtiljak — križ, ki se vrti na vertikalni osi. Po štirje sedijo na konce križa ter se pogonjajo naokrog, da je veselje. Vrtiljak je postavljen tako nizko, da celo drobijo doseže tla z nogi, tako da tudi ni mogoče noben nevaren padec. Zadnja novost pa je seveda prava gugalnica, katere sedež je obešen na vrhcu. Na tej se podirajo rekordi, ko gre za to, kdo se bo z gugalnico pogljal višje.

Sedaj gradijo še betoniran bazen za vodo, v katerem bo lahko mladina čofotala po mili volji. Sveža voda bo v okrogli in plitvi bazen sproti dotekala in sproti odtekala. Ob kraju igrišča je tudi vodovodna pipa, tako da si mladina lahko gori žej. Manjka le še kje ob kraju javno stranišče, ki bi glede na velikost naval, ki ga je igrišče deležno dopoldne in popoldne, bilo nujno potrebno. Poseben čuvaj skrbi, da ostanje vse naprave v redu in da se jih preobistna mladina ne loti e preveliko brezobzornostjo. V dopoldanskih urah se zbere na igrišče vsak dan 70 do 80 otrok, prav toliko pa tudi popoldne ob 5 naprej. V opoldanskih urah in čez noč pa čuvaj vse naprave zaklene z žabicami, kar je edino jamstvo, da bodo ostale dolgo uporabne. V prvih dneh, ko so bile naprave postavljene, je bilo zanimanje v Mostah za otroško igrišče veliko, da mladina sploh ni prišla na vrsto. Mamice in starejši fantje so vse najprej sami preizkusili, otroci pa so se emirili ob kraju, vsi v strahu, da ne bodo prišli nikdar na vrsto. No, sedaj pa je že mladež zasedla igrišče in veseli živčav dokazuje najlepše, kako je igrišče bilo nujno potrebno. Prav posebno veseli pa so gotovo starši, ki so se tako odkrili iz stanovanj in vež. Upamo, da bo mestna občina taka enostavna, a prijetna otroška igrišča uredila tudi v drugih delih Ljubljane.

Dr. Zdenek Tominšek

ne ordinira do 24. septembra

I Celonočno češčenje v stolnici se prične drevi po skupni molitveni uri ob 9. Vsako uro do 4 zjutraj se bodo opravljale molitve 3. in 11. ure. Počeščenje Srca Jezusovega in Prošnja za duhovnike. Može in mladenci, pridite molit presveto Srce Jezusovo!

I Načelnik tehničnega oddelka banske uprave v Ljubljani. V sredo dopoldne je prevzel inž. Franc Reuh, doslej referent za elektrifikacijo dravske banovine, posle načelnika tehničnega oddelka banske uprave v Ljubljani. Upokojeni načelnik inž. Viktor Skaberne se je po izročitvi poslov prisrčno poslovil od uradništva tehničnega oddelka.

I Na strokovni nadaljevalni šoli za mehansko tehnične obrti na Ledini se prične redni pouk v petek 1. septembra. Na to opozarjamo vse vajence, ki se do sedaj še niso vpisali na navedeni šoli in ki morda čakajo na naknadno vpisovanje, ki bo v nedeljo 3. septembra.

I I. mestni otroški vrtec se je s Tabora preselil v ljudsko šolo na Ledini in krajevni šolski odbor opozarja starše na to preselitev.

I Lichtensturnov zavod. Za ljudsko šolo je šolska sv. maša s klicanjem Sv. Duha v soboto, dne 2. septembra ob 8. Reden pouk je 4. sept.

I Vpisovanje v glasbeno šolo »Slogoc« bo od 1. sept. dalje vsak delavnik od 9—12 in od 15 do 18 v šolski pisarni Pražakova ulica 19 (Ljubljanski dvor). Šola poučuje: solo-petje, gosli, klavir, violo, čelo, kontrabas, flauto, klarinet, obbo, trompeto, rog, pozavno, kitaro — po potrebi tudi druga glasbila — in teoretične predmete. Goji tudi komorno glasbo, orkestralno igrjo in mladinsko zbornico petje.

Zobozdravnik specialista

Dr. Mirko Kambič

od 1. septembra zopet redno ordinira

I Narodno gledališče v Ljubljani bo uprizorilo za časa jesenske razstave v Ljubljani serijo opernih in dramskih predstav. Prva predstava bo v operi v soboto zvečer, v drami pa v nedeljo zvečer. Uprizorila se bodo nekatera učinkovita in uspešna dela lanske sezone. Repertoar še objavimo. I Dvajsetletnica mature bomo slavili abiturienti bivše realke v Ljubljani dne 9. septembra v gostilni »Mrak« (Cesta 29. oktobra). Zberemo se ob 20. Vsi, ki ste l. 1919. maturirali — tudi takratni vojak — javite z dopisnico na gornji naslov svoj prihod. (Važno zaradi skupne večerje!)

I Za mestne reveže je daroval g. F. Čuden, trgovec v Prebrnovi ulici št. 1 200 din v postavitveni pog. g. Ludvika Černeta, g. Schreiner Ljudmila in Stanka iz št. Jurja ob južni železnici sta pa poslali 100 din namesto venca na krsto pok. ge. Line Hinterlechnerjeve. Mestno poglavarstvo izreka darovalcem najlepšo zahvalo tudi v imenu podpirancev.

I Pevsko društvo »Slovence« obvešča vse svoje članstvo, da se pričnejo redne pevške vaje v petek, dne 1. septembra. S 1. septembrom dalje se sprejemajo tudi novi pevci in pevke, in sicer vsak ponedeljek in petek od 19.30 do 20. I Likof na Resljevcih. Vse letošnje poletje gradi stavbeno podjetje Leopold Brislj iz Ljubljane velik štirinadstropno stanovanjsko hišo, last industrijskega Hišernika iz št. Vida. Stavba stoji v klancu

med Sv. Petra cesto in Komenskega ulico in je na cesto štirinadstropna, na dvorišče pa petnadstropna. Vsa stavba je pokrita s ploščami, dolga 20 metrov, široka pa 13 metrov. V sredo popoldne so delavci na vrhu zidarskega odra pritrdili lepo okrašeno smrečico v znamenje, da so zidarska dela prišla do vrha. Ob cesti je stavba do višine prvega nadstropja obložena z lepim rezanim kamnom, ostala fasada pa bo ometana z ličnim trajnim ometom. Sedaj se že začnejo tesarska dela in bo tesarsko podjetje Josip Kregar iz Ljubljane zgradilo ostriže za streho z navadnim slemenom. V dobrem tednu bo stavba že pokrita.

I Dentist Karel Kos, Levstikova ulica 14 — zopet redno ordinira.

I Pregled motornih vozil v Ljubljani, na Bre-gu 20, dne 1. septembra bo od 8—11.

I Koške za smeti so te dni pričeli mestni delavci pritrdjevati po kandelabrih in hišah po vseh glavnih cestah in ulicah. Prav lični koški so srebno bronirani in na kandelabrih vise mrežasti, na hiše so pa pritrdjeni koški brez luknje v steni. Sedaj so te potrebne koške dobile že Bleiweisova, Masarykova, Tyrševa in Miklošičeva cesta. Imata pa jih tudi že Mestni trg in Gradišče ter nekatero druge ulice, a do nedelje bo viselo še vseh 300 novih koškov, da se pač nihče več ne bo mogel izgovarjati, da je moral vreči papir, olupke in šik ter podobne odpadke kar na cesto in hodnik. Koški veljajo mestno občino ljubljansko 40.000 din in je z njimi pač zadovoljna vsa za napredek vneta Ljubljana, le nekateri posestniki nočejo dovoliti, da bi bil košek pritrdjen na zidu hiše. Seveda so pomisleki teh prav malomeščansko navdahnjenih hišnih posestnikov popolnoma neutemeljeni; saj zaradi koškov zid nikakor ne bo morda umazan ali celo poškodovan. Enako so na zidove zasebnih hiš pritrdjeni taki koški tudi prav

Dr. Prodan

zopet redno ordinira

po vseh drugih mestih, ugovorov proti koškom pa ni bilo nikjer. Sicer pa mora mestno cestno nadzorstvo pritrditi košek na zid edino tam, kjer v bližini ni nobenega kandelabra. Gotovo je tudi v korist vsakega hišnega posestnika, če je ulica pred njegovo hišo čedna in snažna. Zato upamo, da s te strani ne bo nobene ovire več. Nedolžni koški so pa morali biti seveda že tudi žrtev podivjanih ponočnjakov, ki so prvo noč na Miklošičevi cesti odtrgali dva dobro pritrdjena koška s kandelabrov in ju vrgli na sredo ceste. Tako po-četje bo pač obsodila vsa javnost, policija bo pa poskrbela, da bodo storilci prav obšutno kaznovani, a mestna občina bo brez usmiljenja objavila ime vsakega storilca v časnikih, da bodo z njimi lahko obračunali naši meščani, ki se zavdajo, da sta red in snaga po mestnih ulicah viden izraz kulture ljubljancev, ki zato tudi pazijo na snago ter ne mečejo odpadkov po ulicah.

Poizvedovanja

Izgubila se je srebna zapetna verižica s starinskimi novcem. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi pri upravi »Slovenca«.

MARIBOR

Dela na stropu grajske kapele

Maribor, 30. avgusta.

V okviru restauracijskih del mariborskega gradu so se pričela sedaj tudi dela v veliki grajski dvorani pod vodstvom znanega umetnika in strokovnjaka za obnovitev starih slik prof. Matjeja Sternena. V dvorani so postavili velike odre, na katerih se je ustoličil mojster Sternens s svojimi čopiči in barvami ter je že pred nekaj dnevi začel s svojim delom.

Strop grajske dvorane je dobro poznan vsem obiskovalcem bivšega grajskega kina. Vsem je ostalo v spominu zlasti še velika freska na stropu, ki predstavlja sila krvav prizor iz bojev s Turki. Ta velika freska je delo slikarja Geplera iz Grada, ki je svoje ime in letnico ovekočeval na robu bobna, ležečega ob strani bojišča. Gepler je bil doma iz Grada ter je to veliko fresko — ki pa ni prav posebne umetniške vrednosti — izgotovil l. 1763. Veliko lepše in več vredne pa so slike štirih letnih časov, ki krasijo vse štiri stranice stropa. Te slike so delo neznanega mojstra ter so dobrih 100 let starejše, kakor freska na stropu. Izvršene so v temperi ter zelo dobro ohranjene. Na eni izmed slik je mojster Sternens že odkril podpis, ki ga pa dosedaj še ni mogel prečitati. Ta podpis bo gotovo razkril ime dosedaj neznanega mojstra.

Zadnji čas je bil, da se bodo te slike in freske restaurirale. Če bi ostal v dvorani še nekaj let kino, pa bi bile gotovo čisto propadle. Zelo jim je namreč škodovala mokrota, ki jo je povzročalo v dvorani briganje ozona med predstavami, dihanje tolikega števila ljudi, potem pa nagla menjava temperature pozimi. Od vsega tega se je na stropu neprestano nabirala vlaga ter prodirala v zidove in s tem kvarila freske. Povrh pa se je nabralo na stropu neverjetno prahu in nesnage. Mojster Sternens sedaj slike najprej umije z vodo in milom, potem pa vse poškodovane dele na novo poslika. To delo, ki ga vsi restavatorji, je res odgovorno in težko. Do pičice mora natanko za- delati barve nianse stare slike, živjeti se mora v njeno zasnovno ter tudi tam, kjer se pozna le še slabe konture, napraviti spet to, kar je na- slikal slikar pred več sto leti.

Obenem s slikami pa se obnavlja spet krasna štukatura stropa. Tudi to je treba najprej izmisti, potem pa se bo prebarvala. Pravo barvo pa bo treba šele najti po nekaj poskusih. Štukatura sama bo slonokoščene barve, dno in okvirji pa bodo spet vsak drugače pobarvani, vse skupaj pa mora dajati čim lepšo skladno sliko. Okvirji fresk in slik pa bodo pozlačeni, tako da bodo slike same živahnejše izstopale iz stropa.

HELENA LAPAJNE

prične 1. septembra s poukom solopetja na Matici in privatno na Mariborski cesti 13. — Sprejema od 11. do 12.

m Mariborčani in okoličani na narodni kmečki tabor v št. Lenart! Prihodno nedeljo, dne 3. septembra bo pri Sv. Lenartu v Slov. goricah narodni kmečki tabor za severni del Slovenskega Stajerja. Na ta tabor bodo na prošnjo pripravljalega odbora vozili iz Maribora izpred glavnega kolodvora v nedeljo zjutraj ob pol 8. mestni av-

Milijonska zadeva pred celjskim sodiščem

Celje, 10. avgusta.

Že včeraj smo poročali, da bo trajala razprava proti g. dr. Senčarju in tovarišem vsaj tri dni. Včeraj se je zavleklo zasliševanje pozno v noč, danes ob 8 zjutraj pa je sodišče zaslišalo zasebnega tožitelja g. Flaschbergerja.

Kaj je izpovedal Flaschberger

Flaschberger izpoveduje, da je prišel v Prevalje kot ravnatelj Ilirske rudarske družbe že leta 1924. Tudi je spoznal dr. Senčarja, ko je bil sodni komisar v zapuščini po grofu Arturju Henckelu. Vzel ga je kot stalnega preveljskega zastopnika in imel v njega popolno zaupanje ter se je v vseh zadevah tudi z njim posvetoval. V letu 1934 pa je bil prvi naval upnikov. Prvi korak, ki ga je storil Flaschberger, je bil, da je naprosil dr. Senčarja kot pravnega zastopnika, da bi napravil z upniki poravnavo, da bi se odplačali dolgi v mesečnih obrokih, kar je dr. Senčar tudi storil. Zato je dobil plačanih 9558 din. Naenkrat pa je dr. Senčar precesljal in začel zastopati proti Ilirski rudarski družbi, in sicer isto Konzumno društvo, s katerim je prej napravil tudi poravnavo. Da bi dobil Flaschberger čas, je predlagal konkurz, ker je upal, da bo med tem dobil denar iz Beuthena in zadevo uredil. Dr. Senčar pa je na seji upnikov, ko je bila še 408 ha zemljišča, približno 36 kubičnih metrov lesa in 95 hiš ter vse premičnine, izjavil, da ni kritja za konkurzne stroške, zaradi česar je bil konkurz ustavljen. Kmalu nato je predlagal sebe za prisilnega upravitelja, napravil prometa približno 400.000 din in si pustil izplačati za stroške 72.000 din, ne da bi imel kake pravice, uzipiral je tudi oblast nad rudnikom, disponiral z uradnimstvom, izterjal zaostale dolgeve in Flaschbergerja spravil iz pisarne. Flaschberger se je temu vdal, ker je mislil, da je dr. Senčar državni eskvester in da ima pravico tako postopati. Kmalu nato pa je šel Flaschberger k dr. Senčarju ter ga prosil, da bi mu plačal zaostanek plače v znesku 321.000 din. Dr. Senčar pa se je začel hudovati na njega ter mu je izjavil, da ima on dobiti še 6500 din in da ga bo vrgel iz stanovanja. Flaschberger mu je pojasnjeval, naj se prepriča, da mora tudi on dobiti odpravnino, kakor tudi vsi ostali, nakar mu je dr. Senčar rekel, da bo odpravnino dobil pri odprodaji nepremičnin. Flaschberger je bil s tem zadovoljen in nato mu je dal dr. Senčar podpisati izjavo, s katero se Flaschberger odrekla izplačilu zneska 321.000 din. iz prisilne uprave in se zadovolji s tem, da bo ta znesek dobil pri dražbi nepremičnin. Istočasno pa mu g. dr. Senčar tudi izjavlja, da ne zahteva zneska 6.500 din nazaj in da mu tudi prepušča stanovanje do dneva javne dražbe. Zaradi tega je dobil Flaschberger v Senčarja zaupanje in mu je izročil tudi likvidaturo Ilirske rudarske družbe, tako da je postal dr. Senčar sam Ilirska rudarska družba in njen zakoniti zastopnik. S tem je bila odvzeta Flaschbergerju vsaka kontrola nad poslovanjem Ilirske rudarske družbe.

Ko je prišlo do cenitve Ilirske rudarske družbe, je dr. Senčar postal sodni poverjenik in kot tak predsednik cenilne komisije, ki je skoraj 5 do 10-krat prenizko cenila nepremičnine Ilirske rudarske družbe. Kot cenilec pa je pritegnil Sedeja. Ker pa predvidoma po napačni cenitvi Prva hrvaška štedionca, ki je imela terjatev 2 milij. din, na javni dražbi ne bi prišla do kritja, je dr. Senčar napravil družbo še s cenilec Sedejem in lesnim trgovcem Veržunom, s katerim so potem

kupili terjatev Prve hrvaške štedionce v znesku 2 milij. din s hranilnimi knjižicami in pri tem zaslužili okrog 1 milij. din. Na javni dražbi so naganjali ostalim dražbašem tudi za 900% višje, da bi dobili denar za plačilo hranilnih knjižic in da bi kupili ostalo premoženje, ki je bilo nizko in nepravilno cenjeno.

Nato je pojasnil Flaschberger, da je premoženje Ilirske rudarske družbe vredno okrog 13 milij. din, in se je skliceval na cenitev v letu 1921, ko je isti dr. Senčar iste nepremičnine cenil z zneskom 10.103.000 din kot sodni poverjenik in si je dal tudi od tega zneska odmeriti stroške. Pri tej cenitvi je bilo pet izvedencev strokovnjakov: dva inženirja, gozdar in dva ekonomista. Premoženje Ilirske je bilo v letu 1926 že odprodano, ko je imela Ilirska že agrarno kladzulo, za okrog 12 milij. din nekemu Zandonattiju, katerega kupčija pa ni prišla do veljave in je moral Zandonatti plačati 100.000 din penale. Samo v stavbe je bilo investiran okrog 1,5 milij. din, medtem ko so bile stavbe cenjene samo 1,3 milij. din. 1 kvadrat meter ležarskih prostorov je bil cenjen na 88 par, medtem ko je isti dr. Senčar od Sedeja, ki je te ležarske prostore cenil, kot najemnika ležarskega prostora zahteval 1 din letne najemnine za kvadratni meter. Ribnik je bil ocenjen s okrog 1160 din in prodan cenilcu Sedeju za okrog 1600 din, navzile temu, da je dr. Senčar dobival letno zakupnino za ribnik od pivovarne Union 2650 din.

Flaschberger je končno izjavil, da je postal žrtev svojega zaupanja dr. Senčarju.

Med zasliševanjem g. Flaschbergerja je prišlo med g. dr. Stefanovičem in g. dr. Juhartom do ostrih prekanj in ugovorov, tako da je moral nastopiti predsednik g. dr. Dolničar, ki je resno opozoril oba, naj takoj prenehata s prekanjem, ker bo sicer dal besedni spor na zapisnik. Ker je bil nastal med sodniki in zagovorniki ter državnim tožilem precej nervoze, je predsednik senata gospod dr. Dolničar za nekaj minut prekinil razpravo.

Zasliševanje prič

Ob pol 12. je bil zaslišan sodnik okrožnega sodišča v Mariboru gosp. dr. Habermut Avgust. O cenilih lesa, trgovih Kunu in Brundulu iz Prevalje, se je nepovoljno izrazil, pač pa je dejal o Kralju, da je poštenjak. Mariborski advokat gospod dr. Pihler Franc, ki vodi civilno pravdo proti dr. Senčarju, je pojasnjeval, kako je prišel k njemu na povabilo Kralj glede tožbe. Kralj mu je izjavil, da mu je dr. Senčar rekel, naj ceni samo toliko, da bosta krita Hrvatska štedionica in davčna uprava, gozdove pa da bodo cenili takrat, ko ne bo ravnatelj.

Razprava je bila ob 1. prekinjena in se je nadaljevala ob 4. popoldne. Verjetno bo zopet trajala pozno v noč. Zaslišanih bo še veliko število prič. Sedaj gre predvsem za cenitev, ali je bila pravilna ali nepravilna.

Mladinski praznik v Guštanju

Guštanski fantje in dekleta ter vsa mladina Koroskega okrožja FO in DK se z vso vmeno pripravljajo na mladinski praznik, ki bo v nedeljo, 3. septembra v Guštanju. Do 8 je zbiranje ter sprejem došlih gostov. Nato sprejeto po trgu. Ob 9 pridiga, sv. maša in procesija. Po končanem cerkvenem opravilu generalna. Popoldne ob dveh večerice, ob 3 pa velik teledadni nastop. V soboto popoldne so tekme mladev v peterboju in v odbojki. — Bratje in sestre iz sosednih okrožij! Vabimo tudi vas, da bo naš nastop mogočna manifestacija žive narodne zavesti in enotnosti izpoved vere v Boga ter v krepko rast svobodne, od nikogar odvisne skupne domovine, jugoslovanske države. Prijatelji katoliško in narodno zavodne mladine, podprite nas s številno udeležbo!

rer, uradnica v železnarni na Muti; Vodeb Miro, strojni inženir, in Sraj Mira, hčerka mariborskega trgovca. Obilo sreče!

m Dr. Rudolf Lovree, Strossmajerjeva 8, zopet redno ordinira.

m Čudna neznanka v bolnišnici. Ze 20. t. m. so mariborski neznanki zapeljali v bolnišnico kakih 50 let staro žensko, ki je oslabela obležala na Koroski cesti pred hišo šte. 108. Oddali so jo na interni oddelk, kjer se še danes zdravi, pa v bolnišnici do sedaj niso ugotovili, kdo in odkod je. Iz ženske ni mogoče spraviti nobene besede, za njeno ime ne ve nihče in nihče je ne pozna. Ker je še zelo slaba, so jo obdržali še nadalje na zdravljenju, obenem pa se je vodstvo bolnišnice obrnilo na policijo, da ugotovi identiteto zagonetne bolnice.

m Nevaren tat in razbojnik ujet. Včeraj je prijel strazen na Grajskem trgu mlajšega moškega, ko je pravkar hotel ukrasti iz nekega avtomobila očala in pa merilec za zračni pritisk. Privedel ga je na policijo, kjer so ugotovili, da jim je prišel v roke dolgo iskani tat in nevaren razbojnik Rudolf Klemenčič iz Negove. Klemenčič je v noči od 29. na 30. januarja vlomil v šolo v Negovi ter odnesel razne predmete in 151 din gotovine, potem je odnesel v Lokavcih Alojzu Kavčiču obleko in 500 din. Dne 9. avgusta pa je izvršil pri Sv. Lovrencu na Pohorju drzno razbojstvo. Napadel je raznašalca kruha Franca Odra ter mu s silo vzel 208 din. Nato pa se je zatekel v Maribor ter se preživil z raznimi tatvinami.

m Dva karambola na istem križišču. Križišče ulice Kneza Koclja ter Kopaljske ulice je zaradi hudega prometa zelo nevarno. Včeraj sta se pripetila tam kar dva karambola. Delovodja opekarni v Koških Straus Ivan je treščil s svojim motoklokom v kolesarja Antona Habjančiča iz Gruškovca. Oba sta padla po tleh ter se precej poškodovala. — Kmalu nato pa sta treščila skupaj mestni avtobus in Rudolf Jelen, ki se je peljal z motornim kolesom. Tudi to trčenje je imelo za motoklistista precej hude posledice. Nesreče na tem križišču se dogajajo največ zaradi tega, ker zavozijo motorna vozila vanj s preveliko hitrostjo ter jih to zanese na drugo stran ceste.

m Trpljenje nezakonskega otroka. V mariborsko bolnišnico so prinesli triletnega fantka z zlomljeno roko. Videlo se je, da je bila poškodba zadana že pred več dnevi ter so spravili revčka v bolnišnico šele, ko mu je že vsa roka zatekla. Fantek je nezakonski sin Julijane Zobeč s Hoškega Pohorja. Ko je odšla njegova mati na delo, je pazil na otroka možki, ki živi skupaj z njegovo materjo. Ker je fantek jokal, ga je varuh najprej s palico pretepel, potem pa s tako silo pahnol po tleh, da si je revež zlomil roko.

KULTURNI OBZORNIK

»Vrtec« ob vstopu v svojo 70 letnico

Izšla je prva številka novega — sedemdesetega — letnika našega najstarejšega mladinskega lista »Vrtec«. Sedemdeset let! Lepo število in lepa tradicija, vredna, da se na novo počivi in pomladi in zajame zopet tako vse kroge naše mladine kakor svoj čas! Posebno sedaj, ko se je za »Vrtec« zavzelo naše katoliško učiteljsko, je prilika, da se list dvigne na vrsto nekdanji pomen ter se postavi ne samo v vrsto z drugimi slovenskimi mladinskimi listi, temveč tudi pred nje, in ne samo po vzgojnosti, verski in domoljubni vnemi, temveč tudi po kvaliteti prispevkov.

In prav ta prva številka novega jubilejnega letnika ima nekaj takih prispevkov, ki so v čast mladinski književnosti. Tako obeta posebno uvodna povest našega starega znanca Mišjakovega Julčka ali Julija Slapšaka: »Zgodba o pastirju Pavlu« postati lepo mladinsko čtivo, pri katerem se bodo otroci učili gledati in življenja, malo skozi očala pravljicne romantike, še bolj pa z očmi že zrelega opazovalca življenja, njega težav in dobrot ter lepot. Rojstvo najdenčka in njega najdba, ki je vsebina prvih dveh poglavij, priobčenih v tej številki — sta porok, da bo povest pisana zanimivo in nazorno ter vzgojno. Svojevstveno lepa je tudi legenda Franceta Bevka »Grešna duša«, kjer pokaže pisatelj v nazorni primeri treh prepadev, kako vodi matere v nebesa otroška ljubezen in hvaležnost njenega potomstva. Je to posvetitev materinstva in moč pravega otroštva. Jan Plesternjak je prispeval kratko črtico o »Boštjanovem Tončku«, kako se gre potepat med šolsko uro in je kaznovan kar na tepki, berilce, ki bo otrokom gotovo všeč. Slabši pa je opis bolezni »Pastirčka Ivanca«, kakor ga podaja Zofka Vodovoda. To bi bile pripovedne stvari prvega literarnega dela. Pesmi pa so prispevali M. Elizabeta »V jubilejni slavici«, kjer kliče »Vrtec« ob 70 letnici:

Ostani, Vrtec, kar si bil!
Mladino našo k Bogu dvigaj,
za cilje vzvišene go vžigaj,
naš mladi rod prenavljaj —
zato te Večni blagoslovljaj!

Bidovec Martina pa se poklanja Bogu in domovini, s čemer sta poudarjeni obe tisti veliki vrednoti, ki sta vodnjici pri vzgoji mladega slovenskega rodu. Marija Brenčičeva pa je priobčila lirčno pripovedno pesem o Cigančku, ki poje:

Ko zaigra in zavriska v objesti,
pravijo, da je škripanček —
in ko neha, je brateček na cesti,
beden izgnanček-ciganček!

Dijaški kongregacijski koledarček za šolsko leto 1939-40. VIII. letnik. Ljubljana. Cena 8 din, s svinčnikom 8,50 din. — Ze omeje izdaja dijaški kongregacijski koledarček za dijake. To leto ga je uredil prof. Jernej Pavlin iz St. Vida, opremil pa prof. Stane Kregar. Uvodno besedo pa je letos napisal mariborski vladika Ivan Jožef, kjer polaga katoliškemu dijakom na srce podčrtane besede: »Skrbite, da bo vaše življenje čisto in brezgrajno! Živite vedno v zavesti božje pričujočnosti!« Pred koledarčkom je potreben članek »Živi e Cerkvijo«, ki daje ključ v razumevanje cerkvenega leta in pravi smisel koledarčka. Pod koledarčkom pa je kratek nauk iz evangelijev tistega meseca. Med narodni cestni znaki zaključujejo ta prvi del kar najbolj potrebno, saj danes že toliko dijakov vozi različnejša vozila. Da si morajo ta znamenja vtisniti globoko v pamet, če nečje riskirati mladih življenj. Kot uvod v drugi del stoji podoba papeža Pija XII. ter imenik najvišjih cerkvenih dostojanstvenikov v Rimu in pri nas. Njim sledi podatki o naši vladarski rodovini. Kratek članek opozori dijaka na kongregacijo in katoliško akcijo ter na jubilej svetogorske Marijine božje poti. Načelni članki so še o pomenu Kongresa Kristusa Kralja, o pokojnem papežu Piju XI. in o družbi za razširjanje vere. Nato sledi pravi vadecemec vsakega dijaka: seznam gimnazij in učiteljski ter meščanski šol, kakor tudi dijaških domov in zavodov. Člančki o čitju, lepem vedenju, prvi pomoči v bolezni ter nekaj misli za počitnice. Dobrodošle bodo dijaku besede o fotografiranju, seznam iznajdb in odkritij, pomen motornih znakov, poglavja iz tehnike, pregled francoskih in nemških pravilnih glagolov, matematičnih in kemičnih formul, pregled valut, oddaljenosti važnejših krajev od Ljubljane ter najvažnejših dogodkov iz slovenske zgodovine. Veliko prostora je puščenega tudi za nujne beležke. Tako sestavljen dijaški koledarček bo našel obilo odjemalcev med dijaškimi vrstami, kar tudi po svoji sestavi, načelni važnosti in praktičnosti tudi zasluži.

Naš dom, II. zvezek 1939. — V Mariboru izhaja že več let poljudni časopis »Naš dom«, ki je vreden tudi med nami tostran štajerskih, hvala Bogu izbranih meja, več pozornosti, kakor pa mu jo posvečamo. Je to tip ljudskega prosvetnega časopisa, nalašč primerne za naša — podeželska — prosvetna društva, kjer more nuditi veliko srca in duha, zabavi in prosveti, kajti lepo zna družiti lepo z dobrim in koristnim. V tem letošnjem drugem zvezku prinaša na uvodnem mestu nekrolog prelato dr. Fr. Kovačiču, ki ga je napisal znani prosvetni delavec dr. Dornik. Ksaver Meško preaja iz nemščine v pristno štajersko okolje Michaelov roman »Pohujanje«. Fran Fink pod naslovom »Kaj ljudje najraje berejo« predstavlja novo knjigo o kartuzijanih v Pleterjih. France Borko piše vsebino Spillmannove znane zgodbe o žrtvi spovedne molčnosti ter jo ponazarja s slikami iz istoimenovanega filma, kar je obenem tudi reklama za dober film, ki je takih besed vreden. Stanko Modic govori o periskopu in tudi pokaže, kako si ga lahko napravi vsak sam (fizikalni eksperiment). France Lipičnik priobčuje narodno-pisno zgodbo o Pangerlovega očeta smrti, kjer so govori o moči mavrice, sedmini itd. Jože Cakš pripisava zgodbe izpod Sv. Miklavža. Maks Jeza pa predstavlja zgodovino slovenske knjige z oznako naših najvidnejših pisateljev ter o motivih njihovih knjig (Finžgar, Carkar), kar vse ilustrator skuša ponazoriti v podobi, pa se mu večkrat ne posreči (n. pr. podoba F. S. Finžgarja). Vmes je tudi precej poetičnega družba, med katerim se odlikuje kot pesnik France Filipič. Isti tudi priobčuje najpopolnejšo slovensko mesečno bibliografijo na zadnjih straneh pod naslovom »Književni obzornik«, kjer so navedene vse knjige, ki so izšle v razdobju med enim in drugim zvezkom, ter so tudi s par besedami označene — bolj sicer po vsebini, kakor pa po vrednosti in notranji idejnosti. Kdor se hoče informirati o tekočih novih knjigah, mu priporočam »Naš dom«. V tej številki je ponatisnjena tudi ocena pesniške zbirke Vide Tauferjeve »Veje v vetruc«, kakor je izšla v našem listu. Uganke in križanke zaključujejo ta številka.

Posebne strani so posvečene »Domu, naravi in svetu« in tu moramo posebej omeniti izvržno zamišljen in krepko povedan članek Kriste Hafnerjeve, ki v spomin odkupa Prešernove rojstne hiše opisuje »nočni obisk v Prešernovi hiši«, kjer Prešeren sam razlaga svojo domačijo in njeno notranjost, ki so mu jo pomagali rešiti za naš čas šolski otroci s pomočjo največjih današnjih pisateljev. Triglava se spominja neimenovani s kratkim opisom zgodovine hoke na to našo najvišjo goro ter Dodič Ivan s narodno pripovedko izpod Triglava »Divji mož na Pokljuki«, ki se nadaljuje tam, kjer je začel oživljati triglavsko pravilčno folkloro Mirko Kunčič. Paljkov članek »Tudi pri nas bomo redili zajčke« skuša vzbuditi pri najmlajših zanimanje za domače živali. Joža Vovk v oddelku »Dobra volja je najboljša« opisuje, »Kako so Zaplankarji luno gasili« samo iz častiljubnosti gospoda župana, ki bi rad dobil medaljo. Durekov Jurček piše svoje šolske naloge, ki so že lani vzbujale veliko smeha in zabave. Najmlajšim otrokom, ki šele slovkujejo tiskane črke, je Krista Hafnerjeva napisala dve lepi zgodbi o »Palčku Petru in goslaču Murnčku« ter o »Zlatih bukvalah in vedoželjni Tinkici. Anica Lebar pa je napisala nekaj besed o pripovedovanju svoje muce. Vsi članki so bogato ilustrirani! Rebusi in dobriž (nekrolog upravitelju z židarsko Rudolfu) zaključuje prvo številko 70. letnika.

Posebej jubileju pa je takoj v začetku posvečen članek: »Vrtec ob 70 letnici«, kjer se — urednik gotovo — spominja vseh tistih, ki so »Vrtec« ustanovili ter ga okopavali v teh dolgih desetletjih. Tako se hvaležno omenja Tomšič, ki ga je ustanovil, Levstika, ki je v njem priobčil svoje najlepše pesmi »Otroške igre v pesmicah«, dalje naslednje urednike: Kržiča, Finžgarja, Volca, Lavriča in Jesenovca, ter slavne sodrudičke, kakor so bili Kette, Župančič, Murn, Sardenko, Meško, Lovrenčič itd. Sedaj pa ga je prevzela v urejevanje Slomškova družba, ki hoče nadaljevati tradicijo tega našega najstarejšega mladinskega lista in mu znova pridobiti ugled in pomembnost, kakor jo je imel svoj čas. Kakor kaže prva številka, je vsebina zelo raznovrstna in živahna in ga priporočamo vsem ljudskošolskim otrokom, saj stane letno samo 22,50 din ter dobe naročniki še poleg deset števil »Vrtec« povrh še dve ali tri mladinske knjige! Lahko pa se plačuje list tudi v devetih mesečnih obrokih po 2,50 din, kar pažne bo težko utrpiti staršem za dobro in katoliško vzgojno mladinsko čtivo! Urednik je šolski nadzornik Fr. Ločnikar v Ljubljani.

čujejo ta štajerski lokalni ljudski družinski časopis.

Češka številka »Obzorje«. Mariborska revija »Obzorje«, ki jo urejuje dr. Kralj, je že daljša pripravljala dvojno češko številko, pa so jo razmere prehiteli ter je letos v avgustu mogla izdati samo zelo okrnjeno enojno številko, za kar se je v uvodu uredništvo opravičilo. To opravičilo je bilo potrebno zato, ker je v resnici številka videti kot fragment večjega, načrtno enotnejšega dela ter je tako ostala — po krivdi razmer, ne uredništva — torzo. Številko odpira s svojo pesmijo — če se ne motim — Slovenec iz Prage Matija Berdnik z »Večernimi pesmimi« (ki tako potrdi takoj v začetku kulturno vzajemnost slovensko-češko). Nato sledi prevodi iz češke poezije in proze, prevedeni ter izvorni članki o češkem kulturnem življenju. Tako so prevedene pesmi: J. Čarek: Čebela (Berkopec), Bibl: Nedelja (D. Ludvik), Halas: Roke starih žena (Ludvik), Toman: Doma na pokopališču (Ludvik), Bednař: Mladost (Berkopec). Prozo predstavljajo: Šalda, s svojo najboljšo in najmočnejšo črtico: Paskalova skušnjava, ki jo je poslovenil B. Borko, dalje odlomek iz romana Z. Němčeka: »Na zapad od Pannonije« pod naslovom »Barbaric«, Durych s pesmijo v prozi »Balada« (T. Debeljak) ter Čep z odlomkom iz romana »Meje senec pod naslovom »Smrt in pogreb starega Zavadiča« (T. Debeljak). Durych in Čep spadata med največje pisatelje katoliškega rodu. B. Borko je napisal članek v spomin Karlu Capku ter o Rajnerju Mariji Rilkeju in češki Pragi, dr. Čvetko je prispeval bežne Utrinke iz Češke ter predstavil plenzije skladatelje, Alfonz Klenečič pa je podal pregled češke sociologije in njenih zastopnikov. To so dóneski Slovencev o čeških kulturnih dogodkih. Več člankov pa so prispevali Čehi sami, ki so jih pa slovenski prevajalci prevedli (Berkopec, Borko itd.), in to so: Josef Knap: Eden iz južne in drugi iz severne Češke (namreč pisatelj Křelina in Čarek — ruralista, ki jih vodi Knap sam), Irpen: Češka povojna poezija ter Tráger: Nova pota češkega gledališča. Nekaj strani je posvečenih eksaktnim vedam na Češkem, tako je dr. Pirkó predstavil matematiko, fiziko in kemijo, dr. Jirsík zoologijo in antropologijo in dr. Čejp botaniko. Za konec je Radivoj Rehar ocenil psihološki zbornik, ki so ga Čehi izdali v počastitev 60 letnice Slovenca dr. Rostoharja, profesorja v Brnu. Tako so mariborska »Obzorja« lepo dokumentirala slovensko-češko kulturno sodelovanje, ki bo v bodoče še bolj potrebno, kakor je bilo dozdaj.

L. B. Sočenko: 12 obhajilnih pesmi za mešani zbor. Ljubljana 1939, 16 din. — Izšlo je šestnajst obhajilnih pesmi za mešane cerkvene zборе, ki jih je večina na besedilo Ljubke Šorli, L. Leštana in dr. I. Tula zložil L. B. Sočenko. Osem pesmi je predobhajilnih, štiri pa poobhajilne. Melodije so čustvene, napisane v tradiciji slovenskih obhajilnih pesmi ter se bodo gotovo prikupile našim organistom, pa tudi vernikom, ker niso pretežke in ostanejo v ušesih. Vsem voditeljem cerkvenih zborov jih toplo priporočamo.

Devet blagoslovnih pesmi za mešani zbor, zložil Viljo Vodopivec, Ljubljana 1939. Cena 12 din, oziroma z glasovi 4 din več. — Znani slovenski skladatelj cerkvenih pesmi in posvetnih (Orlovski himna, Kovačev študent) je zdaj izdal zopet zbirko cerkvenih pesmi za mešani zbor, primerne za blagoslov. Tako je uglasbil besedilo M. Elizabete (Hostija Ti najsvetejša), V. Beleta (Molimo Te v živi veri), St. Staniča (Pod podobo kruha skriti), Pelikana (Porzdigimo k Zveličarju), dr. Tula (Šotor ti zapuščaš tibi in Verujem, o Jezus), Ljubke Šorli (V svetlišče svoje) itd. Kakor zgornje Ljuzeta Bratuše, tako so tudi Vodopivčeve cerkvene pesmi kot nalašč za naše podeželske cerkvene zборе, ki bodo gotovo z veseljem segali po njih.

Josip Kenda pa je izdal za violino in klavir Sonatino, ki se dobi v Ljubljani in je izšla v samozaložbi. Cena 15 din.

Za sedaj poročamo o teh glasbenih novostih samo kot kronisti.

V Kremu ob podpisovanju sovjetsko-nemške nenapadalne pogodbe. Od leve proti desni: nemški zunanji minister von Ribbentrop, Stalin, nemški podtajnik Gauss, državni svetnik Hilger, sovjetski zunanji minister Molotov, nemški poslanik v Moskvi grof Schulenburg.

Sv. oče v očeh sveta

V nemiru sedanjih dni so oči vsega sveta uprte v sv. očeta. Ves svet namreč ve, da je sveti oče zastavljal ves svoj vpliv in vso duhovno moč Cerkve za en sam veliki namen: da se ohrani svetu mir in da narodi z orožjem v roki ne planejo drug na drugega. Tudi drugoverci vidijo tega glasnika miru in se čudijo njegovemu pogumu in njegovi odločnosti. »Basler Nachrichten«, dnevnik, ki izhaja v Baslu in je vseskozi močno protestantovsko usmerjen, objavlja daljši članek iz Vatikanskega mesta, v katerem popisuje velikansko mirovno delo sedanjega papeža. Iz tega članka posnemamo naslednje vrstice:

»Vsi, ki so v zadnjih dneh imeli priliko videti papeža, enoglasno pravijo, da jih zunanji izgled Pija XII. navdaja s skrbmi. Skrb jim vzbuja ne toliko rumenkasta barva obraza, ki je značilna za vse na jetrih bolne, kot pa izraz papeževnega obraza. Globoke gube ob ustnicah so se mu zarezale še globlje in papežev obraz je še bolj značilen. Vsak dobi vtis, da se je Pij XII. v zadnjih tednih vidno postal. Njegova okolica, ki ji to ni moglo ostati prikrito, si hoče to razlagati kot posledico prevelikega dela in pomankanja nočnega počitka. Toda stvar ni tako preprosta. Že pred več leti je Pij XII. svoj nočni počitek skrbel na 5 do 6 ur, sistematično je uril svoje telo, da bi zmoglo največje napore. Če papeževa znanost daje povod za skrb, to ne prihaja od izčrpanosti. Papež Pij XII. trpi na razočaranjih, ki ga bole in mu razjedajo obraz.

Morda je sedaj čas, da nekaj več izpregovorimo o načrtih papeža, ki se marsikaj prezejo. Bili so zamišljeni mnogo bolj obsežno, mnogo bolj velikepotezno kot smo mogli slutiti, naravnost velikansko. Bolj ali manj iznajdljive glave so se ukvarjale z ugibanji, ali bo papež posredoval med Nemčijo in Poljsko, ali morda tudi med Francijo in Italijo — namen Pija XII. pa je bil: dati svetu veliko spravo. Hotel je odgnati voj-

no nevarnost, ki že nekaj let visi nad svetom kot dih kuge. In to naj se ne bi zgodilo po zvito zamišljenih kompromisih ampak po resnični obnovi duha. Države bi res morale na eni strani doprinesiti nekaj žrtve, toda tisti, ki bi jih sprejeli, bi našli mirno sosedstvo in sožitje. Papež je imel v načrtu duhovno obnovo, celotno saniranje Evrope, da, vsega sveta. In tega velikanskega načrta si ni izmisli kak svetlu odtujeni idealist, ki sanjari o bodočnosti. Pij XII. je od mladih nog diplomat, pozna vse težave, na katere naleti sleherni velikopotezno delo. In čeprav je diplomat, je veroval, da je njegovo idejo mogoče uresničiti. To upanje je črpal iz svoje globoke vere: to je pa lastnost, ki jo razna »odkritja« v časopisih in brošurah prezo. Iz te osnove si je ohranil tudi zaupanje v državnike in v njihovo zavest odgovornosti.

Nato omenjeni dnevnik govori o bridkih razočaranjih, na katere je sv. oče v svojih nesebičnih in idealno zasnovanih mirovni prizadevanjih naletel. Ob koncu tega članka pa pravi:

»Nekaj je treba Vatikanu priznati: Njegovo stališče do raznih veselih je dosledno nevtrarno. Ne samo, da je »Osservatore Romano« objavil govore nemških državnikov, ampak je stalno objavljati tudi odmeve, na katere so naleteli v inozemstvu. Prav tako je izbrpno poročal tudi o nemkem razgovoru, ki ga je dal Beck francoskemu časopisu »Girgoires« in v katerem je nepreklono označil poljsko stališče, da Poljska priključitve Gdanska kot enostranske nemške zadeve ne bo dopustila.

Treba je pričakovati, da bo papež svoja prizadevanja za mir nadaljeval do zadnje minute. In zdi se, da napor, v kolikor zadevajo Francijo in Italijo, niso brezupni.

Tako protestantski dnevnik o sedanjem papežu.

ŠPORT

HAŠK iz Zagreba v Ljubljani

V nedeljo se bo nadaljevalo tekmovanje v hrvaško-slovenski ligi. Tudi v tem kolu bodo nastopili vsi pari. V Ljubljani bo gost naša Ljubljana zagrebški HAŠK, eden najmočnejših klubov v tej ligi.

Pred važnimi odločitvami

v jugoslovanskem nogometu

Prednostnim je imela Jugoslovanska nogometna zveza v Beogradu svojo sejo, na kateri je napravila važne sklepe, ki bodo imeli za nadaljnji razvoj našega nogometnega športa velik pomen in ki bodo z ozirom na spored med jugoslovansko nogometno zvezo in klubi, ki tvorijo zagrebško nogometno zvezo, ugodno vplivali. Po seji je upravní odbor JNZ izdal tole obvestilo:

»V zvezi z uredbo o ustanovitvi banovine Hrvatske z dne 26. avgusta 1939 in v želji, da tudi v nogometnem športu zavladata bratski sporazum, katerega dosega po zakoniti poti, je bila vedno najiskrenejša želja upravnega odbora JNZ, ter na podlagi pooblastil izrednega občnega zbora z dne 26. maja 1939, se izročajo v pozabljenje vsi prekrški pravil, ki so jih zagrešili organi zagrebške, splitske in osiješke nogometne podzveze in klubi Gradjanski, HAŠK, Concordia iz Zagreba, Hajduk in SK Split iz Splita, SK Slavija iz Varaždina, SK Slavija iz Osijeka, SAŠK iz Sarajeva, Bačka iz Subotice in SK Ljubljana iz Ljubljane, kakor tudi prestopki iste narave vseh drugih klubov. Ta sklep se ne nanaša na prestopke igralcev, funkcionarjev in sodnikov. Tako so razveljavljeni vsi prekrški ustanovitve in delovanja zagrebške, splitske in osiješke nogometne podzveze, kakor tudi sklepi, s katerimi je deset omenjenih klubov izgubilo članstvo JNZ po svoji lastni volji s tem, da se klubi morejo obrniti na svoje podzveze. Pozabi se izročajo tudi vsi morebitni prestopki klubov, ki so bili izrazili svojo privrženost JNZ in ki bi bili zaradi tega poklicani na odgovornost od podzvez.«

Slovaška : Nemčija 2 : 0 (1 : 0)

Slovaška nogometna reprezentanca je nepričakovano premagala preteklo nedeljo v Bratislavi nemško z rezultatom 2:0, in sicer popolnoma zaslužen. Nemci pravijo, da je imelo njihovo moštvo veliko smolo, potem da so do zadnjega sestavljali svojo reprezentanco, ker so neprestano prihajale odpovedi, in tudi z igriščem niso bili zadovoljni in končno tudi o moštvi, ki je nastopilo, ne morejo nič dobrega povedati, ker so vse linije odpovedale, izvezmaš levega branilca Marische, ki je bil sploh najboljši mož na polju. Slovaki so pa imeli v svojem vratarju igralca, ki je lovil vse, kar mu je prišlo ali ni prišlo pod roke; delal je skoraj čudeže, kajti lovil je žoge,

katere so že vsi videli v mreži. Izborna sta bila dalje oba branilca, ki nista pustila skozi nemškega napada. Med krilci je bil odlični srednji, ki ni uporabljal samo svojih nog, temveč je vsako potezo temeljito preštudiral. Istotako je tvorila napadalna vrsta odlični instrument, ki je zanesljivo in uspešno funkcioniral. Spričo take »mašinerije« ni čudno, da so potem Slovaki zmagali.

Medklubske dirke DKSK »Edinstva« Ljubljana

D. K. S. K. »Edinstvo«, Ljubljana VII., priredi v nedeljo 3. septembra 1939 veliko medklubsko kolesarsko dirko v St. Vidu nad Ljubljano. Za A. skupino na progi St. Vid, Mavčice, Kranj, Naklo, Trilj, Begunje, Podbrezje, Kranj, Skofja Loka, Jeperca, St. Vid, 100 km, start ob 12. uri. Za B. skupino na progi St. Vid, Mavčice, Kranj z obratom v Naklu ter nazaj na Kranj, Skofja Loka, Jeperca, St. Vid, 60 km, start ob 13.15. Za skupino turistov St. Vid, Jeperca in obratno: 30 km, start ob 13.30. Za damsko skupino St. Vid — Medno in obratno: 10 km, start po vrnitvi turistov. Start turistov za vse skupine je pred občanskim domom v St. Vidu. — Podrobna določila je dobiti pri prireditelju.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Planina. — Tekmovalna sekcija ima zopet svoje redne treninge v telovadnici Vzemajne zavornice, in sicer ob sredah in sobotah od pol 7 do 8 zvečer. — Načelnik. SK Grafika. Danes se vrši obvezen članski sestanek ob 7 zvečer. — Načelnik. IJ SK Ljubljana. Vljudno obveščamo svoje starostništvo in podporne članstvo, da imajo pravico do popusta pri vstopnini k našim prireditvam je oni, ki niso v zvezi s klubom. — Predsedstvo.

ZFO

III. telovadni nastop FO in DK Sv. Helena

V nedeljo, dne 3. septembra t. l. priredita na svojem letnem telovadisku (nasproti gostilne Zupančič — Dolsko) FO in DK Sv. Helena svoj tretji telovadni nastop po litanijah, ki bodo ob dveh v farni cerkvi. Telovadni program bo zelo zanimiv, kajti izbran je zelo skrbno, poleg tega nam bodo na tamkajšnji orodni telovadci, ki imajo v svoji sredi mednarodnega telovadca, poskrbeli, da bo tudi z orodnimi vajami vsak gledalec zadovoljen. Spored obsega te-le zanimive točke:

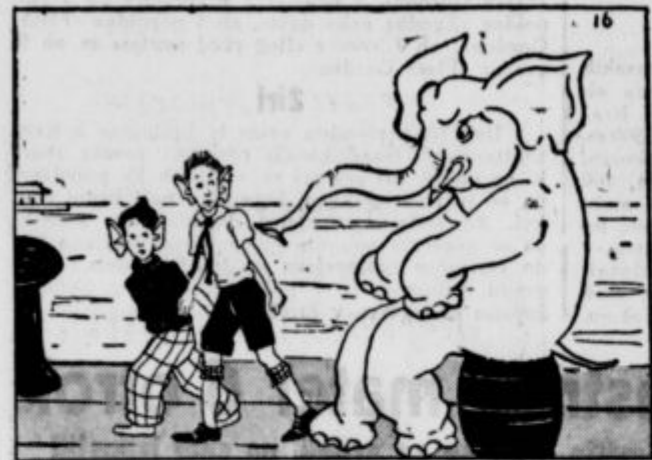
1. Člani, proste vaje. 2. Naraščaj z vetrnicami. 3. Konj z ročaji (člani). 4. Gojenke z robčki. 5. Mladci s praproci. 6. Krogi (člani). 7. Mladenke, proste vaje. 8. Pozdravni govor in razdelitev diplom odsekom »Zasavskega okrožja«. 9. Bradlja (člani). 10. Članice, proste vaje. 11. Naraščaj, igre. 12. Drog (člani). 13. Zaključna skupina.

Igra godba iz Device Marije v Polju. Pridite in ogledajte si ta zanimivi nastop, ki bo že tako rekoč ob zaključku letošnjih zunanjih nastopov.

Otroški kotiček

SLON SAMBO

(15) Dolgi Jan je pomagal prijatelju iz vode, medtem ko je Sambo ves razkačen stal zraven. Fanta sta ga prosila, naj ne bo nikar več hud, saj se je bil Filip le prestrašil, ker ga je bilo tako zabolelo! »No, bomo videli! Pojdita malce z menoj!«

(16) Malce dalje je stala prazna kad. Sambo se je vsedel nanjo. »Če hočeš to reš popraviti,« je dejal Sambo Filipu, »pa mi preskrbi kaj za pod zob. Saj zdaj, ko sem že ušel, ne pojdem več v živalski vrt nazaj!«

Pozor! Kupel nepremičnin, ne pozabite obiskati dolgoletne in poznane tvrdke

Triglav-Slovenac v Beogradu
Hartvigova 3/1. — Tel. 26728

Palata in hiše za rento, vile za najem in stavbišča v vseh krajih Beograda.

Za nego lica in rok
rabite

Benkovo pomado in Violette-kremo!

Lekarna pri Sv. Trojici
F. pl. BENKO, ZEMUN

Odobreno S. Er. 8332/1937 i. S. Er. 656/1937

Razstavljam na zagreb. velesejmu
paviljon B 110-1

„HEBONA“

moderne naprave
KARTOTEKA
KNIGOVODSTVA
ročna in strojna

„ELBA“ VISECA REGISTRATURA
(za odlaganje dopisov)

in vse najmoderneje za Vaš urad

Brezplačni strokovni nasveti

R. ZEITLER — ZAGREB
Boškovićeva 42 Tel. 79-90

Kadar potrebujete

tiskovine, kataloge, ilustracije, prospekte in se ne morete odločiti, v kakšni tehniki naj se izdelajo, se blagovolite obrniti na

Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani

Brzobjavni naslov:
Jugotiskarna Ljubljana

Umetn. grafični zavod
v katerem so zastopane vse moderne grafične panoge. — Vsa grafična dela se izvršujejo lepo, solidno in po zmerni ceni

KNJIGOTISK IN
UMETNIŠKI TISK
LITOGRAFIJA
IN OFSETNI TISK
KEMIGRAFIJA
BAKROTISK
KNJIGOVEZNICA

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženski oglasniki oglas 2 din. Deležnik tiskane besede se računa do 50 besed. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokotniška, 3 mm visoka poštna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Odvetniški pripravnik
želi premeniti službo. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Ljubljana« 14340.

Službo

vratarja, oskrbnika ali hišnika v okraju kranjskem — iščem. Naslov v upravi »Slov.« pod 14330

Služkinja

začetnica, išče službo pri kršćanski družini. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Služkinja« 14255.

10.000 din kavcije vložim

za mesto sluga, avtoprovoznika ali kaj sličnega. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14262. (a)

Vajenci

Vajenca (-ko)

iz Ljubljane — sprejme manufaktura, Gospodarska cesta 3. Oseba predstavitelj takoj. (v)

Službodobne

2 čevljarska pomočnika

za zbita mešana dela — sprejme takoj Kolinar Franc, Duplje. (b)

Hlapec

vajen konj in hišnih del, priden in pošten — se sprejme. I. Wanek, Sv. Petra cesta 9. (b)

Vinski potnik

vpeljan, dobi takojšnjo zaposlitev. — Ponudbe z navedbo dosedan. službovanja in zahtevkov na naslov: Osrednja vinarstva zadruga, Ljubljana, Kongresni trg 2. (b)

Železarske pomočnike

iščemo za veliko strojno-tehnično prodajalno. Ponudbe z navedbo plače, šolske izobrazbe in jezikov, ki jih obvladajo, naj reflektanti pošljejo na upravo »Politike« v Novi Sad pod znakom »Za Novi Sad«. (b)

Vrtnarskega pomočnika

mladega, neoženjenega, verziranega v cvetličarski in zelenjadni stroki in 1 vrtnarja-strokovnjaka za oblikovanje sadnega drevja, išče dvorski vrt v Rakovici. Vsa strokovna izpričevala poslati na naslov: Uprava dvora, Belgrad. (b)

Kupimo

Več elektromotorjev
rabljenih, v dobrem stanju, 220-380 W, veličina do 50 HP, kupim. — Ivan Prešern, Kranj, Blejska cesta 17. (f)

Vankovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Srebro, drage kamne

in vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah
Jos. Eberle, Ljubljana
Tyrševa 2
(palača hotela »Sion«)

Denar

Hranilne knjižice

3% obveznice
in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD

Maribor, Aleksandrova 40

Dijaki

Dva dijaka (-inji)

sprejem v sončno sobo v centru. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 14339. (D)

Dijaka - nižješolca

sprejem v vso oskrbo, Franc Covic, Prešernova 18-1., Maribor. (D)

Nižješolke

sprejem v vso oskrbo v centru mesta. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14313. (D)

Verna učiteljica v pokoju

vzame na stanovanje ev. na hrano 2—3 dijake ali dijakinje v centru mesta. Na željo francoska in italijanska konverzacija. Naslov v upravi »Slov.« v Mariboru pod št. 1274.

Opremljeno sobo

lepo, čisto, oddam dvema dijakinjama z vso oskrbo ali brez (poleg trgovskih sol). — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14343.

Dijake ali druge gospode

sprejem na stanovanje s posebnim vhomom in v vso oskrbo (po dogovoru). Stritarjeva 37, Maribor. (D)

Velesejem se bliža!

Zaupajte nam oglase za velesejmsko številko »Slovenca«, ki bo izšla v nedeljo, dne 3. septembra. — Oglasi ob takih prilikah imajo največji uspeh!

Uprava »Slovenca«.

Prodamo

Najugodnejši nakup
moških oblik nudi
Preker, Sv. Petra c. 14.
Ljubljana. (I)

Šolske torbice

in aktovke v veliki izbiri
priporoča Kravos, Maribor,
Aleksandrova 13. (I)

Kislo zelje

novi, prvovrstni, v sodčkih, dobavlja po naročilu Gustav Erklavec — Ljubljana — Kodeljevo, Povšetova 47, tel. 25-91.

Kolesa

odprodajamo sedaj po znižani cen. Velika izbira dinamo-lučil »Bosch« in »Riemann«. — Banjal, Ljubljana, Miklošičeva 20

Kislo zelje

novi, prvovrstni, po brezkonkurenčni cen. vsako množino dobavlja Homan, Ljubljana, Sv. Petra c. 81, telefon 25-39. (I)

Koroške brusnice

(Preiselbeeren) dobro izbrane, razpošilja po pošti ali brzovalno od 6 kg naprej po dnevni ceni Henrik Zechner, Libelče Koroško. (I)

Vnajem

Lokal za mlekarno

na zelo prometni točki — ugodno oddam. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Dobra točka« št. 14341.

SOBE

Soba

z eno event. dvema posteljama, lahko tudi s hrano, posebnim vhomom, takoj oddam. Bohoričeva ulica 9. (s)

Kolesa

Najnovější otr. vozíčki

motorji
frickij
šivalni
stroji

IGRAČNI VOZIČKI, SKIROJI, AVTOMOBILČKI, KOLES DELI

TRIBUNA F.B.L. LJUBLJANA

Podružnica: MARIBOR

IZOLACIJE

proti vlagi in vročini, ploščice za oblaganje sten, mavec, šamot in ves ostali

gradbeni materijal

dobite pri

MATERIAL

LJUBLJANA, Tyrševa c. 36 a

Telef. 27-16 Brzjavi: Material

Specijaliteti Veletrgovine vina

Truškovski BISER

B. MOSER

BEOGRAD - ZEMUN

Zastopstvo za Ljubljano in bivšo ljubljansko oblast:

M. CESAR, vinska trgovina

Ljubljana VII, Gasilska ulica 3 Telefon 23-69

Interesenti! V svrhu pokušnje naših specijalitet nas obiščite na velesejmu v paviljonu „H“

Posedstva

Kunaver Ludvik

gradbeno strokovno obraženi posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago.

Srednje posedstvo

novi poslopje, z vinčarijo, vinograd, sadonosnik, njive, gozd, prodam. Cena po dogovoru. Josip Eferl, Rošpoh 130, p. Maribor. (p)

Trgovci in gostilničarji!

Ugodna prilika za nakup trgovske hiše v industrijskem kraju. Pojasnila daje: Josip Simčič, Maribor, Aleksandrova cesta 12. (p)

Gnojilne črpalke GAMA

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabi, 10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje

Podržaj Ciril, Ig 147 pri Ljubljani

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

Alojzij Planinšek

Ljubljana, Beethovnova ulica 14

javlja, da so bili glasom telefoničnega sporočila, dne 30. avgusta izrečani sledeči dobitki V. razreda 38. kola:

50.000 din št. 13.793, 20.000 din št. 1.386, 16.000 din št. 27.635, 70.494, 96.198, 12.000 din št. 3.259, 5.636, 11.834.
10.000 din 5.385, 9.666, 16.339, 51.481, 59.119, 75.611, 85.815, 89.106.
8.000 din 11.296, 17.536, 20.814, 34.691, 47.515, 64.206, 75.370, 75.900, 77.724, 98.272.
6.000 din 25.809, 29.983, 37.700, 40.467, 43.719, 48.709, 49.167, 62.164, 71.235, 77.537, 88.447.
5.000 din 5.377, 10.542, 17.434, 18.907, 23.538, 24.431, 39.763, 43.082, 55.268, 70.794, 94.793, 94.756.
4.000 din 3.703, 6.340, 7.916, 9.685, 12.435, 16.620, 19.553, 19.749, 20.149, 21.832, 25.302, 28.565, 32.409, 41.652, 41.723, 47.122, 48.501, 49.165, 51.483, 51.533, 65.811, 70.791, 71.167, 72.850, 73.979, 84.303, 93.046, 95.646.

Nadalje je bilo izrečanih še veliko število dobitkov po 1000 dn.

Prihodnje žrebanje bo v četrtek 31. avgusta in bo trajalo do 9. septembra.

Vsi oni, ki so zadeli v kolekturi »Vrelec sreče«, lahko dobitke takoj dvignejo.

Kdor si še ni nabavil srečk državne razredne loterije, naj pohiti ponje v glavno domačo kolekturo »VRELEC SREČE«.

JAKOB DEBEVEC

POSESTNIK

POGREB DRAGEGA POKOJNIKA BO V ČETRTEK, 31. AVGUSTA OB 18 IZ TRŽASKE CESTE 93 (GLINCE) NA POKOPALIŠČE NA VICU, V LJUBLJANI, DNE 30. AVGUSTA 1939.

FRANJA roj. NOVAK, soproga: DR. KARLO DEBEVEC, sin; PROF. NADA DEBEVEC in DR. ZINA DEBEVEC, hčerki IN OSTALO SORODSTVO.

LJUBLJANA

Veseli otrok v Mostah

Pred nedavnimi je mestna občina ljubljanska urenila veliki travnik ob leseni larni cerkvi v Mostah v otroško igrišče. Travnik je dolg 50 m in širok 50 metrov in bo na njem stala zidana meščanska larna cerkev, kadar bodo za to nabrana potrebna denarna sredstva. Začasno pa je ljubljanska občina z enostavnimi sredstvi uredila na njem posrečeno otroško igrišče, kakršnih bi morala imeti Ljubljana po več v vsakem okraju.

Na velikem travniku so postavili nekaj klopov, nato pa otrokom najbolj priljubljene naprave za zabavo. V dveh ograjenih kvadratih je na razpolago mivka, v kateri najmlajši drobijo kopice tunele, peče hlebčke in se zabava po svoje. Če ne gre drugače, pa zasujejo najmlajšega v pesek in ga slovesno pokopljejo, potem pa zopet odkopljejo. Za starejši drobijo so seveda na razpolago druge atrakcije, ki so ves čas v prometu. Tako je prav lična gugalnica na vugalico, na kateri po dva in dva poganjata drug drugega in se držita za ročaje, ki so izdelani v obliki konjskih glav. Posebno veselje napravlja mladini vrtiljak — križ, ki se vrti na vertikalni osi. Po štirje sedijo na konce križa ter se poganjajo naokrog, da je veselje. Vrtiljak je postavljen tako nizko, da celo drobci doseže tla z nogi, tako da tudi ni mogel noben nevaren padec. Zadnja novost pa je seveda prava gugalnica, katere sedež je obešen na vrhov. Na tej se podirajo rekordi, ko gre za to, kdo se bo z gugalnico pognal višje.

Sedaj gradijo še betoniran bazen za vodo, v katerem bo lahko mladina čofotala po mili volji. Sveža voda bo v okrogli in plitvi bazen sproti dotekala in sproti odtokala. Ob kraju igrišča je tudi vodovodna pipa, tako da si mladina lahko gasi žejo. Manjka le še kje ob kraju javno stranišče, ki bi glede na velikostni naval, ki ga je igrišče deležno dopoldne in popoldne, bilo nujno potrebno. Poseben čuvaj skrbi, da ostane vse naprave v redu in da se jih preoblastna mladina ne loti s preveliko brezobzirnostjo. V dopoldnih urah se zbere na igrišču vsak dan 70 do 80 otrok, prav toliko pa tudi popoldne od 5 naprej. V popoldanskih urah in čez noč pa čuvaj vse naprave zaklene z žbicami, kar je edino jamstvo, da bodo ostale dolgo uporabne. V prvih dnevih, ko so bile naprave postavljene, je bilo zanimanje v Mostah za otroško igrišče veliko, da mladina sploh ni prišla na vrsto. Mamice in starejši fantje so vse najprej sami preizkusili, otroci pa so se čemerili ob kraju, vsi v strahu, da ne bodo prišli nikdar na vrsto. No, sedaj pa je že mladež zasedla igrišče in veseli živčav dokazuje najlepše, kako je igrišče bilo nujno potrebno. Prav posebno veselje pa so gotovo starši, ki so se tako odkrili otrok iz stanovanj in vež. Upamo, da bo mestna občina takšna enostavna, a prijetna otroška igrišča uredila tudi v drugih delih Ljubljane.

Dr. Zdenka Tominšek ne ordinira do 24. septembra

1 Celonočno češčenje v stolnici se prične drevi po skupni molitveni uri ob 9. Vskoku uro do 4 jutraj se bodo opravljale molitve 3. in 11. ure: Počeščenje Srca Jezusovega in Prošnja za duhovnike. Može in mladeniči, pridite molit presveto Srce Jezusovo!

1 Načelnik tehniškega oddelka banske uprave v Ljubljani. V sredo dopoldne je prevzel inž. Frane Reuh, doslej referent za elektrifikacijo dravske banovine, posle načelnika tehniškega oddelka banske uprave v Ljubljani. Upokojeni načelnik inž. Viktor Skaberne se je po izročitvi poslov pristrčno poslovil od uradništva tehniškega oddelka.

1 Na strokovni nadaljevalni šoli za mehanske tehnične obrti na Ledini se prične redni pouk v petek 1. septembra. Na to opozarjamo vse vajence, ki se do sedaj še niso vpisali na navedeni šoli in ki morda čakajo na naknadno vpisovanje, ki bo v nedeljo 3. septembra.

1 I. mestni otroški vrtec se je s Tabora preselil v ljudsko šolo na Ledini in krajevni šolski odbor opozarja starše na to preselitve.

1 Lichtenthurnov zavod. Za ljudsko šolo je šolska sv. maša s klicanjem Sv. Duha v soboto, dne 2. septembra ob 8. Reden pouk je 4. sept.

1 Vpisovanje v glasbeno šolo »Slogec« bo od 1. sept. dalje vsak delavnik od 9—12 in od 15 do 18 v šolski pisarni Pražakova ulica 19 (Ljubljanski dvor). Šola poučuje: solo-petje, gosli, klavir, violo, čelo, kontrabas, flavto, klarinet, obbo, trompeto, rog, pozavno, kitaro — po potrebi tudi druga glasbila — in teoretične predmete. Goji tudi komorno glasbo, orkestralno igro in mladinsko zbornjo petje.

Zobozdravnik specialist

Dr. Mirko Kambič

od 1. septembra zopet redno ordinira

1 Narodno gledališče v Ljubljani bo uprizorilo za časa jesenske razstave v Ljubljani serijo opernih in dramskih predstav. Prva predstava bo v operi v soboto zvečer, v drami pa v nedeljo zvečer. Uprizorila se bodo nekatera učinkovita in uspešna dela lanske sezone. Repertoar še objavimo.

1 Dvajsetletnica mature bomo slavili abiturienti bivše realke v Ljubljani dne 9. septembra v gostilni »Mrake« (Cesta 29. oktobra). Zberemo se ob 20. Vsi, ki ste l. 1919. maturirali — tudi takratni vojak — javite z dopisnico na gornji naslov svoj prihod. (Važno zaradi skupne večerje!)

1 Za mestne reveže je daroval g. F. Čuden, trgovce v Prešernovi ulici št. 1 200 din v poštitev pog. g. Ludvika Černeta, ga. Schreiner Ljudmila in Stanka iz St. Jurja ob južni železnici sta po poslali 100 din namesto venca na krsto pok. g. Line Hinterlechnerjeve. Mestno poglavarstvo izreka darovalcem najlepšo zahvalo tudi v imenu podpirancev.

1 Pevsko društvo »Slavce« obvešča vse svoje članstvo, da se pričnejo redne pevske vaje v petek, dne 1. septembra. S 1. septembrom dalje se sprejemajo tudi novi pevci in pevke, in sicer vsak ponedeljek in petek od 19.30 do 20.

1 Likov na Resljevih cestih. Vse letošnje poletje gradi stavbeno podjetje Leopold Briseli iz Ljubljane veliko štirinadstropno stanovanjsko hišo, last industrijalca Hribnikarja iz St. Vida. Stavba stoji v klancu

med Sv. Petra cesto in Komenskega ulico in je na cesto štirinadstropna, na dvorišče pa petnadstropna. Vsa stavba je podkletena in je dolga 20 metrov, široka pa 13 metrov. V sredo popoldne so delavci na vrhu zidarskega odra pritrdili lepo okrašeno smrečico v znamenje, da so zidarska dela prišla do vrha. Ob cesti je stavba do višine prvega nadstropja obložena z lepim rezanim kamnom, ostala fasada pa bo ometana z ličnim trajnim ometom. Sedaj se že začnejo tesarska dela in bo tesarsko podjetje Josip Kregar iz Ljubljane zgradilo ostreže za streho z navadnim slemenom. V dobrem tednu bo stavba že pokrita.

1 Dentist Karel Kos, Levstikova ulica 14 — zopet redno ordinira.

1 Pregled motornih vozil v Ljubljani, na Bregu 20, dne 1. septembra bo od 8—11.

1 Koške za smeti so te dni pričeli mestni delavci pritrdjevati po kandelabrih in hišah po vseh glavnih cestah in ulicah. Prav lični koški so srebrno bronirani in na kandelabrih vise mrežasti, na hiše so pa pritrdjeni koški brez luknje v steni. Sedaj so te potrebne koške dobile že Bleiweisova, Masarykova, Tyrševa in Miklošičeva cesta, imata pa jih tudi še Mestni trg in Gradišče ter nekatere druge ulice, a do nedelje bo vselo že vseh 300 novih koškov, da se pač nihče več ne bo mogel izgovarjati, da je moral vreči papir, olupke in čik ter podobne odpadke kar na cesto in hodnik. Koški veljajo mestno občino ljubljansko 40.000 din in je z njimi pač zadovoljna vsa za napredek vneta Ljubljana, le nekateri posestniki nočejo dovoliti, da bi bil košek pritrjen na zidu hiše. Seveda so pomisleki teh prav malomeščansko navdahnjenih hišnih posestnikov popolnoma neutemeljeni; saj zaradi koškov zid nikakor ne bo morda umazan ali celo poškodovan. Enako so na zidove zasebnih hiš pritrjeni taki koški tudi prav

Dr. Prodan

zopet redno ordinira

po vseh drugih mestih, ugovorov proti koškom pa ni bilo nikjer. Sicer pa mora mestno cestno nadzorstvo pritrditi košek na zid edino tam, kjer v bližini ni nobenega kandelabra. Gotovo je tudi v korist vsakega hišnega posestnika, če je ulica pred njegovo hišo čedna in snažna. Zato upamo, da s te strani ne bo nobene ovire več. Nedolžni koški so pa morali biti seveda že tudi žrtev podivjanih ponočnjakov, ki so prvo noč na Miklošičevi cesti odtrgali dva dobro pritrjena koška s kandelabrov in ju vrgli na sredo ceste. Tako početje bo pač obsodila vsa javnost, policija bo pa poskrbela, da bodo storilci prav občutno kaznovani, a mestna občina bo brez usmiljenja objavila ime vsakega storilca v časnikih, da bodo z njimi lahko obračunali naši meščani, ki se zavedajo, da sta red in snaga po mestnih ulicah viden izraz kulture Ljubljančanov, ki zato tudi pazijo na snago ter ne mečejo odpadkov po ulicah.

Poizvedovanja

Izgubila se je srebrna zapestna veržica s starinskim novcem. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi pri upravi »Slovenca«.

MARIBOR

Dela na stropu grajske kapele

Maribor, 30. avgusta.

V okviru restauracijskih del mariborskega gradu so se pričela sedaj tudi dela v veliki grajski dvorani pod vodstvom znanega umetnika in strokovnjaka za obnovitev starih slik prof. Matije Sternena. V dvorani so postavili velike odre, na katerih se je ustoličil mojster Sternen s svojimi čopiči in barvami ter je že pred nekaj dnevi začel s svojim delom.

Strop grajske dvorane je dobro poznan vsem obiskovalcem bivšega grajskega kina. Vsem je ostalo v spominu zlasti še velika freska na stropu, ki predstavlja sila krvav prizor iz bojev s Turki. Ta velika freska je delo slikarja Geplera iz Grada, ki je svoje ime in letnico ovekovalil na robu bobna, ležečega ob strani bojšč. Gepler je bil doma iz Grada ter je to veliko fresko — ki pa ni prav posebne umetniške vrednosti — izgotovil l. 1763. Veliko lepše in več vredne pa so slike štirih letnih časov, ki krasijo vse štiri stranice stropa. Te slike so delo neznane mojstra ter so dobrih 100 let starejše, kakor freska na stropu. Izvršene so v temperi ter zelo dobro ohranjene. Na eni izmed slik je mojster Sternen že odkril podpis, ki ga pa dosedaj še ni mogel prečitati. Ta podpis bo gotovo razkril ime dosedaj neznane mojstra.

Zadnji čas je bil, da se bodo te slike in freske restaurirale. Če bi ostal v dvorani še nekaj let kino, pa bi bile gotovo čisto propadle. Zelo jim je namreč škodovala mokrota, ki jo je povzročalo v dvorani brizganje ozona med predstavami, dihanje tolikega števila ljudi, potem pa nagla menjava temperature pozimi. Od vsega tega se je na stropu neprestano nabirala vlaga ter prodirala v zidovje in s tem kvarila freske. Povrh pa se je nabralo na stropu neverjetno prahu in nesnag. Mojster Sternen sedaj slike najprej umije z vodo in milom, potem pa vse poškodovane dele na novo poslika. To delo, ki ga vrši restavator, je res odgovorno in težko. Do pičice mora natanko zadeti barve nianse stare slike, vživet se mora v njeno zasnovo ter tudi tam, kjer se poznajo le še slabe konture, napraviti spet to, kar je naslikal slikar pred več sto leti.

Obenem s slikami pa se obnavlja spet krasna štukatura stropa. Tudi to je treba najprej izmiliti, potem pa se bo prebarvala. Pravo barvo pa bo treba šele najti po nekaj poskusih. Štukatura sama bo slonokošene barve, dno in okvirji pa bodo spet vsak drugače pobarvani, vse skupaj pa mora dati čim lepšo skladno sliko. Okvirji fresk in slik pa bodo pozlačeni, tako da bodo slike same živahnije izstopale iz stropa.

HELENA LAPAJNE

prične 1. septembra s poukom solopetja na Matici in privatno na Mariborski cesti 13. — Sprejema od 11. do 12.

m Mariborčani in okoličani na narodni kmečki tabor v St. Lenartu Prihodno nedeljo, dne 3. septembra bo pri Sv. Lenartu v Slov. goricah narodni kmečki tabor za severni del Slovenskega Stajerja. Na ta tabor bodo na prošnjo pripravljale nove odbora vozili iz Maribora izpred glavnega kolodvora v nedeljo zjutraj ob pol 8. mestni av-

Moskva in sedanja napetost

Moskva, 30. avgusta. TG. V Moskvi spremljajo sedanje mednarodne dogodke zelo mirno, ker menijo, da so se umaknili iz boja s temi, da so se proglasili za nevtralne. Sicer pa se sovjetski vladni krogi izražajo javno v tem smislu, da govore, da ne bo vojne. Pri tem seveda poudarjajo, da bo za obranitev miru največ storila nedavno podpisana pogodba med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo.

Sicer pa po moskovskih ulicah še vedno korakajo spretni mladine, ki nosijo maske. Prav tako prireajo tudi razne obrambne vaje proti plinskim napadom. Vse te vaje pa so bile organizirane že več mesecev in jih oblasti ne morejo spremeniti ali odpovedati ravno tako hitro, kakor bi želele.

Listi pa sedaj prav nič ne hujskajo proti raznim vojnim hujskačem, dasi so jih poprej dnevno napadali. Nedavno podpisana pogodba med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo bo prav kmalu zelo vplivala tudi na rusko književnost, gledališče in filme. Do sedaj so vse te veje »sovjetske kulture« živlele samo od ene hrane, to je od borbe proti gotovim načinom državnega življenja.

Prav gotovo bodo morali Sovjeti uničiti mnogo filmov, ki so bili te tedne izdelani, uničiti knjige, ki se še tiskajo in koliko gledaliških predstav se ne bo moglo več vršiti, ker dramsko delo ni več v skladu z novim stanjem.

Diplomatski obiski v Kremlju so popolnoma ponehali. Zanimivo je, da na svečanosti, ko se je začelo zasedanje vrhovnega sovjeta, ni bilo več skoraj nobenega tujea diplomata. Nekateri tuji poslanci so prišli samo zato, da bi izvedeli, kdaj bo govoril o sovjetski zunanji politiki Molotov. Ko so pa izvedeli, da bo Molotov govoril šele čez nekaj dni, so vsi hitro odhiteli iz sejne dvorane.

Odmev

splošne poljske mobilizacije

Berlin, 30. avg. AA. DNB: Poročilo o splošni mobilizaciji na Poljskem tukajšnji politični krogi ocenjujejo z vso resnostjo. Medtem ko še trajajo diplomatska pogajanja o nemško-poljskem problemu in preko tega o novi ureditvi Evrope, je prišel poljski šovinizem končno do izraza v tolikšni meri, da tudi v Varšavi občutijo nevarnost. V tukajšnjih političnih krogih poleg tega poudarjajo odgovornost onih, ki so ta poljski šovinizem v zadnjih mesecih, namesto da bi ga preprečili, s svojim priznanjem in pohvalami poljskega stališča še podpirali. Današnji poljski ukrep je posledica blanko čeka, ki ga je Poljski dala Anglija in na katerega daljnosežnost je stalno opozarjala Nemčija, medtem ko sta Anglija in Francija storili vse, da bi se Poljska prepričala o nemožnosti tega blanka čeka.

Položaj nespremenjen

London, 30. avg. AA. Reuter: Nocoj se še ni mogla ugotoviti nobena sprememba v mednarodnem političnem položaju. Pogajanja med Poljsko in Nemčijo pa se še nadaljujejo. Diplomatski urednik Reuterja poroča, da se zdaj pripravlja odgovor angleške vlade na Hitlerjevo nolo in da bo ta odgovor poslan v Berlin še nocoj. Zdaj ga se-

stavljajo Halifax, Butler in Cadogan. Francoska in poljska vlada sta popolnoma obveščeni o dogodkih, prav tako pa tudi Združene ameriške države. Vlada Združenih ameriških držav se obvešča o teh dogodkih iz vljudnostnih razlogov. Angleška vlada se je posvetovala skoraj pol-druugo uro, da bi proučila nemški odgovor. Razpravljala je tudi o tem, kaj bi bilo v zvezi s tem odgovorom treba ukreniti. Besedilo nemške note je bilo danes dopoldne sporočeno poljskemu zunanjemu ministru Becku preko angleškega veleposlanika v Varšavi. Veliko število tujih diplomatov je obiskalo zunanjega ministra. Romunski poslanik Tilea se je zadržal v zunanjem ministrstvu pol ure. Francoski in ameriški veleposlanik, zatem pa poslanika Brazilije in Holandije sta tudi prišla v Foreign Office. Ministrski predsednik Chamberlain se je podal podnoč v Buckinghamsko palačo, kjer je bil sprejet v avdienco pri kralju.

Ugibanja o paktu Berlin-Moskva

London, 30. avgusta. TG. Po poročilu »Daily Express« naj bi imel nemško-ruski pakt tajne določbe, ki obravnavajo razdelitev interesnih sfer med obema državama. Tako naj bi imela Rusija pristanek Nemčije, da obračuna na Daljnem vzhodu z Japonsko. Nadalje spadajo baltičske države pod rusko interesno območje. Prav tako je zagotovljena Rusiji romunska provinca Besarabija, ki je bila nekdanj že pod Rusijo. Poljska naj bi se razdelila med Nemčijo in Rusijo, ki bi dobila Ukrajino spet nazaj. Balkan pa se smatra za skupno nemško-rusko interesno območje.

Poljsko vprašanje je od l. 1919

Berlin, 30. avgusta. AA. Z ozirom na pisanje tujea časopisa, ki se prizadeva, da bi dokazalo, da nemško-sovjetska nenapadna pogodba nima onega pomena, kakor se je prvotno o njej mislilo, nemški časopisi pišejo, da je ta pogodba kljub temu, da še ni bila ratificirana, stopila v veljavo na dan podpisa. Pomembno je, da agencija Tass objavlja poročilo o okrepitvi sovjetskih četi na zahodni meji, torej na poljsko-sovjetski četi. S tem je dala vedeti, da ji ni vseeno, kaj se dogaja na Poljskem. Ni nobena tajnost, če rečemo, da je ključna nemško-sovjetske pogodbe o konzultiranju že dala nekaj dokazov svoje veljavnosti. Končno pa ne obstoji samo za Nemčijo pač pa tudi za sovjetsko unijo že od leta 1919 vprašanje, ki se imenuje poljsko vprašanje.

Mussolinijevo stališče

Rim, 30. avgusta. AA. Reuter: Tu prevladuje prepričanje, da je Mussolini za zdaj svoja glavna prizadevanja posvetil rešitvi gdanskega vprašanja in da je Mussolini mnenja, da enostranska rešitev tega vprašanja ne bi mogla dovesti do pomirjenja v Evropi. Mussolinijevo stališče je, kakor se zdi, da je potreben splošen sporazum glede vseh dozdaj nerešenih vprašanj.

Naggiar pri Bonnetu

Pariz, 30. avg. AA. Havas. Zunanji minister Bonnet je imel danes dopoldne daljšo konferenco s francoskim veleposlanikom v Moskvi Naggiarom, ki je snoči z letalom prispel v Pariz. Nato je Bonnet odšel v Elizejsko palačo, kjer je prisostvoval predaji poverilnic novega turškega veleposlanika v Parizu.

Vprašanje kolonij

Berlin, 30. avgusta. AA. (DNB.) Nemško časopisje še dalje poudarja, da ni mogoče doseči mirne rešitve evropskih vprašanj vse dotlej, dokler bodo na vzhodni nemški meji vladale sedanje težke razmere, kar se je predvsem naglašalo tudi o priliki diplomatskih razgovorov med Berlinom in Londonom. »Hamburger Fremdenblatt« piše, da sta nemška in angleška vlada pri svojih razgovorih zadnje dni naglaševali željo po nemško-angleškem sporazumu. List pa poudarja, da so vsa ta prizadevanja pa dosega takšnega sporazuma, tega svetovnopoličnega cilja, propadla, ker so bile premalo vzete v pretes angleške in nemške prekomorske posesti. Potek nemško-angleških pogajanj pa kaže, da je vodja nemškega rajha očrtal osnovni problem cele krize, to je problem nove ureditve evropskega mira, ki se ne sme opustiti vse dotlej, dokler na vzhodni nemški meji trajajo sedanje razmere. List v zvezi s tem poudarja odgovornost zahodnih velesil tudi za napetost, ki zdaj vlada. Toda nemško stališče je stališče prava. Poljski kažejo čedalje večje razpoloženje za napad. Za tak primer se je nemški rajh zavaroval proti vsaki morebitnosti vojaško, politično in gospodarsko. Izdani so bili ukrepi, da se prepreči presenečenje kakršnekoli vrste.

Izjava nove japonske vlade

Tokio, 30. avgusta. AA. (Reuter.) Ministrski predsednik Nogujuki Abe je dal zastopnikom časopisja izjavo o politiki nove vlade. Dejal je med drugim, da bo Japonska v sedanjem mednarodnem položaju izvajala neodvisno zunanjo politiko, kakršna bo temeljila na japonskih interesih. Pripravljeni smo — tako je nadaljeval Abe — sodelovati pri delu za napredek človeštva z vsemi onimi državami, ki so prijateljsko razpoložene nasproti nam in ki razumejo naš položaj. Odločno pa bomo nastopili proti vsem, ki nas ne bi hoteli pravilno razumeti. Končno je Abe še pripomnil, da se japonska politika do Kitajske v ničemer ne bo spremenila.

Hrvatski industriji o sporazumu

Zagreb, 30. avgusta. AA. Hrvatski industriji pozdravljajo arbsko-hrvatski sporazum. Predsedništvo industrijske zbornice v Zagrebu je imelo o priliki uspešno končan pogajanj za sklenitev srbsko-hrvatskega sporazuma na dan 28. avgusta svojo sejo. Na njej je predsednik zbornice Vladimir Arko toplo pozdravil ustanovitev hrvatske banovine ter pri tej prilici predlagal zahvalne brzojavne nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu, predsedniku vlade Dragiši Cvetkoviću, banu hrvatske banovine in vsem ministrom. Brzojavka nj. kr. Vis. knezu namestniku se glasi:

Predsedništvo industrijske zbornice v Zagrebu pošilja Vašemu kr. Visočanstvu z današnje svoje seje izraze globoke zahvale o priliki zgodovinskega sklepa o rešitvi hrvatskega vprašanja v prepričanju, da se s tem začenja nova doba napredka in sijajne bodočnosti naše države pod žetlom naše slavne dinastije Karadjordjevičev. Živel Nj. Vel. kralj Peter II! Živel Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle! Živel dom Karadjordjevičev!

V brzojavki predsedniku vlade je poleg izrazov zahvale tudi izražena želja, naj predsednik vlade še dalje z istim uspehom nadaljuje svoje delo za ureditev naših razmer v interesu napredka in blagostanja našega naroda in okrepitve varnosti naše države tako na zunaj kakor tudi na znotraj. Po prebranih in toplo pozdravljenih brzojavkah so zborovalci prešli na dnevni red.

Ameriški glas o sporazumu s Hrvati

Washington, 30. avg. AA. V svojem uvodniku današnji »Washington Post« pozdravlja sporazum med Srbi in Hrvati ter ga označuje kot svetle točko v težkem evropskem položaju. Ugotavlja, da tako okrepljena Jugoslavija lahko s večjo odločnostjo brani svojo nevtralnost. Čeprav zaradi zemljepisnega položaja Jugoslavija mora ostati nevtralna, s tem se bolj služi ideji miru in je zato sporazum dogodek mednarodnega pomena.

KULTURNI OBZORNIK

»Vrtec« ob vstopu v svojo 70 letnico

Izšla je prva številka novega — sedemdesetega — letnika našega najstarejšega mladinskega lista »Vrtec«. Sedemdeset let! Lepo število in lepa tradicija, vredna, da se na novo počivi in pomladi in zajame zopet tako vse kroge naše mladine kakor svoj čas! Posebno sedaj, ko se je za »Vrtec« zavzelo naše katoliško učiteljstvo, je prilika, da se list dvigne na svoj nekdanji pomen ter se postavi ne samo v vrsto z drugimi slovenskimi mladinskimi listi, temveč tudi pred nje, in ne samo po vzgojnosti, verski in domoljubni vnemi, temveč tudi po kvaliteti prispevkov.

In prav ta prva številka novega jubilejnega letnika ima nekaj takih prispevkov, ki so v čast mladinski književnosti. Tako obeta posebno uvodna povest našega starega znanca Mišjakovega Julčka ali Julija Slapskega: »Zgodba o pastirju Pavlu« postati lepo mladinsko življenje, pri katerem se bodo otroci učili gledati v življenje, malo skozi očala pravljicne romantike, še bolj pa z očmi že zrelega opazovalca življenja, njega težav in dobronat ter lepote. Rojstvo najdenčka in njega najdba, ki je vsebina prvih dveh poglavij, priobčenih v tej številki — sta porok, da bo povest pisana zanimivo in nazorno ter vzgojno. Svojevsebo lepa je tudi legenda Franceta Bevka »Grešna duša«, kjer pokaže pisatelj v nazorni primeri treh prepado, kako vodi matere v nebesa otroška ljubezen in hvaležnost njenega potomstva. Je to posvetitev materinstva in moč pravega otroštva. Jan Plešnjak je prispeval kratko črtico o »Boštjanovem Tončku«, kako se gre potepat med šolsko uro in je kaznovan kar na tepki, berilce, ki bo otrokom gotovo všeč. Slabši pa je opis bolezni »Pastirčka Ivanca«, kakor ga podaja Zofka Vodovoda. To bi bile pripovedne stvari prvega literarnega dela. Pismi pa so prispevali M. Elizabeta »V jubilejni slavici«, kjer kliče »Vrtec« ob 70 letnici:

Ostani, Vrtec, kar si bil!
Mladino našo k Bogu dvigaj,
za cilje vzvišene go vžigaj,
naš mladi rod prenavljaj —
zato te Večni blagoslovljaj!

Bidovec Martina pa se poklanja Bogu in domovini, s čemer sta poudarjeni obe stvari veliki vrednoti, ki sta vodnici pri vzgoji mladega slovenskega rodu. Marija Brenčičeva pa je priobčila lirčno pripovedno pesem o Cigančku, ki poje:

Ko zaigra in zavriska v objesti,
pravijo, da je škrlatnek —
in ko neha, je beraček na cesti,
beden izgnanček-ciganček!

Dijaški kongregacijski koledarček za šolsko leto 1939-40. VIII. letnik. Ljubljana. Cena 8 din, s svinčnikom 8.50 din. — Ze osmič izdaja dijaški kongregacijski koledarček za dijake. To leto ga je uredil prof. Jernej Pavlin iz St. Vida, opremil pa prof. Stane Kregar. Uvodno besedo pa je letos napisal mariborski vladika Ivan Jožef, kjer polaga katoliškim dijakom na srce podčrtane besede: »Skrbite, da bo vaše življenje čisto in brezgrajno! Živite vedno v zavesti božje prisotnosti!« Pred koledarčkom je potreben članek »Živi s Cerkvijo«, ki daje ključ v razumevanje cerkvenega leta in pravi smisel koledarčka. Pod koledarčkom pa je kratke nauke iz evangelijev tistega meseca. Med narodni čestni znaki zaključujejo ta prvi del kar najbolj potrebno, saj danes že toliko dijakov vozi najrazličnejša vozila. Da si morajo ta znamenja vtisniti globoko v pamet, če nečjejo riskirati mladih življenj. Kot uvod v drugi del stoji podoba papeža Pija XII. ter imenik najvišjih cerkvenih dostojanstvenikov v Rimu in pri nas. Njim sledijo podatki o naši vladarici rodovini. Kratke članke opozori dijak na kongregacijo in katoliško akcijo ter na jubilej svetogorske Marijine božje poti. Načelni članki so še o pomenu Kongresa Kristusa Kralja, o pokojnem papežu Piju XI. in o družbi za razširjanje vere. Nato sledi pravi vadecem vsega dijak: seznam gimnazij in učiteljski ter meščanski šol, kakor tudi dijaških domov in zavodov. Člančki o živju, lepem vedenju, prvi pomoči v bolezni ter nekaj misli za počitnice. Dobrodošle bodo dijakom besede o fotografiranju, seznam iznajdb in odkritij, pomen molitornih znakov, poglavja iz tehnike, pregled francoskih in nemških nepravilnih glagolov, matematičnih in kemičnih formul, pregled valut, oddaljenosti važnejših krajev od Ljubljane ter važnejših dogodkov iz slovenske zgodovine. Veliko prostora je puščena tudi za nujne beležke. Tako sestavljen dijaški koledarček bo našel obilo odjemalcev med dijaškimi vrstami, kar tudi po svoji estetici, načelni važnosti in praktičnosti tudi zasluži.

Naš dom, 11. zvezek 1939. — V Mariboru izhaja že več let poljudni časopis »Naš dom«, ki je vreden tudi med nami tostran štajerskih, hvala Bogu izbrisanih meja, več pozornosti, kakor pa mu jo posvečamo. Je to tip ljudskega prosvetnega časopisa, nalašč primeren za naša podeželska prosvetna društva, kjer more nuditi veliko srečo in duhu, zabavi in prosveti, kajti lepo zna družiti lepo z dobrim in koristnim. V tem letošnjem drugem zvezku prinaša na uvodnem mestu nekrolog prelato dr. Fr. Kovačiču, ki ga je napisal znani prosvetni delavec dr. Dornik. Ksaver Meško prešaja iz nemščine v pristno štajersko okolje Michaelov roman »Pohujšanje«. Fran Fink pod naslovom »Kaj ljudje najraje berejo« predstavlja novo knjigo o kartuzijanih v Pleterjih. France Borko piše vsebino Spillmannove znane zgodbe o žrtvi spovedne molčenosti ter jo ponazarja s slikami iz istoimenovanega filma, kar je obenem tudi reklama za dober film, ki je takih besed vreden. Stanko Modic govori o periskopu in tudi pokaže, kako si ga lahko napravi vsak sam (fizikalni eksperiment). France Lipičnik priobčuje narodopisno zgodbo o Pangerlovega očeta smrti, kjer so govori o moči mavrice, sedmini itd. Jože Cakš prispeva zgodbo izpod Sv. Miklavža. Maks Jeza pa predstavlja zgodovinsko slovenske knjige z oznako naših najvidnejših pisateljev ter o motivih njihovih knjig (Finžgar, Cankar), kar vse ilustrator skuša ponazoriti v podobi, pa se mu večkrat ne posreči (n. pr. podoba F. S. Finžgarja). Vmes je tudi precej poetičnega droblja, med katerim se odlikuje kot pesnik France Filipič. Isti tudi priobčuje najpopolnejšo slovensko mesečno bibliografijo na zadnjih straneh pod naslovom »Književni obzornik«, kjer so navedene vse knjige, ki so izšle v razdobju med enim in drugim zvezkom, ter so tudi s par besedami označene — bolj sicer po vsebini, kakor pa po vrednosti in notranji idejnosti. Kdor se hoče informirati o tekočih novih knjigah, mu priporočamo »Naš dom«. V tej številki je ponatisnjena tudi ocena pesniške zbirke Vide Tauferjeve »Veje v vetru«, kakor je izšla v našem listu. Uganke in križanke zaključujejo ta številko.

Posebne strani so posvečene »Domu«, naravi in svetuc in tu moramo posebej omeniti izvršno zamišljen in krepko povedan članek Kriste Hafnerjeve, ki v spomin odkupa Prešernove rojstne hiše opisuje »nočni obisk v Prešernovi hiši«, kjer Prešeren sam razlaga svojo domačijo in njeno notranjost, ki so mu jo pomagali rešiti za naš čas šolski otroci s pomočjo največjih današnjih pisateljev. Triglava se spominja neimenovani s kratkim opisom zgodovine hoje na to našo najvišjo goro ter Dodit Ivan z narodno pripovedko izpod Triglava »Divji mož na Pokljukci«, ki se nadaljuje tam, kjer je začel oživljati triglavsko pravljico folkloro Mirko Kunčič. Paljkov članek »Tudi pri nas bomo redili zajčke« skuša vzbuditi pri najmlajših zanimanje za domače živali. Joža Vovk v oddelku »Dobra volja je hajbolja« opisuje, »Kako so Zaplankarji luno gasili« samo iz častiljubnosti gospoda župana, ki bi rad dobil medaljo. Durekov Jurček piše svoje šolske naloge, ki so že lani vzbujale veliko smeha in zabave. Najmlajšim otrokom, ki šele slovkujejo tiskane črke, je Krista Hafnerjeva napisala dve lepi zgodbi o »Palčku Petru in goslaču Murnčku« ter o »Zlatih bukvah in vedoželjni Tinkici«. Anica Lebar pa je napisala nekaj besed o pripovedovanju svoje muce. Vsi članki so bogato ilustrirani! Rebusi in dobriž (nekrolog upravitelju »Znanišču Rudolfu«) zaključuje prvo številko 70. letnika.

Posebej jubileju pa je takoj v začetku posvečen članek: »Vrtec ob 70 letnici«, kjer se — urednik gotovo — spominja vseh tistih, ki so »Vrtec« ustanovili ter ga okopavali v teh dolgih desetletjih. Tako se hvaležno omenja Tomšiča, ki ga je ustanovil, Levstika, ki je v njem priobčil svoje najlepše pesmi »Otroške igre v pesmicah«, dalje naslednje urednike: Kržiča, Finžgarja, Volca, Lavriča in Jesenoveca, ter slavne sodelavce, kakor so bili Kette, Zupančič, Murn, Sardenko, Meško, Lovrenčič itd. Sedaj pa ga je prevzela v urejevanje Slomškova družba, ki hoče nadaljevati tradicijo tega našega najstarejšega mladinskega lista in mu znova pridobiti ugled in pomembnost, kakor jo je imel svoj čas. Kakor kaže prva številka, je vsebina zelo raznovrstna in živahna in ga priporočamo vsem ljudskošolskim otrokom, saj stane letno samo 22.50 din ter dobe naročniki še poleg deset števk »Vrtec« povrh še dve ali tri mladinske knjige! Lahko pa se plačuje list tudi v devetih mesečnih obrokih po 2.50 din, kar pa ne bo težko utrpeti staršem za dobro in katoliško vzgojo mladinskega čtiva! Urednik je šolski nadzornik Fr. Ločniškar v Ljubljani.

Žujejo ta štajerski lokalni ljudski družinski časopis.

Češka številka »Obzorje«. Mariborska revija »Obzorje«, ki jo urejuje dr. Kralj, je že daljša čas prijavljala dvojno češko številko, pa so jo razmere prehiteli ter je letos v avgustu mogla izdati samo zelo okrnjeno enojno številko, za kar se je v uvodu uredništvo opravičilo. To opravičilo je bilo potrebno zato, ker je v resnici številka videti kot fragment večjega, načrtno enotnejšega dela ter je tako ostala — po krivdi razmer, ne uredništva — torzo. Številko odpira s svojo pesmijo — če se ne motim — Slovenec iz Prage Matija Berdnik z »Večernimi pesmimi« (ki tako potrdi takoj v začetku kulturno vzajemnost slovensko-češko). Nato sledi prevodi iz češke poezije in proze, prevedeni ter izvorni članki o češkem kulturnem življenju. Tako so prevedene pesmi: J. Čarek: Čebela (Berkopec), Bibl: Nedelja (D. Ludvik), Halas: Roke starih žena (Ludvik), Toman: Doma na pokopališču (Ludvik), Bednař: Mladost (Berkopec). Prozo predstavljajo: Šalda, s svojo najboljšo in najmočnejšo črtico: Paskalova skušnjava, ki jo je poslovenil B. Borko, dalje odlomek iz romana Z. Němčeka: »Na zapad od Panonije« pod naslovom »Barbari«, Durych s pesmijo v prozi »Balada« (T. Debeljak) ter Čep z odlomkom iz romana »Meje senc« pod naslovom »Smrt in pogreb starega Zavadiča« (T. Debeljak). Durych in Čep spadata med največje pisatelje katoliškega rodu. B. Borko je napisal članek v spomin Karlu Čapku ter o Rajnerju Mariji Rilkeju in češki Pragi, dr. Cvetko je prispeval bežne Utrinke iz Češke ter predstavil pizenjske skladatelj, Alfonz Klenečič pa je podal pregled češke sociologije in njenih zastopnikov. To so do neski Slovenec o čeških kulturnih dogodkih. Več člankov pa so prispevali Čehi sami, ki so jih pa slovenski prevajalci prevedli (Berkopec, Borko itd.), in to so: Josef Knap: Eden iz južne in drugi iz severne Češke (namreč pisatelja Kfelin in Čarek — rurarista, ki jih vodi Knap sam), Irpen: Češka povojna poezija ter Träger: Nova pota češkega gledališča. Nekaj strani je posvečenih eksaktnim vedam na Češkem, tako je dr. Pirkov predstavil matematiko, fiziko in kemijo, dr. Jirsik zoologijo in antropologijo in dr. Čejp botaniko. Za konec je Radivoj Rehar ocenil psihološki zbornik, ki eo ga Čehi izdali v počastitev 60 letnice Slovenca dr. Rostoharja, profesorja v Brnu. Tako so mariborski »Obzorje« lepo dokumentirala slovensko-češko kulturno sodelovanje, ki bo v bodoče še bolj potrebno, kakor je bilo dozdaj.

L. B. Sočenko: 12 obhajilnih pesmi za mešani zbor. Ljubljana 1939, 16 din. — Izšlo je šestnajst obhajilnih pesmi za mešane cerkvene zборе, ki jih je večinoma na besedilo Ljubke Šorli, L. Leštana in dr. I. Tula zložil L. B. Sočenko. Osem pesmi je predobhajilnih, štiri pa poobhajilne. Melodije so čustvene, napisane v tradicijo slovenskih obhajilnih pesmi ter se bodo gotovo prikupile našim organistom, pa tudi vernikom, ker niso pretežke in ostanejo v uspehih. Vsem voditeljem cerkvenih zborov jih toplo priporočamo.

Devet glasovnih pesmi za mešani zbor, zložil Vinko Vodopivec, Ljubljana 1939. Cena 12 din, oziroma z glasovi 4 din več. — Znani slovenski skladatelj cerkvenih pesmi in posvetnih (Orlovski), Pelikana (Povzdignimo k Zveličarju), dr. Tula (Šotor ti zapuščaš tih in Verujemo, o Jezus), Ljubke Šorli (V svetliše svoje) itd. Kakor zgorne Ljeto Bratuše, tako so tudi Vodopivčeve cerkvene pesmi kot nalašč za naša podeželska cerkvena zborna, ki bodo gotovo z veseljem segali po njih.

Josip Kenda pa je izdal za violino in klavir Sonatino, ki se dobi v Ljubljani in je izšla v samozaložbi. Cena 15 din.

Za sedaj poročamo o teh glasbenih novostih samo kot kronisti.

V Kremli ob podpisovanju sovjetsko-nemške nenapadalne pogodbe. Od leve proti desni: nemški zunanji minister von Ribbentrop, Stalin, nemški podtajnik Gauss, državni svetnik Hilger, sovjetski zunanji minister Molotov, nemški poslanik v Moskvi grof Schulenburg.

Sv. oče v očeh sveta

V nemiru sedanjih dni so oči vsega sveta uprte v sv. očeta. Ves svet namreč ve, da je sveti oče zastavljal ves svoj vpliv in vso duhovno moč Cerkve za en sam veliki namen: da se ohrani svetu mir in da narodi z orožjem v roki ne planejo drug na drugega. Tudi drugoverci vidijo tega glasnika miru in se šudijo njegovemu pogumu in njegovi odločnosti. »Basler Nachrichten«, dnevnik, ki izhaja v Baslu in je vseskozi močno protestantovsko usmerjen, objavlja daljši članek iz Vatikanskega mesta, v katerem popisuje velikansko mirovno delo sedanjega papeža. Iz tega članka posnemamo naslednje vrstice:

»Vsi, ki so v zadnjih dneh imeli priliko videti papeža, enoglasno pravijo, da jih zunanji izgled Pija XII. navdaja s skrbmi. Skrb jim vzbuja ne toliko rumenkasta barva obraza, ki je značilna za vse na jetrih bolne, kot pa izraz papeževskega obraza. Globoke gube ob ustnicah so se mu zarezale še globlje in papežev obraz je še bolj značilen. Vsak dobi vtis, da se je Pij XII. v zadnjih tednih vidno postal. Njegova okolica, ki ji to ni moglo ostati prikrito, si hoče to razlagati kot posledice prevelikega dela in pomankanja nočnega počitka. Toda stvar ni tako preprosta. Ze pred več leti je Pij XII. svoj nočni počitek skrčil na 5 do 6 ur, sistematično je uril svoje telo, da bi zmoglo največje napore. Če papeževa zunanost daje povod za skrb, to ne prihaja od izčrpanosti. Papež Pij XII. trpi na razočaranjih, ki ga bole in mu razjedajo obraz. Morda je sedaj čas, da nekaj več izpregovimo o načrtih papeža, ki se marsikaj prezejo. Bili so zamišljeni mnogi bolj obsežni, mnogo bolj velikopotezni kot smo mogli slutiti, naravnost velikanski. Bolj ali manj iznajdljive glave so se ukvarjale z ugibanji, ali bo papež posredoval med Nemčijo in Poljsko, ali morda tudi med Francijo in Italijo — namen Pija XII. pa je bil: dati svetu veliko spravo. Hotel je odgnati voj-

no nevarnost, ki že nekaj let visi nad svetom kot dih kuge. In to naj se ne bi zgodilo po zvito zamislih kompromisnih ampak po resnični obnovi duha. Države bi res morale na eni strani doprinesiti nekaj žrtve, toda tisti, ki bi jih sprejeli, bi našli mirno sosedstveno sožitje. Papež je imel v načrtu duhovno obnovo, celotno saniranje Evrope, da, vsega sveta. In tega velikanskega načrta si ni izmisli kak svetu odtujeni idealist, ki sanjari o bodočnosti. Pij XII. je od mladih nog diplomat, pozna vse težave, na katere naleti sleherno velikopotezno delo. In čeprav je diplomat, je veroval, da je njegovo idejo mogoče uresničiti. To upanje je črpal iz svoje globoke vere; to je pa lastnost, ki jo razna podkritja v časopisih in brošurah prezre. Iz te osnove si je ohranil tudi zaupanje v državnike in v njihovo zavest odgovornosti.

Nato omenjenj dnevnik govori o brdkih razočaranjih, na katere je sv. oče v svojih nesobičnih in idealno zasnovanih mirovnih prizadevanjih naletel. Ob koncu tega članka pa pravi:

»Nekaj je treba Vatikanu priznati: Njegovo stališče do raznih velesil je dosledno nevtrarno. Ne samo, da je »Osservatore Romano« objavil govore nemških državnikov, ampak je stalno objavljati tudi odmeve, na katere so naleteli v inozemstvu. Prav tako je izbrpno poročal tudi o nekem razgovoru, ki ga je dal Beck francoskemu časopisu »Girgoires« in v katerem je neprekinjeno označil poljsko stališče, da Poljska priključitve Gdanske kot enostranske nemške zadeve ne bo dopustila.

Treba je pričakovati, da bo papež svoja prizadevanja za mir nadaljeval do zadnje minute. In zdi se, da napor, v kolikor zadevajo Francijo in Italijo, niso brezupni.

Tako protestantovski dnevnik o sedanjem papežu.

ŠPORT

HAŠK iz Zagreba v Ljubljani

V nedeljo se bo nadaljevalo tekmovanje v hrvaško-slovenski ligi. Tudi v tem kolu bodo nastopili vsi pari. V Ljubljani bo gost naša Ljubljane zagrebški HAŠK, eden najmočnejših klubov v tej ligi.

Pred važnimi odločitvami v jugoslovanskem nogometu

Predsednikom je imela Jugoslovanska nogometna zveza v Belgradu svojo sejo, na kateri je napravila važne sklepe, ki bodo imeli za nadaljnji razvoj našega nogometnega športa velik pomen in ki bodo z ozirom na spored med jugoslovansko nogometno zvezo in klubi, ki tvorijo zagrebško nogometno zvezo, ugodno vplivali. Po seji je upravnji odbor JNZ izdal tole obvestilo:

»V zvezi z uredbo o ustanovitvi banovine Hrvatske z dne 26. avgusta 1939 in v želji, da tudi v nogometnem športu zavladata bratski sporazum, katerega dosega po zakoniti poti, je bila vedno najiskrenejša želja upravnega odbora JNZ, ter na podlagi pooblastil izrednega obnega zbora z dne 26. maja 1939, se izročajo v pozabljenje vsi prekrški pravil, ki so jih zagrebški organi zagrebške, splitske in osiješke nogometne podzveze in klubi Gradjanski, Hašk, Concordia iz Zagreba, Hajduk in SK Split iz Splita, SK Slavija iz Varaždina, SK Slavija iz Osijeka, Sašk iz Sarajeva, Bačka iz Subotice in SK Ljubljana iz Ljubljane, kakor tudi prestopki iste narave vseh drugih klubov. Ta sklep se ne nanaša na prestopke igralcev, funkcionarjev in sodnikov. Takostojno so razveljavljeni vsi prekrški ustanovitve in delovanja zagrebške, splitske in osiješke nogometne podzveze, kakor tudi sklepi, s katerimi je deset omenjenih klubov izgubilo članstvo JNZ po svoji lastni volji s tem, da se klubi morejo obrniti na svoje podzveze. Pozabi se izročajo tudi vsi morebitni prestopki klubov, ki so bili izrazili svojo privrženost JNZ in ki bi bili zaradi tega poklicani na odgovornost od podzvez.

Slovaška : Nemčija 2 : 0 (1 : 0)

Slovaška nogometna reprezentanca je nepričakovano premagala preteklo nedeljo v Bratislavi nemško z rezultatom 2:0, in sicer popolnoma zaslužen. Nemci pravijo, da je imelo njihovo moštvo veliko smolo, potem da so do zadnjega sestavljeni svojo reprezentanco, ker so neprestano prihajale odpovedi, in tudi z igriščem niso bili zadovoljni in končno tudi o moštvo, ki je nastopilo, ne morejo nič dobrega povedati, ker so vse linije odpovedale, izjemši levega branilec Marischke, ki je bil sploh najboljši mož na polju. Slovaki so pa imeli v svojem vratarju igralca, ki je lovil vse, kar mu je prišlo ali ni prišlo pod roke; delal je skoraj čudeže, kajti lovil je žoge,

katere so že vsi videli v mreži. Izborna sta bila dalje oba branilca, ki nista pustila skozi nemškega napada. Med krilci je bil odlični srednji, ki ni uporabljal samo svojih nog, temveč je vsako potezo temeljito preštudiral. Istotako je tvorila napadalna vrsta odlični instrument, ki je zanesljivo in uspešno funkcioniral. Spričo take »mašinerije« ni čudno, da so potem Slovaki zmagali.

Medklubske dirke DKSK »Edinstva« Ljubljana

D. K. S. K. »Edinstvo«, Ljubljana VII., priredi v nedeljo 3. septembra 1939 veliko medklubsko kolesarsko dirko v St. Vidu nad Ljubljano. Za A. skupino na prosti St. Vid, Mavčice, Kranj, Naklo, Tržič, Begunje, Podbrezje, Kranj, Škofja Loka, Jepeca, St. Vid, 100 km, start ob 13. uri. Za B. skupino na prosti St. Vid, Mavčice, Kranj z obratom v Naklu ter nazaj na Kranj, Škofja Loka, Jepeca, St. Vid; 60 km, start ob 13.15. Za skupino turistov St. Vid, Jepeca in obratno: 30 km, start ob 13.30. Za damsko skupino St. Vid — Medno in obratno: 30 km, start po vrnitvi turistov. Start turistov za vse skupine je pred občinskim domom v St. Vidu. Podrobna določila je dobili pri prireditelju.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Planina. — Tekmoletna sekcija ima zopet svoje redne treninge v telovadnici Vzemne zavaro. Valnice, in sicer ob srečah in sobotah od pol 7 do 8 zvečer. — Načelnik. SK Grafika. Dones se vrši obvezno članski sestanek ob 7 zvečer. — Načelnik. IJ SK Ljubljana. Vljudo obveščamo svoje staršinstvo in podporne članstvo, da imajo pravico do popusta pri vstopnici k našim prireditvam le oni, ki niso v zaostanku s članarino. — Predsedstvo.

ZFO

III. telovadni nastop FO in DK Sv. Helena

V nedeljo, dne 3. septembra t. l. prirediti na svojem letnem telovadišču (nasproti gostilne Zupančič — Dolško) FO in DK Sv. Helena svoj tretji telovadni nastop po litanijah, ki bodo ob dveh v farni cerkvi. Telovadni program bo zelo zanimiv, kajti izbran je zelo skrbno, poleg tega nam bodo pa tamkajšnji orodni telovadci, ki imajo v svoji sredi mednarodnega telovadca, poskrbeli, da bo tudi z orodnimi vajami vsak gledalec zadovoljen. Spored obsega te-le zanimive točke:

1. Člani, proste vaje. 2. Naraščaj z vetrnicami. 3. Konj z ročaji (člani). 4. Gojenke z robčki. 5. Mladi s prapori. 6. Krogi (člani). 7. Mladenke, proste vaje. 8. Pozdravni govor in razdelitev diplom odsekom »Zasavskega okrožja«. 9. Bradlja (člani). 10. Članice, proste vaje. 11. Naraščaj, igre. 12. Drog (člani). 13. Zaključna skupina.

Igra godba iz Device Marije v Polju. Pridite in ogledite si ta zanimivi nastop, ki bo že tako rekoč ob zaključku letošnjih zunanjih nastopov.